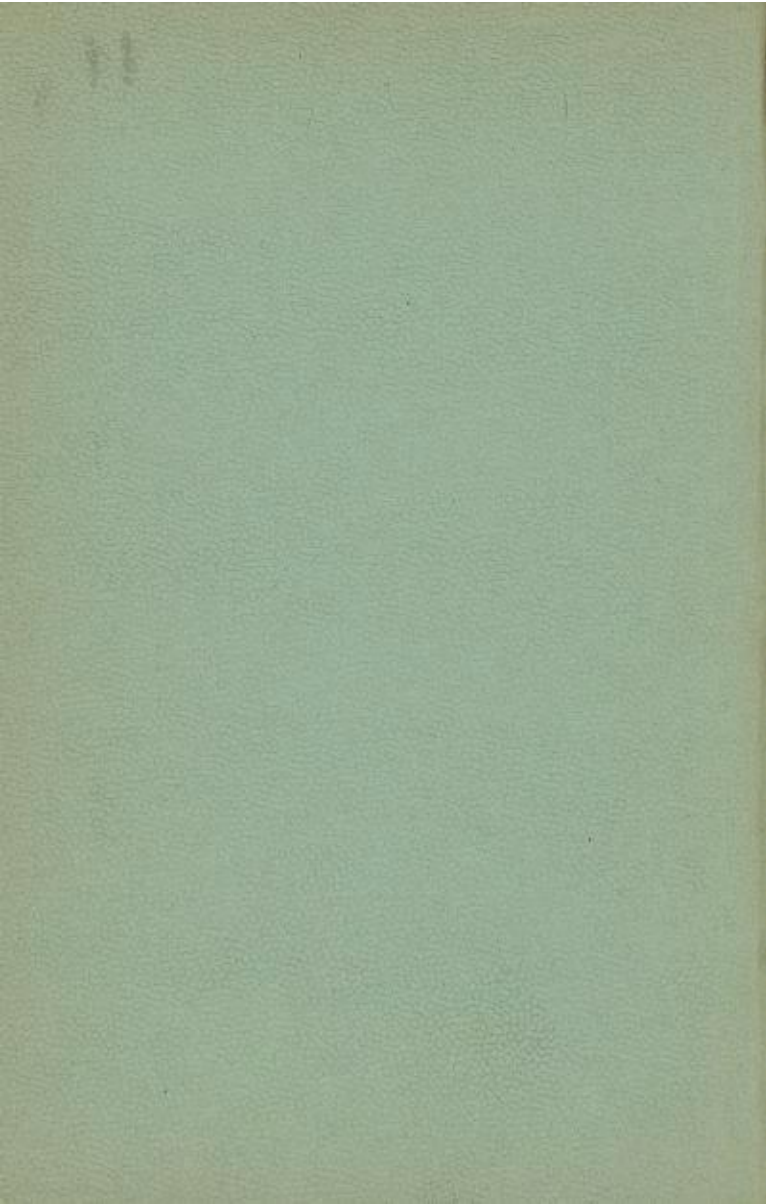

00 (2)
5

6. 25/6 1915: 1.10.

Oluf Kolstrud

12/5/1915

Præstehistorier

og

Sagn fra Ryfylke.

Samlet og optegnet

af

Oluf A. Kowold.

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Stavanger.

Dreyers Bogtrykkeri.

1891.

Forord.

Det var min oprindelige Bestemmelse, at denne lille Bog skulde bestaa af 2 Afsnit. Det første skulde indeholde Folkesagn, og det andet Præsternes Biografi; men da Meddelelserne af Folkesagnene kun indløbe meget sparsomt og kun fra enkelte Præstegjeld, blev Samlingen for liden til at udgjøre et særegt Afsnit. Jeg besluttede derfor denne Gang blot, at lade det hero med Præsternes Biografier, da Hjælpeskilderne i saa Henseende tilfløde mig rigeligere, og maaste senere at forsøge med Udgivelse af Folkesagnene for sig. Imidlertid har jeg dog ogsaa her optaget nogle saa Sagn, som jeg antog maatte være af baade lokal og personal Interesse, for om muligt at redde dem fra Forglemmelse i Tilfælde af, at min paataente senere Udgivelse af Folkesagnene af Mangel paa Tilslutning ikke vilde kunne realiseres. For at spare paa Rum har jeg heller ikke anført de Præsters literære Arbejder, der ere optraadte som Forfattere efter 1874, men henvist til Halvorsens Forfatterlexikon. Ligesom jeg ogsaa paa et Par Steder har gjengivet et Par Digtninger, som jeg antager er lidet bekjendt, af de saa Præster, resp. deres Hustruere, i Ryfylke, som har været mere end almindelig poetisk begavede.

Ryfylke indbefatter 18 Præstegjeld i 3 Provstier, nemlig: I. **Stavanger Provsti**, som foruden Stavanger (hvis Præsters Biografi allerede tidligere er behandlet) indbefatter Præstegjeldene 1) **Hetland**,*) 2) **Strand**, 3) **Høle** eller **Høgskjold**,

*) Hetland hører i juridisk Henseende til Jæderen og Dalernes Fogderi, men i geistlig Henseende til Stavanger Provsti, hvorfor det her medtages.

4) Finng, 5) Rennesø. II. Karmfjund Provsti med Præstegjældene: 6) Skudešnæs, 7) Augvaldsnæs, 8) Kopervik, 9) Torvestad, 10) Haugefjund, 11) Skjold, 12) Tysvær. III. Ryfylke Provsti med: 13) Vikedal, 14) Rærstrand, 15) Hjelmeland, 16) Jelse, 17) Sand, 18) Suldal.

Enhver, der har syset med personal-historiske Arbejder, vil vist have erfaret, hvor vanskeligt, ja, ofte umuligt, det er altid at træffe det rette, naar undertiden selve kildebeskrifterne ere uoverensstemmende. At der i mit Arbejde, uagtet al mulig Flid, desuagtet kan have indfneget sig Feil, er desværre nok Tilfældet. Enhver Oplysning og Berigtigelse i saa Henseende, naar denne er grundet og hensynsfuld, vil altid modtages med Taknemmelighed.

Stavanger, Høsten 1891.

D. A. Lowold.

I. Stavanger Provsti.

Hetland.

Kraftigt Domkirkenes Menighed i Stavanger 1848.

Sognepræster.

1. **Peter Hersleb Graah Birkeland**, 1848—59, var Hetlands første Sognepræst. Han er født den 14de Januar 1807 i Borgunds Præstegjeld, hvor hans Fader, Lars Birkeland (f. 1775, † ²⁴/₁₀ 1834), dengang var Sognepræst. Hans Moder var Johanne Helene Baade, Datter af Provst og Sognepræst til Borgund Peter Daniel Baade (f. 1737, † ²⁵/₁₀ 1823) og Karen Friis fra Danmark. Dimitteret fra Bergens Skole blev P. H. B. Birkeland Student 1828 og theol. Cand. 1832 og fik til alle sine akademiske Examina bedste Karakter. 1833 blev han Sognepræst til Fosnæs, 1837 Provst i Rindalen; fra 1841—1848 var han Præst ved Bergens Slaveri og Tugthus og udnævntes 1848 til Sognepræst til Hetland og 1858 til Sognepræst til Korskirken i Bergen, 1861 Stiftsprovst sammesteds, indtil han 30te Januar 1864 udnævntes til virkelig Biskop i Bergen, hvilket Embede han under sin Formands Evgdom havde bestyret allerede fra Pintje 1861. Som Sognepræst til Hetland var han i længere Tid Formand i Missionselskabets Hovedbestyrelse i Stavanger, og til Missionsbiskop Schreuder stod han altid i et fortroligt Venflabsforhold, og det

var ham derfor en Glædesdag, da han i Bergens Domkirke den $\frac{8}{6}$ 1866 kunde ordinere sin Ven til Biskopembedet paa den norske Missionsmark. Som Biskop stod han altid i et saare venligt Forhold til sin Geistlighed, og Enhver kunde med Tillid og Tryghed vende sig til ham og af denne erfarne og kyndige Mand hente gode og nyttige Raad og kjærlig Veiledning. Ligesom han ogsaa mesterlig forstod at katheisere Ungdommen, og sin store Kjærlighed til Skolen og dens Gjerning lagde han saa smukt og varmt for Dagen, naar han vendte sig til de Unge og Lærerne og mindede dem om deres Opgave og Ansvar. Uagtet han endnu til den Dag idag kan glæde sig ved en sjelden Helbred og indtil det sidste udførte sit Embede med den vante Kraft, Omhu og Ridkjærhed, har han maaste selv mærket, hvad andre ikke kunde, at Alder og Aar begyndte at gjøre sin Indflydelse gjældende, hvorfor han androg om Afsked, hvilken indvilgedes ham den 11te December 1880. Siden sin Embedsfratrædelse har han bosat sig i Christiania. Han blev R. St. O. O. $\frac{15}{2}$ 1865 og K. St. O. $\frac{18}{10}$ 1877. Den 18de September 1886 feirede han sit Guldbryllup med Severine Elise Angell Gram, født $\frac{4}{6}$ 1816, Datter af Ritmester Cinar Schavland Gram. Om Biskopens literære Arbejder henvises til Halvorsens Forfatterlexikon S. 265.

(Halvorsens Forfatterlexikon S. 265 og Hjemmets og Arbejderens Ven Januar 1890 m. m.)

2. Magnus Andreas Gjør 1859—1869. Han er født i Christianssand $\frac{30}{11}$ 1801, Søn af Rektor dersteds Salomon Gjør og Bolette Sophie Hansen, dimitteredes fra Christianssands Skole 1819 af hans Faders Eftermand i Embedet Herman Amberg, var som Student 3 Aar Huslærer hos Professor Stoud Platou. Cand. $\frac{10}{11}$ 1823, ordineret $\frac{7}{5}$ 1824. S. A. residerende Kapellan til Sigdal, 1827 Sognepræst til Hitterdal, men fik 1828 Lov til at bytte med Sognepræsten til Saude, blev 1839 residerende Kapellan til Stavanger

og ankom d. 3/5 1840. I Anledning den efter Provst Langbergs Død paabegyndte Uundersøgelse, om og hvorvidt Landsfognet skulde adskilles fra Byen, udsatte Regeringen indtil videre Opslaget af Embedet som vakant efter Provst Langberg, og blev han efter biskopeligt Brev af 11/1 1845 konstitueret som Sognepræst, medens den personelle Kapellan, N. G. Berg, konstitueredes som residerende Kapellan, blev 1848 virkelig Sognepræst og 1859 Sognepræst til Høtland, entl. 1869, † 5te Septbr. 1874. R. St. O. O. 3 Gange gift, * 1. 1824 Martine Elisabeth Schaft, født i Christiania 5/9 1800, † i Stavanger 20/5 1843; * 2. 19/7 1844 Elise Schaft (hendes Søster), † 1848; * 3. 1849 Hanna Hølsfeldt, Datter af Sø- og Landfrigskommissær i Stavanger J. N. Hølsfeldt, f. 7/11 1781, † 21/5 1843, og Mette Marie, født Borelly, † i Stavanger 20/12 1853, 72 Aar gammel.

(Hovedsagelig efter Stavanger Domkirkes Kaldsbog.)

3. Albert Peter Sagen, født i Bergen 2den Mai 1816, Søn af Overlærer i Bergen Lyder Christian Sagen (født i Bergen 13/3 1777, † ib. 16/6 1850) og Anne Marie Hansen († 16/3 1839), en Kjøbmandsdatter fra Kjøbenhavn. Blev Student fra Bergens Skole 1833 og theol. Cand. 1838, var i 12 Aar Bestyrer af et Pigeinstitut i Bergen og Lærer ved Bergens Realskole. I Bergen holdt han i Aarene 1847—48 offentlige Forelæsnings over „den kristelige Troes Væsen“ og grundlagde i denne By, hvor der tilforn i lange Tider ikke havde eksisteret noget offentligt Blad foruden Avertissementstidenden „Bergens Adressecontours Efterretninger“, i Forening med Rektor Holmboe det konservative Blad „Bergens Stiftstidende“, der udkom 2 Gange ugentlig, og senere — efterat dette Blads Redaktion var gaaet over i andre Hænder — i Forening med daværende Politimester Chr. Hansson, Assessor C. Stoud Platou og Politiajutant Bøgh „Bergenske Blade“. Begge disse Blade redigeredes fra Udgiwerens Side uden Honorar. Redaktionen af

sidstnævnte Blad frattraadte han, da han $\frac{9}{1}$ 1850 udnævntes til residerende Kapellan til Domkirken i Christianssand. I Christianssand forblev han i denne Stilling i 20 Aar og deltog i disse Aar i Bestyrelsen af Missionskredsbestyrelsen, Kunstforeningen og den offentlige Tegneskole, hvori han som oftest fungerede som Formand. I nogle Bintre holdt han i denne By offentlige Foredrag over Homerbrevet. Udnævntes 1870 til Sognepræst til Høtland, 1871 til Provst i Stavanger Provsti og entledigedes fra Provsteembedet 1881, men overtog atter senere dette Embede i nogle Aar som konstitueret; var flere Aar Formand i Missions-selskabets Hovedbestyrelse. Udnævntes 1864 til Ridder af Dannebrog. 2 Gange gift, 1) 1850 med Benny Turen-Meklenburg, Datter af Indrulleringschef og Overlods i Christianssand Henrik Gustav Meklenburg, R. S. O., 2) 1856 Andrea Fredrikke Dorothea Eleonora Bøgh (f. $\frac{25}{7}$ 1837), Datter af Søren-skriver i Søndhordland Ole Bøgh, f. i Bergen $\frac{24}{1}$ 1810, og Anne Dorothea Sagen († $\frac{5}{11}$ 1850), Datter af Overlærer Sagen.

Det bemærkes, at i hans Embedstid, nemlig i Aaret 1877, fraflyttedes Ristekværvens Distrikt fra Høtlands Hovedsogn og oprettedes som Anner sogn med egen Kirke og egen Skole og Fattigvæsen. Denne Forføining, hvorved Distriktets Beboere, der tilforn paa Grund af den lange Afstand kun sparsomt havde søgt Kirken, fik Gudstjeneste hveranden Søndag, havde den Virkning, at Beboerne nu sluttig søge Kirken. Om Provst Sagens literære Arbejder henviser vi til Halvorsens Forfatterlexikon, hvor disse enten ere eller i en nær Fremtid ville blive optagne.

(Hovedsagelig efter privat Meddelelse.)

1859 blev et Kaldskapellani oprettet i Høtland.

Kaldskapellaner.

1. **Gustav Fredrik Dietrichson** 1859—1862, født i Stavanger $\frac{8}{10}$ 1813, Søn af Oberstlojtnant Erasmus Dietrichson, f. i Bergen $\frac{2}{4}$ 1762, † paa Blidensol ved

Stavanger $31/3$ 1842, og Marie Frimann Dahl, født paa Nærstrand $14/1$ 1777 (1779?), † i Stavanger $9/7$ 1844, blev Student 1833, Cand. $2/6$ 1842, s. N. Lærer ved Stavanger Almuskole, 1851 Provst i U. S. Nordamerika, $8/6$ 1859 Kaldskapellan til Høtland, $7/6$ 1862 Sognepræst til Evje i Sætersdalen, $16/1$ 1864 Provst i Kobygdelagets Provsti, $17/8$ 1870 Sognepræst til Dier, $13/5$ 71 Provst i S. Gudbrandsdalen, 1877 Sognepræst til Vestre Toten, s. N. Provst i Totens Provsti, entl. 1883. Gift i Gaalands Kirke $9/5$ 1845 med Pauline Kristine Sorine Alette Henriette Preuss, født $11/11$ 1819, Datter af Forvalter Isak Levin Preuss, s. $19/8$ 1788, og Sofie Heidenreich, s. i Trygstad $26/7$ 1790, Datter af Sognepræst til Trygstad Carl Heidenreich, født 1749, entl. 1817, † 1821, og Sophie Rasch. (Hovedsagelig efter Stamtavle over Familien Breder, Preuss osv.)

2. **Wilhelm Frederik Christopher Gedde**, 1862—1868, født 1818, Søn af Fredrik Christopher Gedde, s. $2/2$ 1771, Ingeniørmajor og Loldinspektør paa Fredrikshald, † 1840, og Hustru Andrea Johanne Samsing. Cand. $12/12$ 1844, senere Huslærer, 1855 Hjælpe lærer ved Stavanger Skole, 1859 pers. Kapellan til Vestre Moland, 1862 Kaldskapellan til Høtland, 1868 Sognepræst til Froland, † 1870, * Hansine Theodora Fredrikke Dahl, født 1821, Datter af Provst og Sognepræst til Høiland Jonas Kirsebom Dahl, født i Stavanger $30/9$ 1773, † paa Høilands Præstegaard $8/4$ 1850, og Anne Henrikke Raanæs, s. $10/7$ 1783, † i Stavanger $14/5$ 1861. (Privat Meddelelse.)

3. **Ole Bergesen**, 1868—1873, er født i Frue Sogn, som dengang hørte til Stavanger, $13/11$ 1832. Som 4 Aars gammel Gut kom han til Stavanger, hvor hans Fader nedsatte sig som Kjøbmand, gjennemgik Stavanger høiere Almen-skole, dengang Latinskolen, hvorfra han dimitteredes 1851, tog 2den Examen 1852 og Baaren 1856 Embedsexamen, alle med laud, blev Lærer ved Aalesunds Borger-skole 1857, Kathet i Farsund 1861, Kaldskapellan til Høtland 1868, Sogne-

præst til Brevig 1873, derfra sendtes han 6 Aar (1874—79) som Storthingsrepræsentant til Christiania, blev residerende Kapellan til Christianssand 1880, residerende Kapellan til Stavanger 1882 og Sognepræst sammesteds efter Gjesdahl 1888, Provst i Stavanger Provsti 1889. 2 Gange gift, * 1. Caroline Berentsen fra Stavanger, som døde efter 9 Maaneders Ægteskab; * 2. Marthe Marie Sophie Jensen, Datter af Distriktslæge Jensen i Aalesund.

(Efter Provst Bergesens Optegnelser i Kaldsbogen.)

4. **Lars Østedal**, 1873—1880, er født i Stavanger $27/12$ 1838 af Forældre Skolelærer i Stavanger Svend Larsen Østedal (f. $22/3$ 1812, † $21/7$ 1883) og Hustru Gunhild, født Stokke (f. $24/9$ 1809, † $3/9$ 1881), blev Student 1859, theol. Cand. 1864. Allerede som theologisk Student begyndte han at virke som Indremissionær i Christiania, og senere øvede han samme Gjerning i Bergen i 1865 og 1866. Deraa var han fra 1866—68 Søndagspræst i Cardiff, arbejdede senere i den indre Missions Tjeneste i Bergen, Stavanger og Christianssand. 1870 Stiftskapellan i Christianssand, 1873 Kaldskapellan i Hetland, 1880 residerende Kapellan og 1885 Sognepræst til St. Petri Menighed i Stavanger. Egentlig er Østedal udrustet af Gud som Bækkelsesprædikant, og det maa erkjendes, at store Skarer overalt har strømmet sammen for at høre hans varme, alvorlige og hjertegribende Forkyndelse. Men hans Arbeidskraft er ogsaa meget stor. Foruden sin Virksomhed som Prædikant og Sjælesørger har han siden 1872 udgivet et lidet Opbyggelsesblad „Bibel-Budet“, hvorigjennem han meddeler sig til sine mange Venner Landet rundt. Dertil kommer hans i vort Land enestaaende Virksomhed i Belgjørenhedens Interesse, idet han har oprettet og fremdeles styrer det Belgjørenhedskomplex, Bethaniaanstaltene, med hvad dertil hører i Stavanger. Her har vi først det store „Bethania“ (Bedehus), dernæst Vaisenhuset, hvor der er Rum for ca. 180 Børn, som der underholdes, under-

vise og opdrages, samt de øvrige Bygninger, hvor der er Plads for Værksteder og den øvrige Virksomhed, som er knyttet til Gjæringen. Saaledes findes der Pøsefabrik, Stomagerværksted, Bogtrykkeri, Bogbinderi og en Boghandel. 1888 fik Pastor Øftedal ogsaa istand et Medningshjem for Børn, der i ung Alder er kommen ind paa Arbeide. En ikke langt fra Stavanger liggende Ø, Lindøen, er indkjøbt dertil. De fornødne Bygninger er opførte, Lærere er ansatte og Hjemmet er i Virksomhed. Øftedal er gift med Olava Mathilde, født Olsen, og har 4 Børn.

(Brevbuen No. 3 1889.)

5. **Aanen Aanensen**, født den 12te Februar 1852, Søn af Malermester Salve Aanensen i Stavanger og Hustru Olene Konneberg. Cand. 1877, 1878 pers. Kapellan til St. Jørgens Hospital m. v. i Bergen, 1880 Kaldskapellan til Høiland. Gift 1879 med Malene Marie, født Larsen. 4 Børn.

(Privat Meddelelse.)

Strand.

1. **Nicolas Hemmundson** nævnes 25de Febr. 1450 som Sognepræst til Strand (se Faye Side 100). Imidlertid var Strand fra Aarene 1631—1834 et Vicepastorat under Bispestolen, hvori Biskopen indsatte residerende Kapellaner, paa det at „Jugen forsømmes ved Kirketjeneste eller Syge at besøge“, medens han selv kaldte sig ret Sognepræst til Gjøldet.

At et gammelt Dokument af 1631 nævnes følgende Præster: 2) Hr. **John**, 3) Hr. **Blasius** og 4) Hr. **Kield**. uden dog at omtale den Orden, i hvilken de have fulgt efter hinanden, eller med Bestemthed angive, om de alle eller dog nogen af dem har været der efter Reformationen. Derimod nævner Faye

5. **Hr. Clemet** under Stavanger første evangeliske Biskop, Jon Guthormsen, som første evangeliske Præst i Strand. (Faye Side 146.)

6. **Knud Michelsøn** er uden Tvivl den Canutus Michaelis, som 1581 deltog i Kapitlet, fik 1584 Brev paa Kronens Part af Tienden i Birkencæs (Birkreim?) Sogn i Stavanger Stift, og den kvit og fri at skulle beholde ad gratiam. Actum ut supra R. 440, Aff. III 419. (Norske Rigsregistranter II Side 558.) 1587 ledsaagede han sin Bisp, Jørgen Erichsen, paa Visitats i Balders. 1589 nævntes han som Kannik og Sognepræst i Stavanger, idet han klagede over den selvraadige Skolemester Peder Henrichsen, senere Sognepræst til Jelse (se Jelse). Han deltog stadigt i Kapitlets Møder, afslagede med 8 andre Kapitletseden den 23de Septbr. 1605 og blev anklaget 1607 af Lehnsherren Jørgen Raas, fordi han havde benyttet Strands Kirkes Benge til at bygge sin Residens, da Stavanger Kirke var uformuende til af sin egen Rente at opbygge samme. Da Hr. Knud desforuden fremlagde Axel Gyldestjernes Brev af 2den Septbr. 1590, hvori denne indvilgede deri, opfattes Sagen til næste Herredag. Han maa kort efter være død; thi han forekommer ei senere i Kapitlets Forhandlinger.

(Theol. Tidsskrift II Side 235.)

7. **Peder Stud**, se Faye Side 215. (Maaske er denne Person identisk med den Peder Stud, der 1579 nævnes som Hr. Jakobs Kapellan i Suldal (se Suldal).)

8. **Thord Thordson**, † ca. 1640, har sandsynlig været et Sognebarn og Nordmand, medens de fleste Præster i Norge paa den Tid vare danske. Under ham fandt 1616 Valgstrid Sted i Strand. Provsten stemte nemlig for den danske Mand Niels Olsen Midelfar, der ⁸/₁₀ 1611 var bleven Kapellan i Stavanger, men som forøvrigt af Faye faar et slet Studsmaal (se Faye Side 215). Thord Thordson sees forøvrigt at have været tilstede ved et Kirkemøde i Stavanger 20de Februar 1628.

9. Hans Pederjen (Strands Kaldsbog).

10. John eller Jonås Rasmusjen Suldal, 1673—1684, har sandsynlig været Søn af Sognepræst til Suldal Rasmus Michelsen og dennes Hustru Helene Jonasdatter fra Stavanger (se Suldal), maa være født efter 1623, blev residerende Kapellan til Strand $\frac{5}{6}$ 1673 paa Betingelse, at han skulde antage personel Kapellan, † 1684 eller, efter andre Kilder, 1678. Han var efter Faye Side 239 gift med Sitzel Wegner, f. $\frac{7}{1}$ 1632, Datter af Biskop i Stavanger Thomas Cortsen Wegner. Tvende af hans Børn kjendes, nemlig hans anden Eftermand i Kaldet Peder Rose og Datteren Anna Rose, gift med Eftermanden Erik Schonwig (se nedenfor). „Dr. Jon paa Strand“ nævnes som Fadder $\frac{18}{12}$ 1675.

11. Erik Eliassøn Schonwig, 1684—1700, har maasse været en Søn af Skaanevigs 3die evangeliste Præst, Elias Andreas Heltberg*). Han var født ca. 1616 og har sandsynlig været Kapellan hos sin Formand og Svigersfader og blev ved dennes Død 1684 hans Eftermand, $\frac{9}{1}$ 1696 laa han i Strid med den residerende Kapellan til Stavanger Henrik Caspersen Rosenkilde og døde i December 1700. Han var 3 Gange gift, * 1) Maren Gjertsdatter, f. ca. 1620, levede endnu 1672; * 2) Anna Jonasdatter Rose, Formandens Datter; * 3) 1699 Elisabeth Klausdatter Scavenius fra Stavanger, Datter af Kannik Klaus Scavenius og Sønnedatter af Stavangers 4de lutherske Biskop Lauritz Scavenius. Hun førte som Onke en vidtløst Sag med Eftermanden Peder Rose (se Faye 222). 1677 indstævntes Erik Eliassen for Kapitlet for Leiermaal med Anna Jonasdatter, hans Forlovede, men uagtet han blev dømt fra Embedet og at han forud havde faaet kongelig Oppreisning for et

*) Elias Anderien saavel som hans Fader og Forgjænger Anders Johnsen skal efter Skaanevigs Kaldsbog have taget Navn af Præstegaarden Berge, fordi de begge havde Held med sig derstedes.

Leiermaal, begaaet af ham, da han var Medtjener hos Jens Klausen til Gloppen i Bergens Stift, fik han dog ved Resol. af $31/9$ 1678 Tilgivelse, hans Hustru Anna Jonasdatter var nedkommet 15 Uger efter Brylluppet. 2 store Ojemalerier af Erik Eliassen Schomwig, malet „1657 Aetatis suæ 40“, og hans første Hustru Maren Gjertsdatter, malet „1672 Aetatis suæ 51“, findes endnu paa Gaarden Ugelid i Strand. Hr. Erik paa Strand nævnes som Fadder $24/9$ 1676.

12. Peder Jonassen Roje, 1702—1742, født ca. 1658, Søn af Jonas Rasmussen Suldal, blev 1693 pers. Kapellan og ansattes som ref. Kapellan $25/9$ 1702, tog Afsted 1742 og døde $17/12$ 1744 i sit 86de Aar og 51de Embedsaar. Efter at have taget Afsted synes han at have været flyttet til Stavanger, da intet findes om hans og hans Hustrus Jordfæstelse paa Strand. Hans Hustru Maren Eliasdatter, † $9/12$ 1742, synes at have været en Datter af Elias Eliassen*), Sognepræst til Skaanevig, og Hustru Margrethe Pedersdatter Heltberg, Datter af Provst Peder Heltberg, Sognepræst til Fjeldberg. Peder Røjes Børn: 1. Elias, 2. Jonas, 3. Anna, gift med den residerende Kapellan til Strand, Peder Hjelm (se nedenfor), 4. Malene, 5. Agnete, gift med Sorensskriver til Lyngdal Jacob Knudsen Hjelm, 6. Elisabet Cecilie, ogsaa kaldet Bethulia, gift med Sognepræst til Suldal Jørgen Fris (se Suldal).

13. Peder Hjelm (Petrus Petræus Hjelmus), 1742—1769, født paa Hjelmelands Præstegaard $24/7$ 1709, Søn af Sognepræst til Hjelmeland Peder Sørensen og Margrethe Hjelm (se Hjelmeland). Han var hjemme til sit 14de Aar, da han sendtes til Stavanger Latinskole, hvorfra han 1729 blev dimitteret, tog Martz 1734 theologisk Embedsexamen, blev $10/12$ s. A. pers. Kapellan til Strand, ordineret i Christianssand $25/5$ 1735 af Biskop Rørup og blev $10/12$ 1742 ud-

*) Om Elias Eliassen se under Lycho Broch blandt Rørstrands Præster.

næynt til reſiderende Kapellan til Strand efter Svigerfædren Peder Jonassen Roſe, der havde taget Afſted i ovennævnte Aar. Peder Hjelm reſignerede $\frac{1}{1}$ 1769 til Fordel for ſin nedennævnte Svigerſøn og døde paa Gaarden Ugølid i Strand $\frac{19}{6}$ 1781. Han lig laa længe baſameret i den gamle Strands Kirke. 2 Gange giſt, * 1. $\frac{10}{5}$ 1735 i Strand, viet af Sognepræſt til Kennesø Mag. Thomas Løw (ſe Kennesø), med Formandens Datter Anne Pedersdatter Roſe, født ca. 1701, † før 1766, med hvem han avlede 9 Børn, blandt hvilke Margrethe Hjelm, giſt med Eftermanden A. E. L. Heiberg (ſe nedenfor). Om de øvrige Børn findes nærmere Underretning i „Genealogiſte Optegnelſer om Slægten Hjelm“ Side 12 o. ſ. v., hvortil henviſes. * 2. 1767 med Enken Ingeborg Bjørnsdatter Foſſand, født 1733, med hvem han ingen Børn havde.

14. Arve Chriſtian Vinde Heiberg, 1769—1789.

Vi gjengiver hans Levnetsløb med hans egne Ord og Udtryksmaade, ſaaledes ſom han ſelv har nedſkrevet ſamme i Kennesø Kaldsbog:

„Arve Chriſtian Vinde Heiberg ſaa første Gang denne Verdens Lys 2den Novbr. 1739 paa Gloppens Præſtegaard i Nordfjord Provſti og Bergens Stift. Den 9 ſ. M. indgiſt Pact med Gud, 15 Søndag efter Trinit. 1755 fornyedes Pacten. Den 3die Egteſkabs Bode af en frugtbar Stamme efter 3 Aars velſignede Forening mellem de forlængſt i Herren Salig Henſøvede Belærværdige Hr. Gabriel Heiberg*), Sognepræſt til bemeldte Gloppens Præſtegjæld, jiden Provſt og Sognepræſt til Nykirken ved Bergen, og dydige Egtefælle Cecilie Cathrine Widding, hvis Navn altid være i velſignet Erindring for deres gode Opførel

*) Gabriel Heiberg f. i Soggdal $\frac{13}{7}$ 1708, † i Bergen $\frac{15}{11}$ 1768. Huſtruen Cecilia Cathrina Widding f. 1713, † i Bergen 1780, var Datter af Sognepræſt til Nykirken i Bergen Mag. John Widding og Karen Schwarzlopf.

(Stamtavle over Slægten Heiberg.)

paa Dydens Bei og den Videnskabelige Bane, hvorpaa ønskelig Fremgang taknemmelig tilskrives Salig Magister Ludvig Heiberg*) siden Rector ved Bordingborg Skole under hvis private information i kort Tid blev gjort beqvem til med Testimonio Dimissionis af Salig Magister Jakob Hoyer Rector ved Bergens Cathedral Skole at kunne fortstilles til Kjøbenhavns Universitet 1755 og samme Aar blevet optaget blandt dets Borgere, erholdt Examen Philosophicum, strax derpaa forsøiede (sig) tilbage til (sine) fjære Forældres Hus, hvor (han) conditionerede for 3de sine Brødre indtil 1760 da af Doctor theol. sal. Biskop Hr. Ole Tidemand blev antagen som Amanuensis. Og i samme Tjeneste dels i Bergen, dels i Christianssand Stift forblev indtil Aaret 1765 den 26 August da efter Høibemeldte Velunders Faderlige Raad og Tilskyndelse (han) atter forsøiede sig til Kjøbenhavns Universitet for at afsluttede Cursum Academicum. 1767 Erholdt Theologist Attestats under D'Hrr. Professores Sal. Doctor Holm Rosenstand Goiske den 9de Febr. i. A. under den 1ste af Høibemeldte prædikede for Dimisse i Trinitatis Kirke over Text Joh. 8 v. 32. Kort derpaa forsøiede sig tilbage til Christianssand og efter særdeles bevaagen Tilbud tog ind i Sal. Hr. Biskop Tidemands Huus forblev der indtil 1768 da af Høibemeldte den 30 Januar blev kaldet til Medtjener og Capellan pro Persona samt succederende Residerende Capellan til Strands Kald. Efter derpaa erholdt Kongl. Allernaadigst Confirmation af 18 Martii Ordineret i Christianssands Domkirke den 19de Juli. I Følge meddelt Collats Brev af samme Dato Dom. XXII p. T. af 2 Oktober indsatte i Strands Hovedkirke efter Salig Hr. Provst Arenth's Anmodning af den Residerende Capellan Salig Hr. Peder Hjelm. Ved hvis Resignation Kaldets Bestyrelse fra Nytt-Aar 1769 blev overdraget. 1769 d. 24dt Januar indtraadte i Ægteskab

*) Fader til den bergømte Peter Andreas Heiberg, f. ¹⁰/₁₁ 1758, der døde som landsforvist i Paris ⁹⁰/₄ 1841.

med Jomfru Margrethe Marie Hjelm, som den 1ste Juli 1773 skænkede ham den første sønskelige Frugt af et velsignet Ægteskab, og siden har delt med Ham Livets Sorger og Glæder. 1789 den 30 Januar Allernaadigst Bestiftet til Sogne-Præst for Rennesø Præstegjeld hvortil efter meddelte Collati-Brev af 25 Martii fra Theol. Sal. Biskop Hr. Eiler Hagerup. Indsat af Provsten Hr. Neierus Gjellebøl i Hauschens Hovedkirke Dom. VII p. T. 26 Juli."

Saavidt Provst Heibergs egenhændige Optegnelser i Rennesø Kaldsbog. Til disse kunne vi endvidere supplere, at han tog Afsked i Begyndelsen af 1809 og levede siden som Pensionist paa Rennesø til sin Død 23de Juni 1823. Han blev $\frac{24}{1}$ 1769 ægteviet i Hjelmeland af Provst Abel (?) med ovennævnte sin Formands Datter M. M. Hjelm, f. $\frac{15}{9}$ 1745. Da Pastor Salvesen 1826 fraslyttede Rennesø til Sogne, fulgte hun med hans Familie did og døde der $\frac{1}{2}$ 1827. Deres Søn Gabriel Heiberg, f. $\frac{1}{7}$ 1773, blev senere Kirkesanger i Ringsted i Danmark, hvor han døde $\frac{6}{6}$ 1816. Han blev $\frac{1}{8}$ 1804 gift med Elisabeth Seiersted og efterlod sig 2 Sønner, af hvilke den ene, Arve Christian Linde H., f. $\frac{5}{7}$ 1805, var Sognepræst til Kjerteminde i Fyen.

(Hovedsagelig efter Rennesø Kaldsbog og Stamtafle over Slægten Heiberg.)

15. Ole Schavland, 1789—1837. Hans Familienavn skriver sig fra Gaarden Schavland i Snaasens Præstegjeld, er født $\frac{22}{12}$ 1759 paa Gaarden Medjaa i Sparboen, hvor Forældrene, Vagtmester Einar Schavland († 1766) og Jnger Larsdatter Schelven († 1809), dengang boede. Han blev 1785 pers. Cap. hos Farbroderen Jacob Schavland*) til Holme, og flyttede 1788 efter Farbroderens Død til Fodneby (Holme Præstegaard) som betjenende Præst og blev 1789 af Biskop Hagerup kaldet til Vice-Pastor til Strand, hvor han forblev, indtil han 1836 søgte Afsked, men

*) Jacob Schavland f. $\frac{25}{7}$ 1716, blev $\frac{6}{6}$ 1755 Sognepræst til Mandal og døde 1788, var en varm og nidkær Embedsmand.

betjente forresten Kaldet, indtil han den 14de Mai 1837 holdt sin Afskedsprædiken. Han erholdt en aarlig Pension af 300 Spd., hvoraf Halvdelen udrededes af Oplysningsvæsenets Fond, den anden Halvdel af Eftermanden. Siden boede han i Stavanger til sin Død $\frac{9}{8}$ 1839. Hans Gravsted findes paa Ladegaard Kirkegaard ved Stavanger. * Siri Torstensdatter Høle, † $\frac{20}{7}$ 1829, idet hun i et Anfald af Sindssforvirring druknede sig i Præstegaardstjernet.

Deres Børn: 1. Inger, f. $\frac{7}{1}$ 1795, * $\frac{9}{6}$ 1814 Nils O. Barland, Gaardbruger i Strand. 2. Karen, f. $\frac{10}{6}$ 1797, * Torger Torgeren Rossevig i Fossand, † Aug. 1871. 3. Elisabeth, f. $\frac{9}{8}$ 1800, * $\frac{13}{6}$ 1821 Christopher Christopheren Øbsteby i Finnøy Sogn. 4. Einar, f. $\frac{12}{10}$ 1803, † $\frac{19}{8}$ 1819. 5. Aage, f. $\frac{1}{11}$ 1806. 5. Elen Røgh, f. $\frac{7}{4}$ 1811, * $\frac{29}{6}$ 1830 med Enø Torgeren Meling af Ranneberg, † 1869.

(Strands Kaldsbog.)

16. Ditlef Ephraim Jæger, 1836—1862, født 21de Oktober 1802, Søn af Løjtnant Riehl Winther Luth Jæger og Elen Bolette Beer (f. i Flekkefjord $\frac{9}{1}$ 1781, død i Arendal 1855), dimitteret fra Christianjands Skole 1821, Cand. $\frac{13}{6}$ 1828, blev $\frac{9}{4}$ 1829 Sognepræst til Dverberg i Senjen, hvilket Kald paa Grund af Mangel paa Ansøgere havde staaet ledigt i 5 Aar. $\frac{10}{11}$ 1836 Sognepræst til Strand, 1850 Provst i Stavanger Provsti, 1862 Sognepræst til Oddernæs, hvor han døde $\frac{27}{5}$ 1866. * Cathrina Dorothea Bergfeldt, f. 1803, † paa Strands Præstegaard 1861 (Datter af Skibsfører Christian Bergfeldt og Hustru Helene Gabrielsdatter). Sønnen Henrik Jæger døde i Cagliari $\frac{14}{10}$ 1849, 19 Aar gammel.

(Hovedsagelig efter Erlandsen.)

17. Samuel Veganger, 1864—1871, er født $\frac{21}{6}$ 1822 paa Gaarden Myradhaug i Eids Præstegjeld, Nordfjord, hvor Faderen, Captein Hans This Veganger, dengang boede; Moderen var Barbara Cecilie Schreuder, Præstedatter fra Vanø i Søndmøre. Farfaderen, Samuel Veganger, var Præst til Eid. Efter at have frekventeret Molde Latinskole fra Juli 1835—

Juli 1840 dimitteredes han 1841 privat til Universitetet. Cand. 1845. 3 Mai 1851 aflagde han Prøve paa Lappisk i den Hensigt at søge geistlig Befordring i Finmarken. Som Candidat tilbragte han $5\frac{1}{2}$ Aar som Huslærer, dels hos Sognepræst B. Magelsen og dels hos Landhandler Joh.s Odegaard i Vestre Thoten, 2 Aar som Privatlærer i Christiania under Studiet af det lappiske Sprog. Fra Slutningen af 1853 fungerede han som Bestyrer og Førstelærer ved Nalesunds Borger-skole, blev $23\frac{3}{4}$ 1857 Sognepræst til Hammerfest og tiltraadte dette Embede 5te Juni s. A. $2\frac{7}{7}$ 1864 udnævntes han til Sognepræst til Strand, saaledes som det ifølge lgl. Resol. af 14de Marts s. A. var ordnet i Anledning af Høgsfjords Sognekalds Oprettelse. 17de Oktober 1864 forlod han Hammerfest og kom til Strand 31te s. A. Tiltrædelsesprædiken holdtes 6te Novbr. (Allehelgenssøndag) efter dog den forudgaaende 4de Novbr. at have prædiket for første Gang i Strands Kirke i Anledning af Foreningsdagens 50-Aarsfest. $13\frac{7}{7}$ 1871 Sognepræst til Sogndal i Dalerne og 1881 til Gran. * $30\frac{7}{7}$ 1853 Ottilie Martine Johanne Farup, Datter af Proprietær Ole Farup og Hustru Marthe Kristine, s. Thrane til Thranestad, det gamle Hvittfeldske Herresæde i Harems Præstegjeld pr. Svelvigen.

18. Frederik Møllerup Vied, 1871—1881, er født $27\frac{2}{2}$ 1831 paa Gaarden Bremnæs i Kværnæs Præstegjeld, Nordmøre, af Forældre Lensmand Peder Høyer Vied og Hustru Marthe Marie, født Høyem, dimitteredes privat Sommeren 1852 og absolverede alle sine Examina med Laud. Cand. $7\frac{12}{12}$ 1857, blev 1858 per. Kapellan hos Sognepræsten til Opdal i Trondhjems Stift, Provst Peter Christian Thyrholm Holtermann, ordineret af Biskop Darre i Trondhjem i Novbr. s. A. $24\frac{10}{10}$ 1863 Sognepræst til Alten og tiltraadte dette Embede $15\frac{6}{6}$ 1864. Efterat have gennemgaaet et Kursus i Finsk og Kvænsk ved Universitetet s. A. Provst i Alten, efter at de 2de Provstier, hvori Fin-

marken hidindtil havde været delt, fordeltes til 3, nemlig Alten, Hammerfest og Varanger, udnævntes $\frac{11}{12}$ 1871 som Sognepræst til Strand fra 1ste Mai 1872 at regne og tiltraadte dette Embede $\frac{10}{6}$ 1872, blev 1881 Legangers Eftermand som Sognepræst til Soqndal i Dalerne, død i Christiania i August 1884. * $\frac{19}{7}$ 1857 Hanna Thyholm Holtermann, født $\frac{27}{4}$ 1830, Datter af ovennævnte Provst Peter Chr. Holtermann.

19. **Henrik Bauer Moses**, Søn af Provst John Moses (f. $\frac{7}{9}$ 1813, † i Christiania $\frac{4}{9}$ 1881 som entlediget Sognepræst til Hvideseid) og Fredrikke Bauer, er født den 16de Mai 1848, Cand. $\frac{21}{12}$ 1872, pers. Kapellan hos sin Fader i Hvideseid 1873 og Sognepræst til Strand 1881, * $\frac{8}{3}$ 1881 Isabella Fredrikke Eckersberg, f. $\frac{16}{12}$ 1850, Datter af Skibsreder Hartvig Eckersberg og Gustava, født Pauss, har haft 4 Børn, hvoraf 3 leve: John, Ester og Eva, f. 1885, 87, 89, og Marie, f. 1884, † $\frac{1}{2}$ Aar gl.

Høle eller Høgsfjord.

Med kongelig Resolution af 14de-Marts 1864 blev det bestemt, at Høle og Fossand skulde fraflyttes Strand.

1. **Laurentius Borchsenius Fredrik Fabritius**, 1864—1871, blev under $\frac{2}{7}$ 1864 udnævnt til første Sognepræst i Høle, Søn af Compagnichef og Captein Hans Urban Wollert Fabritius*) og Hustru Ursula Andrea, født Ingier. L. B. F. Fabritius (en Broder af afdøde Bispinde Essendrop) er født paa Gaarden

*) Capt. Fabritius var atter en Søn af Hofjuveler Fredrik Fabritius i Kjøbenhavn og Hustru Cathrine Marie, født Brun, Datter af Amtsforvalter Brun paa Antvorskov i Sjælland. Hans Moder var Datter af Major Christopher Ingier, født i Allensaker $\frac{8}{9}$ 1756, † ib. $\frac{21}{5}$ 1825, og Karen, født Hals, født i Kamodt 1765, † $\frac{28}{1}$ 1843.

Kauferud i Ullensvang den 2den Marts 1830, tog Examen artium 1849, blev $\frac{6}{6}$ 1855 Cand. og samme Aar perf. Kapellan hos Sognepræsten til Balestrand, Harald Ulrich Sverdrup, $\frac{23}{1}$ 1858 Stiftskapellan i Trondhjem's Stift. I denne Stilling forrettede han som Sognepræst til Bolsø, Klæbo, hvor han tillige forrettede som Seminarielærer, rej. Kapellan til Frue Kirke i Trondhjem, Sognepræst til Christiansfund og Levanger samt Hjelpepræst i Jnderøen, blev $\frac{2}{7}$ 64 Sognepræst til Høgøsfjord. $\frac{10}{9}$ 1864 ankom han med Familie til Høle og indsattes af Provst Brun i Stavanger Dagen efter sin Ankomst $\frac{11}{9}$ 1864. 1871 Sognepræst til Molde, 1879 residerende Kapellan til Bragerøes, 1885 Sognepræst til Johannes Menighed i Kristiania. * 1. $\frac{28}{9}$ 1858 i Klæbo med Fredrikke Christiane Sophie Moltzau fra Kjøbenhavn, † paa Molde $\frac{2}{2}$ 1873, 36 Aar gl. 2. $\frac{2}{9}$ 1883 Helga Marie Arnemann Seeberg. Om hans literære Arbejder se Halvorsens Forfatterlexikon S. 246—47.

2. **Karl Mathias Kobro**, 1871—1878, født 8de April 1842 i Hitterens Præstegjeld. Hans Forældre vare Sognepræst til Manger i Bergens Stift Jaf Lange Kobro og Andrea Ervine Henriette, født Essendrop, Biskopens Søster. Faderen var Son af Thomas Kobro, Kjøbmand i Bergen, og Hustru Anne Marie Lange. Moderen Datter af Kjøbmand i Kristiania Peter Essendrop og Hustru Marthe Marie, født Søberg. Med sine Forældre flyttede han 1844 til Høssanger Præstegaard i Bergens Stift, hvor han henlevede sine Børneaar, indtil han 10 Aar gammel optoges som Discipel i Bergens lærde Skole, hvor den dygtige Hans Holmbo dengang var Rektor. Af ham dimitteredes han 1859 til Christiania Universitet. 1860—67 studerede han Theologi ved Universitetet, dog med tildels lange Afbrydelser, fremfaldt fornemlig ved Sygelighed, under det af Professorerne Dietrichson, Caspari, Johnson og E. Nissen bestaaende Fakultet. Han har disse Mænd særdeles meget at takke for; det

fra dem til Studenterne udgaaede friske Liv virkede ogsaa befrugtende paa ham, blev 14de Decbr. 1867 theol. Cand. og $\frac{8}{10}$ 1868 pers. Kapellan hos Sognepræsten til vor Frelser's Kirke i Kristiania (senere Biskop) Essendrop. Efter at være ordineret af Biskop Arup virkede han i denne store Menighed til 1871, idet han under $\frac{30}{9}$ f. A. blev udnævnt til Sognepræst til Høgsfjord eller Høle, og den 18de Søndag efter Trinit. holdt han sin Afledsprædiken i vor Frelser's Kirke i Christiania, og den 20de Søndag efter Trinit. (22de Oktober) holdt han sin Tiltrædelsesprædiken i Høle, og den paafølgende Søndag i Fossjand Kirke. Her virkede han omtrent $7\frac{1}{2}$ Aar, idet han $\frac{9}{12}$ 1878 udnævntes til Sognepræst til Vestre Moland og flyttede den $\frac{9}{5}$ 1879 fra Høgsfjord. * $\frac{16}{4}$ 1869 i Farjunds Kirke med Karen Sybille Abel, Datter af Sorenstriver i Lyngdal Frederik Christian Abel og Hustru Mararethe Christine, født Schelderup. (Kaldsbogen.)

3. Jens Kristian Thorvald Selmer, 1879—1884, er født i Sogndal i Dalerne, hvor Faderen, Christian Selmer (senere Sognepræst til Suldal, se Suldal), dengang var pers. Kapellan, $\frac{8}{2}$ 1850. Under Forældrenes Ophold i Suldal besøgte han 5 Aar Stavanger lærde Skole, hvorpaa han 1868 dimitteredes til Universitetet. Fra 1869—74 studerede han Theologi, dog afbrudt ved et længere Ophold i Hjemmet. Efter i 1874 at have afsløvet theol. Examen med Laud, var han et halvt Aar Huslærer hos Enkesfru Wedel paa Fornebo i Asker. Sommeren 1875 modtog han Kaldelse til at overtage en midlertidig Stilling som Hjælpelærer ved Missionsstolen i Stavanger, da Sekretærposten i Missionssekselskabet endnu henstod ubesat efter Pastor Dons's Fraslyttelse. I denne Tid opstod der alvorlige Tanker hos ham om at melde sig til Missionspræst, men mange Betænkeligheder holdt ham tilbage. Under et paafølgende Ophold i Christiania erholdt han ² Ansættelse ved det theologiske Fakultet, hvilken Stilling han indehavde en kort Tid, da han fra Nytaar 1877 blev

Bestyrer af en Amtsskole paa Halsøen i Søndhordland, hvor han virkede til Vaaren 1879, da han udnævntes til Sognepræst til Høgøsfjord. Under disse væglende Stillinger havde imidlertid Missionskaldet fremdeles været i hans Tanker, og da i 1884 store Opfordringer løb fra Arbejderne paa Madagascar om forøgede Arbejdskræfter, har han seet det som et Kald til sig, som det forekom ham at være Synd at modstaa, og er nu Missionspræst paa Madagascar. * ²⁰/₁₂ 1876 i gamle Afers Kirke med Ingeborg Margrethe Bordoe, født 1853, Datter af Bagermester Jens Peter Bordoe i Christiania og Ingeborg Margrethe, født Andersen. (Kaldsbogen.)

4. Jakob Bernhoft Gregusjon, Søn af Gaardbruger Gregus Samsonsen og Hustru Bernille Marie Berntsdatter, er født i Kvædfjord den 19de August 1845, dimitteredes fra Tromsø Skolelærer-Seminar 1865 og samme Aar ansat som Lærer ved Badsø Borger-skole, nød her ved særdeles Velvilje af Skolens Førstelærer, Kathet G. A. Borgen, den første Undervisning i fremmede Sprog, indtil han 1869 forlod denne Post og reiste til Christiania, hvor han strax fik en Timelærerpost i Geografi og Historie i en Forberedelsesklasse ved Nissens Latin- og Realskole. Ved Siden af denne Post fuldførte han sine endelige Forberedelser til Examen artium, idet han i Aaret 1872—73 ogsaa var Elev ved Heltbergs private Latinskole, hvorfra han dimitteredes til Universitetet og tog artium 1873 med Laud, Aaret efter Examen philos. og ¹⁷/₆ 1878 theologisk Embedsexamen samt Aaret efter den praktiske theol. Examen, samtlige med Laud. Sommeren 1879 udnævntes han til pers. Kapellan hos Provst Timmermann i Bessen, 1880 til Sognepræst til Sand (nu Bjarkø) i Senjen og 1885 til Høgøsfjord. * ²³/₃ 1881 med Almuuskolelærerinde Agot Juell, født 1859, Datter af Prokurator Severin Løvenskjold Juell. De have haft 5 Børn. (Privat Meddelelse.)

Finno.

Finno.

Du lille D paa Bukkefjordens Bover,
 Der gynger spøgende omkring din Bred,
 Med Fuglesang i lyse Vireklove,
 Vi elste Dig, Du er vort Fødested.

Der lærte først Gud Herren vi at kjende,
 Der først hans Skjønhed i hans Skabning saa,
 Naar høit i Lust Sollampen klart mon brænde,
 Naar Stjerneteppeet over Himlen laa.

Saa gjerne Tanken dvæler i de Egne,
 Hvor første Barndoms morgen sødt henrandt,
 Paa Sletter, Bakker, Høie — allevegne
 Vi Smaa børn tusind milde Glæder fandt.

Om Baaren ledte vi i Aftnebakkens
 Og fandt den første Smørblomst gylden stjøn.
 Og Herren saa i Barneglæden Takken
 Og hørte i vor Jubel Hjertets Bøn.

Med Fa'r og Mo'r i Sommer-Aftenstunden
 Til Elm vandred vi saa mangen Gang
 Og sanked Liliekonval i Lunden,
 Mens med Christine vi om Herren sang.

Bed Bækkens Bred af friske Egeblade
 Saa tidt vi fletted mangen heilig Krands.
 Fra Skudehaug vi Fjordens glatte Flade
 Saa straalende i Aftenfolens Glands.

Saa tidt vi sad i Præstegaardens Gaver,
 Saa gjerne — o saa gjerne sad vi der!
 Da fik af Gud vi mange kjære Gaver,
 Fik stjønne Roser og fik stjønne Vær.

Om Vintren vi fra høie Fjælkesejde
 Paa lynsnar Slæde foer i lystig Fart.
 Og Kinden blussede dobbelt frist af Glæde,
 Og Diet tindred dobbelt friskt og klart.

Du skønne D, saa fuld af Barndoms-Minder,
 Saa fuld af Minder om Guds Faderhuld!
 Gud signe Dig, naar Sol i Ost oprinder,
 Og naar den synker i sit Aftenguld.

Stjøn Dalen*) er, hvori vi nu har hjemme,
 Vel skønnere end Du, vor Fødest!
 Din milde Ynde vi dog aldrig glemme,
 Vor Kjærlighed til Dig skal aldrig dø.

Gustava Kielland.

Finns Præstegjæld bestaar af 2 Kirkefogne. Begge disse, baade Finns og Anneret Talgø, har meget gamle og mærkelige Stenkirker. Efter en gammel Beretning skal Stavangers første Biskop, Reinhold, have foranlediget, at Finns Kirke blev bygget. Efter hans Raad blev den bygget af Finn paa Hestbo ved Hjælp af en Kollekt, som 2 Munke indsamlede i England og Skotland. Ved samme Munkes Hjælp skal Finns Broder, Askaf, have bygget Kirken paa Talgø, hvor man ogsaa længe efter viste Levningerne af hans Stibsnauft.

Blandt Præsterne kunne vi give Beretning om følgende:

1. **John Baardsen.** I et gammelt Skjøde, hvis Afskrift findes paa Gaarden Høstebø i Vigedals Præstegjæld, og hvis Original er skrevet paa gammelt Norskk (Fjlandst?) og senere, skjønt uden Datum, sees at være skreven Dnsdagen efter Trinitatis i „den sædelige Herre Haakons af Guds Naade Norges Konges 6te Regjeringsaar“, omtales ovennævnte John Baardsen at være Præst til Finns; dersom man antager, at denne Kong Haakon har været den sidste af dette Navn, nemlig Hakon VI, 1355—1380, har Hr. John skrevet Skjødet Anno 1361. Dette Skjøde giver og den Oplysning, at Stjernerøerne har lagt til Finns Præstegjæld.

(Kaldsbogen).

*) L yngdal, hvortil Pastor Gabriel Kielland 1837 blev forflyttet.

2. **Mads Markusson** nævnes 1576 som Sognepræst til Finns. Nærmere om denne Præst se Theologisk Tidsskrift II, Side 260.

3. **Hans Mlingenberg** nævnes i en Attest fra Stavanger Kapitel som Guds Ords Tjener boende først i Karmfjund, senere paa Finns og derpaa ca. 1600 i Ly eller Timans Sogn og ligger begravet i Timans Kirke. Han havde en Søn, Lauritz Skrifver, Borgermester i Bergen, og en Datter, kaldet Anne. Baade Augvaldsnæs og Ly Kaldsbøger omtaler denne Præst, men derimod ikke Finns Kaldsbog, se endvidere Theol. Tidsskrift II, Side 268.

4. **Elling Simonsen** var den 3dje evangeliske Præst paa Finns. Efter et gammelt Dokument nævnes han allerede som Præst 1597. Han sad i Kapitlet 15de August 1611, og den 5te Marts 1614 erklæredes et Ægteskab mellem en Pige og en bergenssk Borgermesters Søn ulovligt, fordi Elling havde trolovet dem uden hans Forældres Samtykke og uden at forevørge sin Bisp. Før denne Præst havde Finns sine samtlige Indtægter af Tiender og Landstyld. Blandt Kaldets betydelige Bygselgaard var Ellensvigen eller Alsvigen i Strand Sogn Sæter for Præsten paa Finns, hvor han græssede sine Kreaturer om Sommeren. Høet af den Gaard skal Præsten have ført til Finns og ved denne mægtige Tilhjulps have fødet langt mere end Præstegaarden ellers formaar. Fæhaugen til Præstegaarden var dengang liden og blev først i Keiserens Tid udvidet, da Bygselgodset med Sæteren vare fratagne Kaldet og Præsten maatte have alle sine Kreaturer hjemme om Sommeren.

(Theologisk Tidsskrift II S. 236 og Finns Kaldsbog.)

5. **Mads Mortensen** var efter et gammelt Dokument Præst paa Finns mellem Elling Simonsen og efternævnte Samuel Lauritzen Lind. (Kaldsbogen.)

6. **Samuel Lauritzen Lind** var efter Høy tilstede ²⁰/₂ 1628 i et Kirkemøde i Stavanger, sammenfaldt af Biskop Thomas Wegner. Kaldet har sand-

synligvis paa hans Tid ei været omstøbt. Han omtales som en begjærlig og trættefær Mand, der vandt den halve Del af Gaarden Raaden og en anden strax derved beliggende D, Langø kaldet, fra Gaarden Nærland og Fæhaugen Midhaugen, benævnet fra Gaarden Kvame, og lagde den under Raaden. Ogsaa fortælles der, at den i Præstegaardens Udmark beliggende Ddegaard Dalen kom ogsaa under hans Bestræbelse under Raaden. Denne Ddegaard har i gammel Tid ogsaa været beboet; nu tjener den ikke alene Raaden, men ogsaa Bigen til Sommerhavn, som den første især gjerne kunde undvære. Den hørte til det beneficerede Gods; at dette skete, tilskrives Hr. Lind, fordi det kan være sket i hans Tid, eller han kan have blandet sig deri af denne Aarsag. Bevillingen paa Gaarden Raaden er dateret $24\frac{1}{2}$ 1631 (se Norske Rigsregistrarer VI 1ste Hefte). Hr. Lind skal have haft 2 Døtre, der bleve gifte med Bønder, den ene til Gaarden Stennæs, den anden til Gaarden Raaden. Denne hed Karen og var Krøbling. Hun blev baaret fra et Hus til det andet. Hendes Mand hed Simon; naar hun kom til Kirken, tog han hende af Hesten og bar hende ind i Stolen. Hun skal ellers have været ferm og ved sin gode Husholdning skaffet Rigdomme i Huset; især skal hun for Melk og Smør, som Raadens Gaard stedse producerede i Overflod, og som hun solgte til Stavanger, vundet aarlig mange Penge. Hvorlænge Hr. Lind var Præst paa Finno, vides ikke; men et gammelt Dokument, som fandtes blandt Knud Rasmussen Heshøjs Papirer, udviste, at han endnu 1649 var Sognepræst paa Finno. Efter dette hed hans Hustru Elen Mogensdatter.

(Hovedsagelig efter Kaldsbogen)

7. **Sofren Sofrensen.** Om denne Præst meddeler Traditionen en hel Del. Man giver ham Skyld for Finno Kalds Forringelse. (Kaldsbogen.)

8. **Mag. Jens Pederjen Hiermann** var (lector theol. scholæ canonicus) i Stavanger og nævnes

som saadan 1666; thi Lagmand Jakob Rasch i Stavanger, der eiede Gaard paa Talgø, „Gaarden“ kaldet, begjærede Dom over Aastanden mellem Gaardene Melings og Allensvigs eiende Udmærk i Strand Sogn, og derfor blev Jens Pedersen, som han benævnes, indvarslet at møde for sine to beneficerede Gaarde, Meling og Ellensvigen. I Stevningen har han ved denne Forkyndelse undertegnet sig Jens Pedersen Hiermann. Der kan ikke være Tvil om, at Finno Kald da blev betjent af en Kapellan, som beboede Præstegaarden og levede af de Smuler, der faldt fra sin Pastors Bord, og formodes, at denne betjenende Præst kun har været Kapellan pro persona. Hiermann døde $^{26}/_{12}$ 1671. * Anna Cathrina Nilsdatter, f. 1626, begr. $^{29}/_{5}$ 1690.

En Søn af disse Egtesfolk var Peter Hiermann, der døde 1689 som Sognepræst til Rærstrand (se Rærstrand). En Datter, Anne Hiermann, begr. $^{19}/_{1}$ 1733, blev 1668 gift med Jens Godken, f. $^{5}/_{4}$ 1637, † $^{29}/_{6}$ 1713 Provst og Sognepræst til Stavanger, Jubellærer. Hun var hans anden Kone, med hvem han havde 5 Børn.

9. Mathias eller Mads Tausan nævnes 6te August 1672. Han var en Søn af Biskop Christian Madsen Tausan († 1680), blev $^{29}/_{5}$ 1668 Sognepræst til Jelse, hvor han var pers. Kapellan, 1669 Magister, 1672 lector theol., $^{10}/_{12}$ 1684 og $^{15}/_{1}$ 1685 sad han i Kapitelsretten i Christianssand, blev 1672 Pastor til Finno, men lod dette Kald bestyre af en Vice-Pastor, ligesom Finno efter den Tid blev et Vice-Pastorat. Skiftet efter hans Enke Kristine er dateret Falnæs Præstegaard 15de August 1689.

Vice-Pastorer.

10. Torger Reiersen, 1672—1699. Han er født paa Jæderen, hvor hans Fader var Bonde, brugte og beboede en Plads og ernærede sig ved Malerhaandværket. Han var i mange Aar Amanuensis hos Biskop

Tausan i Stavanger. Den 5te Mai 1672 blev han ordineret til Vice-Pastor til Finns, og samme Aar 10de Novbr. holdt han i Stavanger Bryllup med en Provstedatter, Karen Christensdatter Hase, med hvem han avlede mange Børn. Han skal have været en duelig og ordentlig Mand, der skrev en for de Tider smuk og læselig Haandskrift, ligesom han var en rig Mand, men Rigdom har han neppe samlet i sit mavre Kald, men dels erhvervet den i sin lange Tjeneste hos Biskopen, dels faaet den med sin Kone og ved Almuens Goddædighed og Sparksomhed, ligesom den Tids billige Kjøb paa Levnetsmidler maa i vore Dage synes latterlig. Saaledes kostede den Tid 1 Tønde Rug 1 Rdlr., 1 Lb. Havre 48 Skill.; det bedste Slagtenød $2\frac{1}{2}$ Rdlr., 1 Mark Smør 4 Skill. o. s. v. Han kjøbte og brugte Gaarden indre Ladstein, og reiste selv personlig mellem Præstegaarden og Ladstein for at tilse Gaardsbruget paa begge Steder, og endnu i Pastor Bernhoffs Tid fandtes Spor af den Bei, han stedse reiste, og som af Almuen blev kaldet „Præsteveien.“ Da Enkefædet hørte rector scholæ i Christianssand til, saa havde han bestemt Ladstein til Bolig for sin Kone, og det gif efter hans Bestemmelse.

Af sine mange Børn havde han ikke megen Glæde og saa kun Sønnen Christen i god Stilling. Denne blev 1712 Sognepræst til Sidanger og tilsidst Provst i Bamble i nedre Telemarken. Han døde 46 Aar gl. Til Grindring om sit Fødested kaldte han sig fædse Christen Finns. De øvrige Sønner bleve for Størstedelen Sømænd. Den yngste, Reynert, blev hos Moderen og flyttede med hende, da hun anden Gang var bleven Enke, til Ladstein. Selv døde han i Armod som Husmand paa Pladsen Stennashaugen. To af Keiersens Døtre giftede sig med Bønder. Den ældste, Randi, med Eril Stennas og Anne Marie med Halvor Karland. De øvrige Døtre giftede sig ogsaa under deres Stand og ikke efter Faderens Ønske. Keiersen har antagelig været Præst paa Finns 27 Aar og døde sidst i Aaret 1699, henved 70 Aar.
(Finns Kaldsbog).

11. Christian Keimer, 1700—1716, født i Stavanger af Forældre Henrik Petersen Keimer, Stiftsprovst og Sognepræst til Stavanger, og Bispedatteren Johanna

Humble, Datter af Stavanger Biskop Marcus Christensen Humble (f. 1601, † 1661). Christian Reimer blev 1700 Præst til Finns og ægtede Formandens Enke, Madame Reiersen, men avlede, saavidt vides, ingen Børn med hende. Han gif i Kaution for en kongelig Oppebørselsbetjent og bragtes derved i slette Omstændigheder. Han skal have været en begavet og veltalende Mand og for sine Prædikener hver Søndag være hørt af de omliggende Sognes Almue. Han søgte om at faa Kaldets fratagne Tiende tilbage, men dette bevilgedes ikke, tværtimod mistede han ved Højesteretsdom 1714 4 Tønder Tiende Korn af Finns Hovedsogn. Dette tog han sig saa nær af, at det blev en Pind til hans Ligfiste; han døde samme Aar. Paa denne Tid nød Præsteenkene paa Finns intet Raadens Aar, saa at hans Enke uforberedt maatte flytte til sin Eiendoms-Gaard Ladstein, strax Eftermanden kom. Denne var

12. Laurig Hillmann, 1717—1725, født af Bondesolk paa Den søndre Hille under Strands Præstegjæld, hvoraf Tilnavnet har sin Oprindelse. Blev 1717 Vice-Pastor til Finns. Han indgav til Stiftet Ansøgning om at nyde af de forhen Finns Kald beneficerede Gaardes Skove den fornødne Brændsel og Bygningstømmer, og erholdt ogsaa af Stiftamtmand Lillienpalm og Biskop Nyrop Bevilling under 25de Oktober 1721 at nyde efter Advisning Træmaterialier til Præstegaardens Huse og 40 Læs Brændevad aarlig. 1725 reiste Hr. Hillmann til Kjøbenhavn, fik Nordby Sogneskald paa Samsø og døde dersteds. Hans Enke Maren, født Undal, flyttede til Stavanger.

(Kaldsbogen.)

13. Nils Winding, 1726—1732, er født i Jylland, hvor hans Fader, Jens Windinge, var Forpagter paa en adelig Sædegaard. Mere vidste hverken hans i Aaret 1793 endda levende Enke ei heller hans Svigersøn, Provst Hertzberg paa Finnaas; men gamle Folk have berettet, at Hr. Winding kom i Efteraaret 1726 yderst

fattig til Finno, og da Hr. Hillmanns Enke endnu var paa Finno Præstegaard, tog han Logi paa Faa hos Jacob Evensen, som var baade Klokker og Lensmand, og forblev der Vinteren over. Aaret efter reiste han til Kjøbenhavn, holdt Bryllup med en Murmesterdatter og fik med hende meget store Midler. Han arbejdede paa Præstegaardens Huse og dens Jordvei; thi den hele Samling af Myre-Agre, som kaldes Ovelven, S.D. for Ladebygningen, lod han optage, hvilket Arbejde kostede ham over 100 Rdlr. 1732 blev han Sognepræst til Kinservig og nogle Aar efter Provst i Hardanger. † 1757. Han var en agtet og af sin Menighed meget elsket Mand, der efterlod sig en anselig Formue. Hans Datter Christiane blev gift med Provst og Sognepræst til Finnaas, Peter Harbo Hertzberg († 1802), Fader til Ullensvangs bekjendte Præst, Provst Nils Hertzberg (f. ¹³/₈ 1759 † ²¹/₁₀ 1841). En anden Datter, Anne Sophie Winding, blev gift med Sognepræst til Torvestad, Caspar Drejer (se Torvestad).

(Kaldsbogen.)

14. Lars Hylting, 1732—1734, fik Finno Vice-Pastorat 1732. Om hans Fødested og Herkomst vides intet; men da han kom til Finno, bestod hans Familie af Konen og hendes Søster, der omtales som elskværdige og flinke Kvinder. Han led af en tærende Sygdom og var derfor vranten og vanskelig at komme tilrette med. Han døde i Fasten 1734.

15. Mathias Stabel, 1735—1740, født paa Sunds Præstegaard i Bergens Stift Nytaarsdag 1696. Hans Fader var Nicolaus Stabel, Sognepræst til Sunds Kald. Moderen hed Catharina, født Bærens. Hos Faderen, der siden blev forflyttet til Evindvig, blev han Personellapellan og var det i en Del Aar ikke alene hos sin Fader, men ogsaa hos 2 af hans Ester-mænd, Hr. Lorenz Blomgren og Hr. Sommer. 1729 giftede han sig med Johanne à Moinichen, en Datter af Magister Jens à Moinichen, Sognepræst til Nykirken i Bergen. Med hende avlede han 2 Sønner,

Nikolaus Stabel, Justitsraad og Auditeur i Sø-Staten, og Jens Stabel, som succederede ham i Embedet. 1735 blev han Vice-Pastor til Finnø. Ankom did 6te Novbr., forrettede 1ste G. 13de s. M., og den paafølgende 30te blev han indsat. Paa Præstegaarden foresandt han sin Formands Enke i meget maadelig Forsatning og tilfagde hende derfor Raadsjens-Aaret, som endda ingen Enke havde nydt. 1740 byttede han Kaldet med Sognepræsten til Nærstrand, Ole Thuesen.

16. Ole Thuesen, 1740—1746. Hvor denne Mand, om hvem der fortælles saa mange Underligheder, er født, ved ingen. Han var Kapellan pro persona til Bestre Moland og boede paa Husmandspladsen Ydderstad under Molands Præstegaard i en ussel Hytte, som kun havde et eneste Vindue. Der er iblandt andet fortalt om ham, naar han af Sognepræsten var tilfagt at forrette ved Høivaags Annex, begav han sig paa Reisen, altid tilføds, Mandag Morgen og havde en Dreng med sig, der bar hans Tøi. Han tog da Kvarter paa den første Gaard, og saaledes flyttede han Kvarter paa Tirsdag og følgende Dage, at han Lørdag kom til Høivaag, hvor han Søndag skulde gjøre Tjeneste. Siden fik han Nærstrands Kald, 1724. Paa Nærstrand fandt han sig misfornøiet over den idelige Sværm af Fremmede, som Foged Hundts Hus traf til sig fra alle Kanter, og byttede det 1740 med Finnø Vice-Pastorat. Han forrettede almindelig Bededag 13de Mai s. A., blev 5te Søndag efter Paaske eller 23de Mai indsat. Han var gift med Susanne Høyer, men ikke lykkelig, og avlede ingen Børn med hende. Hun døde 16de April 1745, 60 Aar gammel, og Manden overlevede hende kun 1 Aar. Han døde 1746 og blev begravet Christi Himmelfartsdag den 19de Mai. Han skrev sig gjerne Olaus Olai Tuso, var en lærd Mand, paapasselig i sit Embede, nidkjær for Ungdommens Undervisning og en dygtig Kathesikator, men med alt dette den besynderligste Mand af Verden. Naar han kjøbte noget til Huset, maatte det være af bedste Sort, og da gav

han mere end Sælgeren begjærede. Af hele Penge var han en stor Elsker, derfor tingede han med dem, som begjærede Forretninger, om hele Penge; naar han fik dem, lod han sig nøie med meget mindre. Engang paa Nærstrandsfjorden reviderede han Offeret, han havde modtaget i Stjerners Kirke, og fastede overbord en del gamle Lo-Skillinger. Hr. Thuesen havde ellers som en Egenhed 3 Penge, som han kaldte „Store-Jeppe“, „Lille-Jeppe“ og „Lomme-Larald“. I de 2 første havde han Rigsorter og større Mynter, som han stedse pubsede, i den tredje var Lommepege, hvori han havde det, som indkom ved Forretninger. Naar han trængte, laante han af en af „Jeppeerne“ og holdt derover under Dag og Datum et helt Regnskab.

(Finnø og Nærstrands Kaldsbøger).

Finnø Vice-Pastorat blev derefter gjort til Annex under Nærstrand.

17. **Mathias Stabel**, 1746—1762, den samme Mand, som nævnes under No. 15. Han kjendte Finnøs Usfelthed og havde nu ogsaa lært at kjende Nærstrand som et Kald, der ikke betyder stort, og troede derfor ogsaa meget rigtigt, at Nærstrand og det ubetydelige Finnø vilde forenede udgjøre Levebrød, som kunde befri en Mand fra Næringsforger, og indgav underdanigst Ansøgning derom efter Hr. Thuesens Død, og samme Aar, nemlig 1746, blev det allernaadigst bevilget, hvorefter Hr. Stabel som anden Gang Præst til Finnø begyndte Embedets Gjerning 14de Søndag efter Trinitatis, men blev først indsat 18de af Mag. Provst Claus Winther i Stavanger. 2den Søndag eft. Trinit. forrettede Hr. Stabel sidste Gang; han blev syg efter Tjenesten og døde paa Finnø Præstegaard 29de Juni 1762, 66½ Aar gl. Hans Lig blev ført til Nærstrands Kirke og der begravet den 17de Juli. Hr. Stabel var en brav Mand, nidkjer for Guds Ære, utrættelig i at undervise Ungdommen og flittig i sit Embede. Hvordan Veiret end var, og hvad han endog

maatte lide paa disse Søreiser, forsømte han aldrig sit Kald; men han havde den Skjæbne at blive mistkjendt af Almuen. Efter at Finns og Nærstrand vare blevne annekterede, maatte han holde Kapellan, da Sognene Finns og Talgø vilde have Præst boende hos sig. Han havde ogsaa 2 Kapellaner: 1. **Truls Christian Krogh**, fra 1751—1757, da denne blev forflyttet til Skudesnæs (se Skudesnæs). 2. **Jens Stabel**, hans Søn, om hvem nærmere nedenfor.

18. **Jens Stabel**, 1762—1763. Han er født i Evindvig 1732, blev i Stavanger $7/7$ 1757 ordineret til Kapellan pro persona til Nærstrand og Finns af Biskop Paludan, som da var paa Visitats-Reise der. Den efterfølgende 7de August forrettede han første Gang som Præst. 1760 blev han Faderen adjungeret med Sukcesjon paa begge Kald, og efter hans Død ansat som Sognepræst den 14de November 1762, men han levede kun til 1763. Angreben af en græsserende smitsom Sygdom døde han den 10de Februar og blev begravet i Nærstrands Kirke 17de samme Aar. Han var som Faderen en from og retslassen Mand, der med Tiden lovede meget. Han døde i ugift Stand. Den gamle Madame Stabel, der levede igjen for at begræde baade Mand og Søn, flyttede til Stavanger og døde saa Aar derefter.

Finns som selvstændigt Sognekald.

19. **Henrich Andreas Magnus**, 1763—1767. Han er født i Stavanger $11/1$ 1733, Søn af Kjøbmand og Kirkeværge dersteds Christian Magnus, f. 1707, † $22/1$ 1756, af dennes første Ægtekab med Kirsten Aagaard Seehusen (f. 1698, † $22/8$ 1754, Datter af Hans Seehusen, Sognepræst til Hølland, og Mette Christine Buch. H. A. Magnus blev fra sin tidligste Ungdom holdt til Bogen og sat i Huset til Sognepræsten paa Høiland, Giler Hagerup, af hvem han dimitteredes til Akademiet. Efter at have taget sine

Embedsexamina konditionerede han nogle Aar hos sin senere Svigerfader, Fyrforfatter Morten Henrich Petersen v. Fyren i Stavanger, derefter blev han Informator hos Kammerherre og Amtmand i Stavanger Henrich Wilhelm von Tillsch, og endelig, da Stabel døde, søgte han, understøttet af en ypperlig Attest af Provst Hans Ramstrup i Stavanger, om at faa Finns og Talgø Sogne til et fra Nærstrand særskilt Sogneskald, hvorom disse Sognes Almuer ogsaa underdanigst ansøgte paa det kraftigste. Ansøgningen blev bevilget; thi 1763 den 3dje Oktober blev han som Sognepræst til Finns indsat. Han ligesom Hr. Stabel d. W. fortjener Hæder og Tak af sine Eftermænd for den Flid og Bekostning, de anvendte paa Præstegaardens Huses Istandsjættelse. Hr. Magnus var en god Mand, besad gode Studier og Sprogkundskaber, men havde efter Bøndernes Sigende et uforstaaeligt Mæle paa Prædikestolen, dog var han almindelig elsket. Han døde 18de Septbr. 1767 af et Slagtilfælde. * ¹⁴/₂ 1764 Johanne Margrethe v. Fyren^{*}, f. ¹⁷/₁₁ 1735, † ⁸/₁ 1792, Datter af ovennævnte Fyrforfatter M. H. Petersen von Fyren og Hustru Christine Sophie Smith. (Hovedsagelig efter Finns Kaldsbog og Kiellands Stamtavle.)

20. Christen Ording, 1768—1779, er født 1723 i Laurvig, Søn af Henrik Jacobsen, Skipper og Kjøbmand. Efter privat Undervisning blev han sat i Fredriksberg Skole og derfra dimitteret til Akademiet. Var nogle Aar Informator hos Kjøbmand Frimann i Bergen, blev derpaa af Konsistorialraad Bert Geelmuyden kaldet til personel Kapellan. Efter eget Udsagn led han der meget ondt og blev der af denne Grund

^{*}) Hun ægtebe ¹⁰/₁₀ 1770 Søren Schjøth, f. 1735, † 1803, Bysfoged i Stavanger og senere Sørenstriver i Spandhorland, i hvilket Ægtefælshun blev Moder til Sørenstriver Siler Hagerup Schjøth, f. ¹⁵/₁₁ 1775, † ⁹/₁₂ 1855, og Sognepræst til Lysnæs Peder Schjøth, der var Fader til Foged Søren Daniel Schjøth, f. ¹⁸/₃ 1796, † ⁴/₁ 1863. Med Magnus havde hun kun en eneste Søn, Henrik Andreas Magnus, der senere blev Sognepræst til Nærstrand og Skjold (se Skjold).

se hinde
hans
1877, 24

meget kort Tid, blev derpaa personel Kapellan hos Andreas Bjørn til Vestre Moland, hvor han befandt sig vel, indtil han 1768 blev Sognepræst til Finno. Der forrettede han første Gang 3dje Juli s. A., blev 1779 Sognepræst til Bygland. Da han havde arvet meget, reiste han fra Finno som en bemidlet Mand. Han var stedse svagelig, plagedes af Stensmerter og levede kun kort Tid paa Bygland. Han døde ugift 1782 i sit 59de Aar.

(Kaldsbogen)

21. **Andreas Dybdahl**, 1779—1788, født ved Dragaas Hytte i Trondhjems Stift $12/3$ 1740, hvor hans Fader, Henrik Olsen Dybdahl, var Hyttefriver. Hans Moder var Elisabeth Andersdatter Schelderup, Datter af Andreas Schelderup, Sognepræst til Tolgen i Christiania Stift. Han blev i Slutningen af 1747 sendt til Røraas for at undervises af Ole Povesøn Strøm, hvorved han 1755 var bleven gjort bekvem til at indsættes i den lærde Skoles Mesterlektie, blev derpaa 1758 dimitteret til Akademiet af daværende Rektor, senere Justitsraad og Arkivar Gerhard Schøning. Efter sine Embedsexamina reiste han 1761 til Norge, hvor han konditionerede som Informator flere Steder. Blev 1766 pers. Kapellan hos Just Thyrholm Wesjel, Sognepræst til Tonsæt, og $29/9$ 1779 Sognepræst til Finno, hvor han ankom $31/12$ s. A. om Aftenen, og den $20/6$ 1788 udnævntes han til Sognepræst til Skjold, den $9/1$ 1792 blev han af Biskop Tybring beskikket til Provst over Kyfyllke og døde $12/3$ 1803. * $15/10$ 1783 Birgithe Christine Abo, Datter af Søkaptein, Kommandør og Indrulleringschef Christian Nicolai Abo i Stavanger. Provst Dybdahl skildres som en Mand af stor Aetslaffenhed, et varmt Hjerte og grundig Værdom og Kundskaber, især i den gamle Historie. Han sydslede kun med sine Embedsansliggende og overlod Gaardens Bestyrelse til sin dygtige Hustru. Dybdahl efterlod sig 3 Børn: 1. Christiane Elisabeth, gift med Gaardbruger Baard Olsen Asbjørnsenhaug. 2. Anna Henrikke, s. 1791, og 3. Henrik, s. 1793, Jurist,

senere Fuldmægtig hos daværende Sorenskriver i Sønderland Lars Højs Bing. (Kaldsbogen m. fl. Kilder.)

22. Georg Christian Bernhoft, 1788—1798.
 Han er født 30de Oktober 1749 paa Gaarden Sannes i Drangedals Præstegjeld i Nedre Thelemarken af Forældre Lassenius von Rye, Major i Infanteriet, og Olava Bernhoft, var i Begyndelsen bestemt til den militære Bane, men efter sin Moders Ønske, der gjerne vilde se ham paa den geistlige Bane, begyndte han 1763 at læse Latin og blev 1767 sendt til Roskilde latinske Skole, derfra blev han af daværende Rektor Professor Lysholm dimitteret 2den Novbr. 1771. I Decbr. s. A. tog han første og Aaret efter anden Examen. Han havde derefter med Mangel og Fattigdom at kæmpe, i hvilken Tid han besøgte sine Forældre, som da boede paa Tønnewald Gaard i Øvestad Sogn. Konditionerede derpaa nogle Aar dels i Gudbrandsdalen og dels i Christiania, paa hvilket Sted han foruden at undervise Børn undertiden holdt 4 Prædikener om Ugen. Han tog Embedsexamen 1779, blev samme Aar Aftenangspræst paa Moss, 1780 personel Kapellan til Kollaug. Paa Grund af Sognepræsten, Hr. Urdals Sygelighed maatte han i dette vidtløftige, af 4 Kirker bestaaende Kald næsten alene bestyre samme, indtil Hr. Urdal afgik ved Døden 30te April 1786, og efter dennes Død bestyrede han Kaldet i noget over 2 Aar. Den 15de Mai 1788 feirede han sit Bryllup med Christence Munk, og nogle Uger senere forlod han Kaldet og reiste med Kone til Kjøbenhavn. Udnævntes $\frac{8}{10}$ 1788 til Sognepræst til Finns og ankom dertil den $\frac{29}{11}$ s. A. Paa Finns var han meget sygelig. I 1798 fik han Byglands Sognekald, men frasagde sig dette og blev $\frac{26}{7}$ 1799 Sognepræst til Sogndal i Dalerne, tog Afsked 1825 og døde i Egersund 1833.

Paa Finns fødte hans Hustru ham 3 Børn: 1. Hans Lassenius Bernhoft, f. $\frac{5}{2}$ 1793, † som Kontroller ved Stempelsforvaltningen i Christiania $\frac{19}{5}$ 1851. 2. Olaus Bernhoft f. $\frac{20}{2}$ 1794, Handelsmand, † i Bristol $\frac{20}{5}$ 1855. 3. Karine Fredrikke Bern-

hoft, f. $\frac{10}{7}$ 1795, † paa Gaarden Hauge i Sogndal $\frac{30}{5}$ 1849. Hun blev $\frac{12}{2}$ 1822 gift i Sogndal med sin Fætter Lasenius Christian Aye, der døde efter $3\frac{1}{2}$ Maanedes Ægteskab $\frac{28}{5}$ 1822. (Finnø Kaldebog, fr. Stamtafle over Slægten Bernhoft Side 98—107.)

23. Søren Georg Abel*, 1799—1804, er født 3dje Januar 1772 paa Sande i Mo Præstegjeld, Øvre Thelemarken, hvor Faderen, Hans Mathias Abel, f. 1738, † $\frac{2}{8}$ 1803, da var Sognepræst. Moderen hed Elisabeth Knuth Normann, f. 1737, † $\frac{14}{8}$ 1817. Efter at have nydt Undervisning i Faderens Hus blev han Aaret 1786 sendt til Helsingørs Latinskole, dengang bestyret af Dr. og Professor N. Treschow, af hvem han dimitteredes 1788, tog alle sine Examina med bedste Karakter, blev Cand. 1792, og $\frac{10}{1}$ 1794 blev han personel Kapellan hos sin Fader, som da var Sognepræst til Gjerrestad, og $\frac{26}{7}$ 1799 Sognepræst til Finnø, og efter sin Faders Død udnævntes han $\frac{2}{12}$ 1803 til hans Eftermand som Sognepræst i Gjerrestad og frasklyttede Finnø $\frac{26}{5}$ 1804. 1813 Ridder af Dannebrog. Storthingsmand fra Nedensø og Nobygdelagets Amt i 1814 og 1818. † $\frac{4}{5}$ 1820. (Se udførligere om hans Levnet John Aas: „Gjerrestads Præstegjæld og Præster“ Side 151—157.) * $\frac{25}{3}$ 1800 Aune Marie Simonson, Datter af Kjøbmand Niels Simonson i Øster-Risør, med hvem han blev Fader til 6 Sønner, af hvilke 2 fødtes paa Finnø, nemlig Hans Mathias Abel og den berømte Matematiker Niels Henrik Abel, som fødtes 5te August 1802 og døde 6te April 1829 under et Besøg paa Frolands Jernværk, netop som Berlins Universitet vilde kalde ham til Professor. (Finnø Kaldebog. Se endvidere Halvorsens Forfatterlexikon Side 40.)

24. Jacob Hansen, 1804—1824, født i Christiansand $\frac{23}{3}$ 1778 af Forældre Hans Stallemoe og Sophie Jacobsdatter. Efter 5 Aars Undervisning i

*) Søren Georg Abels Farsfader var Søren Abel, Raadmand i Bergen, og Farmoder Margrethe Pedersdatter Hanning.

Christiansands Skole dimitteredes han 1795 og tog Embedsexamen 1801. Efter at han i nogen Tid havde tjent som Colleague ved Christiansands lærde Skole, udnævntes han $\frac{16}{3}$ 1804 til Sognepræst til Finns og den $\frac{24}{4}$ 1823 til Søgne, 1826 til Oddernæs og 1834 til Diestad, hvor han døde $\frac{24}{8}$ 1841. * $\frac{31}{5}$ 1807 Charlotte Eleonora Meldal, der fødte ham 2 Sønner og 4 Døtre.

(Finns Kaldsbog.)

25. Gabriel Kirsebom Kielland, 1824—1837, er født i Stavanger den 26de Januar 1796 af Forældre Postmester Jan Kielland (f. $\frac{30}{8}$ 1769, † $\frac{12}{12}$ 1813) og Anna Dorothea Kruse (f. $\frac{8}{8}$ 1771, † $\frac{6}{8}$ 1847). Han begyndte først i sit 14de Aar at studere paa Herlufsholms Skole i Sjælland, fra hvilken han i 1816 dimitteredes til Kjøbenhavns Universitet, tog anden Examen ved Fredriks norske Universitet med Laud. præceteris og 1823 Embedsexamen med Haud, blev 1824 Sognepræst til Finns og $\frac{2}{3}$ 1837 til Lyngdal, hvor han døde 20de April 1854. * $\frac{21}{5}$ 1824 Susanne Sophie Caroline Gustava Blom*), f. $\frac{6}{3}$ 1800, Datter af Toldinspektør i Stavanger Gustavus Blom, f. $\frac{5}{4}$ 1758, † $\frac{8}{1}$ 1812, og Karen Petronelle Stoltenberg, f. paa Aas Præstegaard $\frac{26}{4}$ 1765 (?), † i Tonsberg $\frac{25}{11}$ 1837. — Pastor Kielland og Hustru have haft 9 Børn. Om dem findes nærmere Underretning i „Stamtavle over Familien Kielland“ Side 16—20, hvortil henvises. Sognepræst Kielland, der allerede som Student var vaagnet til sandt Liv i Gud, navnlig paavirket af Brødremenigheden, prædikede med Liv og Inderlighed Korsets Evangelium, ligesom han ved sin Sjælesorg og hele sit Levnet forkyndte Kristus som Veien til Salighed og blev et velsignedt Redskab til Manges Omvendelse og Befæstelse i Sandheden. Særlig virksom var han for Guds Riges Udbredelse blandt Hedningerne og var blandt de første Præster i vort Land, der vakte Sans i sine Menigheder for

*) Om Fru Gustava Kielland født Bloms Slægt se Stamtavlerne i Personahistorisk Tidsskrift IV Bind 2det Hefte.

Missionsfagen, ligesom hans fromme og aandeligt rigt begavede Hustru i det hele bistod ham som en ret Præstefone, saaledes var hun den egentlige Stifter af de nu saa talrige Kvindeforeninger for Missionen, idet hun som Præstefrue i Lyngdal samlede endel Kvinder i sit Hus, hvor de arbejdede for Missionen, samtida med at hun eller hendes Mand meddelte Efterretninger om denne. Efterhaanden dannedes der saa i det hele Præstegjeld Underafdelinger af denne Kvindeforening, hvilke samledes rundt om paa Gaardene i Præstegjeldet hver Maaned. I Sammenhæng med Præstefamiliens Interesse og Arbejde for Missionen staar det, at to af vore ældste Missionærer, Østebro og Udland, begge fra Lyngdals Præstegjeld, meldte sig som Elever af den da i Stavanger oprettede Missionskole. — Fru Gustava Kielland er kjendt over det hele Land som Forfatterinde af det lille Digt „Liden Skorn“. Hun var idethele en rigt begavet, ogsaa digterisk udrustet Natur, men har kun offentliggjort lidet af originale Arbejder. I sit 82de Aar udgav hun „Erindringer“ fra sit rige Liv, en Bog, som dog hidtil ikke har været tilgængelig gennem Boghandelen, men kun var bestemt for Slægt og Venner, medens dog senere Brudstykker deraf har været meddelt i „Skillingmagasinet“, „Norsk Missions-tidende“ og „Kirketidende“. Hun døde den 28de Febr. 1889 i Huset hos sin Svigersøn, Provst Hauge i Skien, og blev begravet den paafølgende 6te Marts paa sin 89de Fødselsdag. Det var ikke blot hendes talrige Slægt af Børn, Børnebørn og Børnebørnsbørn, men ogsaa en stor Skare af Venner og Bekjendte fjernt og nær, der stod fulde af Taknemmelighed og Bemod ved denne ellselige og rigt begavede Præstefrues Bortgang, men ogsaa enhver anden, der havde den Lykke at kjende hende, vil i hende savne en af de mærkeligste Kvinder, vort Folk har eiet.

Af hendes mange vakre religiøse Digte ville vi her kun anføre følgende:

K o n.

Krefter, o, hør dog min bedende Stemme,
 Bend Dig i Kjærlighed naadig til mig!
 Lad mig din Fred og din Hvile fornemme,
 Holde mig trofast i Livet til Dig!

Verden mig trykker og ængster saa saare,
 Ufred og Uro mig klemmer saa tidt,
 Mildne Du kjærlig min strømmende Taare
 Og gjør mit Hjerte sagtnodigt og blidt!

Stil Du min Sjæl, naar det stormer og bruser,
 Hav den igjen, naar den synker forfagt,
 Og naar mig Modgangens Uveir omsuser,
 Vis mig din store, din frelsende Magt!

Hjælp mig min daglige Syssel at drive,
 Du, som min Svaghed og Udselighed ser!
 Naar jeg forfagt og mismodig vil blive,
 Vis mig, hvor nær og hvor naadig Du er!

Styr Du min Tunge til Taushed og Tale,
 Styr mine Fødder paa Ydmygheds Vej!
 Du som forvist kan min Længsel husvæle,
 Jesus, o Jesus, forskyd mig dog ei!

Vær min Bestjerner, min Hjælper, min Trøster,
 Vis Dig for mig som for Thomas tilforn,
 Og naar omsider din Hvede du høster,
 Gjem mig i Loden iblandt dine Korn!

Gustava Kielland.

26. **Boye Joachim Flood**, 1837—1844. Han er født i Skien 10de August 1806 som den næst yngste af 11 Søskende. Hans Forældre vare Peder Flood, Kjøbmand og Stadshauptmand, og Jørgen Jørgine Jørgensen. I hine trange Krigens Aar 1807—1814 blev disses økonomiske Raar saaledes forandrede fra Velstand til Armod, at man tænkte paa at sende ham tilhøs. Men Gud havde andre Tanker med ham. Efterat have frekventeret Skiens Skole kom han senere til Christiania i Huset hos en ældre Søster, gift med

Kapt. Kolbjørnsen, og frekventerede paa samme Tid Christiania Kathedralskole. 1825 blev han Student, og Aaret efter tog han 2den Examen, uagtet han i den Tid maatte underholde sig tilbøls ved Informationer; navnlig var han i 2 Aar Huslærer hos daværende Kammerjunker, senere Postmester, Lovenskjold paa Rajsnes ved Borsgrund; blev Cand. 1832, og 19de Decbr. ordineredes han til Kapellan pro persona hos Provst og Konsistorialraad Aschehoug, Sognepræst til Rakkestad, hvor han forblev i 5 Aar. 1833 blev han gift med Margrethe Gudrio Wright, Datter af Grosserer R. D. O. Simon W. i Langesund, men dette Ægteskab varede kun $9\frac{1}{2}$ Maaned, da hans Hustru døde paa første Barselseng. $10/6$ 1837 udnævntes han til Sognepræst til Finns og tiltraadte Vinteren samme Aar sin Reise derhen efter i Langesund at være viet til sin afdøde Hustrues yngre Halvsøster Ingerid Laurine Wright. — Egnen om Stavanger var ved en Geistligs*) ubesindige Angreb anklaget for at være stærkt gjennemsyret af herrnhutist Surdeig; særlig stempledes de elskelige Mænd Præsterne, Brødrene Gabriel og Theodor Kielland og Foged Schjøtz som vildfarende i Læren. Med Frygt nærmede Flood sig Finns, hvis Præst ovennævnte Gabriel Kielland just havde været, men omstemtes snart, og denne for tidlig afdøde Gudsmand, dengang Præst i Lyngdal, blev hans mest trofaste og kjæreste Aandsfrænde. Syv lykkelige Aar tilbragte han paa Finns. Befolkningen var ved hans Ankomst opjat ved Ansættelse af en Klokke, de ei vilde have. Det lykkedes ham dog at berolige samme og vinde den ganske for sig. Her paa Finns oversatte han Gofners Skatliste, der har oplevet 5 a 7 (?) Oplag. Blandt troende Benneers Dmgang i Stavanger, navnlig den ærværdige Lægmand John Hougvaldstad, vafftes hans Sans for Missionen, og 1840 blev han Provst i Stavanger Provsti. $10/8$ 1844

*) Pastor Sandberg paa Haa.

udnævntes han til Sognepræst til Hitterdal, holdt sin Afstedsprædiken 11te og 12te Mai (1ste og 2den Pintse-
dag) 1845 i Finns og Talgø Kirker, og forlod Den
med sin Familie den 16de Mai s. A. I Hitterdal
virkede han med Belsignelse til 1862, da han blev
udnævnt til Sognepræst til Hedrum. I de sidste Aar
mistede han Synet paa det venstre Øie og led tillige
af stærke Gigtmerter, hvorfor han i den sidste Tid
var meget sengeliggende, og Juleaften 1873 indgik
han til sin Herres Glæde, efterladende Enke og 10
Børn.

27. Frederik Christian Radich, 1844—1852.

Han er født 3dje Januar 1805 i Tune i Smaalenene
af Forældre Kammerraad og Foged Johannes Radich
og Wilhelmine Christine Borchsenius. Sin første
Undervisning nød han i Hjemmet i sin Faders Hus,
siden frekventerede han Borgerstolen i Fredriksstad, tog
1824 Examen artium og 1830 theol. Embedsexamen.
^{9/8} 1831 blev han pers. Kapellan hos Sognepræsten
til Borge Jørgen Halmsted, og Decbr. 1844 udnævntes
han til Sognepræst til Finns. Den 5te Mai 1845
ankom han til Finns og holdt Trinitatis-Søndag sin
Tiltrædelsesprædiken i Finns Kirke, endnu inden Pastor
Flood havde forladt Den. Radich blev ^{9/5} 1852 ud-
nævnt til ref. Kapellan til Ullensaker, men tog plud-
selig Afsted fra den geistlige Stand uden at tiltræde ^{reiser}
dette Embede. Han levede siden som Privatmand og
døde 1872.

28. Svend Gjesdahl, 1852—1860.

Han er født i Christianssand den 30te Juni 1811 af Forældre
Høfer Ole Gjesdahl og Hustru Christine Jacobsdatter.
Sent sat til Studeringer dimitteredes han i sit 22de
Aar fra Christianssands Kathedralskole. Fra Nytaar
1833 til Sommeren 1834 var han Huslærer paa
Landet. I Aarene 1837—1840 opholdt han sig meget
i Christianssand, men maatte ved Siden af sine theologiske
Studier beskæftige sig meget med privat Undervisning,
tog December 1840 theol. Embedsexamen med Laud.

Som Kandidat var han først Lærer hos Baron Bedel-Zarlsberg paa Brunlaug, derpaa i Fredriksværn ved det af Stephani og Lange oprettede Institut og derpaa ved Borgerstolen i Christiania. $18/9$ 1852 udnævntes han til Sognepræst til Finns og holdt sin Tiltrædelsesprædiken i Finns Kirke 1ste Søndag efter Trinitatis 1853. $11/10$ 1860 blev han residerende Kapellan til Domkirken i Stavanger og efter Provst Bruuns Død $15/2$ 1878 Sognepræst sammesteds, tog Afsked Sommeren 1888, forlod Stavanger 27de Juli s. A. og døde i Christiania 1ste December næstefter af Lungebetændelse. * ved Juletid 1845 Anna Kathrina Winsnæs, Datter af Stiftsprovst Paul Winsnæs, der døde $1/8$ 1889, 95 Aar gammel, og den bekjendte Forfatterinde Hanna Winsnæs, født Strøm, der døde $19/10$ 1872, 83 Aar gammel.

(Hovedsagelig efter Finns og Stavanger Domkirkes Kaldsbog.)

29. Thorstein Hoel Jerfin, 1861—1872. Han er født paa Bojs $12/11$ 1805, Søn af Georg Burchardt Jerfin, f. $20/1$ 1767, Eidsvoldsmand, † som Sognepræst til Bojs $5/10$ 1827, og Maren Finde Ravn, f. 1768, † $29/8$ 1851, Datter af Peter Andreas Ravn, pers. Kapellan til Haram. Th. H. Jerfin blev Student 1828 og Cand. $3/4$ 1834, blev derpaa personel Kapellan hos sin Svigerfader, Andreas Undal Jerfin, Sognepræst til Ds i søndre Bergenhus Amt, $13/4$ 1836. I denne Stilling forblev han til Udgangen af Januar 1850, da han ved Sognepræstens Død blev ledig, men betjente som fungerende Sognepræst Embedet indtil 14de Juni 1851, da han blev Sognepræst til Dverberg i Besteraalen, og udnævntes $2/8$ 1861 til Sognepræst til Finns, men paa Grund af Sygelighed søgte og fik han Afsked fra dette Embede $7/8$ 1872 med 400 Spd. i Pension. Han forlod Finns $7/7$ 1873 og flyttede til Bergen efter at have bestyret Embedet lige til sin Afreise. Han døde 1879. * $24/9$ 1844 Elise Helene Jerfin, født $10/2$ 1817, Datter af ovennævnte Sognepræst til Ds, Andreas Undal Jerfin.

Slægtnavnet Jerfin stammer fra Landsbyen Jersie i Sjel-land, hvor Stamsfaderen, Dines Jensen, var Sognepræst. Dennes Søn, Jens Dinesen, født i Jersie ^{28/9} 1587, † 1634, var Biskop i Ribe, og Sønnesønnen, Jacob Jensen Jerfin, f. 1633, † 1694, var Biskop i Stavanger og senere i Christianssand. Fra ham nedstammer ovennævnte Sognepræst Th. D. Jerfin i 5te Led, idet Bispens Søn, Jens Jacobsen Jerfin, døde 1704 som Stiftsprovst i Christianssand. Dennes Søn, Sorenstriver Georg Burchardt Jerfin, † 1746, var Fader til Jakob Christian Jerfin, der døde 1807 som Sognepræst til Bojs og var ovennævnte Sognepræst Thorstein Hoel Jerfins Farfader.

(Saa vel efter Finns Kaldsbog som andre Kilder.)

30. Peter Johan Normann Meyer, 1873—1879.

Han er født i Stryn i Nordfjord ^{8/9} 1841. Hans Forældre var Pastor emer. Christian Meyer og Hustru Birgitte, født Normann. Efter at have gennemgaaet Bergens Latinsskole tog han Artium 1859 og theol. Embedsexamen Decbr. 1864, alle med Laud, hvorefter han strax afgik til North Shields i England som præsteviet Udsending fra Foreningen til Evangeliets Forkyndelse for skandinaviske Søfolk i fremmede Havne. Som saadan virkede han der i 8 Aar, da han den 3dje Mai 1873 udnævntes til Sognepræst til Finns, hvilket Embede han tiltraadte 19de Søndag efter Trinitatis (19de Oktober s. A.), da han holdt sin Tiltrædelsesprædiken ved Finns og 20de Søndag efter Trinitatis ved Talgø Annekirk. Han berettede selv, at han under sin Virksomhed for Ordets Forkyndelse i og udenfor Kirken havde haft mange glædelige Erfaringer, og da Følelsen af Trangen til et større Sammenkomststed udenfor Kirken blev alt stærkere, virkede han sammen med kristeligindede Mænd i Menigheden for Opførelsen af et Bedehus ved Judebjerget, der ved sin Indvielse i Høsten 1878 fik Navnet „Bethel“. ^{25/1} 1879 blev han Sognepræst til Loiten i Hamar Stift og holdt sin Afskedsprædiken ved Talgø 5te Søndag efter Paaske og ved Finns Christi Himmelfartsdag, hvorefter han afreiste fra Finns 23de Mai 1879. * 1867 Inger Alette, født Olsen, fra Christianssand, der fødte ham 2 Børn i England og 3 paa Finns.

31. Peter Schreiner Høgh, 1879—1884, Søn af Grosserer i Forsgrund Simon Høgh, er født i Brevig 1847, tog 1873 Embedsexamen, blev 1874 pers. Kapellan hos Sognepræst Møller i Eidanger, 1877 personel Kapellan hos Sognepræst Lund i Tune og 1879 Sognepræst til Finnsø. Her virkede han i 5 Aar, men maatte en Tidlang paa Grund af Sygelighed efter Lægernes Raad søge Afsked paa Bartpenge; da han var kommen mere til Kræfter igjen, forrettede han maanedsvis i Christiania Stift i ledige Embeder, og udnævntes $27/5$ 1887 til residerende Kapellan til Melhus. * Cathrina Elisabeth, født Holmsen, med hvem han havde en Søn, der er død, og 2 Døtre, der leve.

32. Frederik Wettergreen, f. 1847, Søn af Sørenskriver i øvre Thelemarken Dve Walling Wettergreen, f. 1812, † $9/11$ 1889, der fra 1858 til 1867 var Politimester i Stavanger, og Emilie Rasch. Cand. $28/5$ 1874, pers. Kapellan i Høland 1875, til Bamble 1876 og til Søgne 1882, blev 1884 Sognepræst til Finnsø. * Maria Lampe, Datter af Johan Fredrik Lampe, Sognepræst til Bamble († $31/3$ 1888, 77 Aar gammel).

Kennesø.

Et gammelt Sagn beretter, at Kennesø skal have sit Navn efter en Konge ved Navn Regner. Særo omtaler virkelig ogsaa en Kappe eller rig Jorddrot af dette Navn, som boede paa Kennesø samtidig med den danske Konge Frode Fredegode, hvorom nærmere kan læses i Særo. Han havde 2 Sønner, Noller og Erik. Paa Vigefjeldet skal der efter Sagnet have staaet et stort Slag mellem 2 Konger, og til Minde derom blev opreist en Varde eller stor Stendyssse, som

endnu forefindes. Men om dette Sagn staar i Forbindelse med Begivenhederne i Særo, vides ikke. Erik skal imidlertid have boet paa Gaarden Dale, og endnu skal der i Nærheden paavises Sporene af en Bei, som kaldes Kong Eriks Bei. Om Oprindelsen til Navnet Kennesø beretter derimod et andet Sagn følgende: Paa Finnø boede en rig Herse (Finn?), der tillige eiede Kennesø, der dengang endnu ikke var bebygget, og brugte denne Ø til Græsgang for sine Kener, deraf Navnet Kenerø (Kennesø). Kenerne fattes iland paa et Steed beliggende ligeoverfor Finnø, som endnu kaldes Keneren.

Kennesø Præstegjeld bestaar af 5 Kirker, nemlig Hauskens Hovedkirke, Sorbø, Aste, Hvidingsø og Utstein Kloster. Hauskens gamle, nu nedrevne Kirke var ikke, som Kraft beretter, en Stenkirke, men en gammel rød-tjæret Bygning, hvis Altertavle bar Aarstallet 1624; derimod er Sorbø Kirke en meget gammel Stenbygning, der i Middelalderen var et af de 14 kongelige Kapeller. Utstein Klosters var i Harald Haarfagers Tid en Kongsgaard. Klosteret, hvoraf der endnu findes store og smukke Levninger, antages at være anlagt paa Magnus Lagesbøters Tid og var et Augustinerabbedi, helliget St. Laurentius. Kun en liden Del deraf benyttedes til Kirke.

Præsterne efter Reformationen ere følgende:

1. **Balle Christensen**, Sognepræst til Hausken, fik $\frac{3}{6}$ 1579 Brev paa et Præbende, kaldet Stenberg Præbende, som vakcerer efter Hr. Anders Jenssens Død og Afgang (Norske Rigsregistrarer II 2det Hefte). Balle Christensen var gift med Gro (Grauff) Jonsdatter, Datter af Jon Gautesen Dahl til Svegen og Elline Eriksdatter Drm. En Søn af ham, Christen Balleesen Trane, var Sognepræst til Høiland.

2. **Rasmus Olaffen** var 1576 Prædiker og Kapellan til Stavanger, sad i Kapitlet $\frac{1}{4}$ 1576. Han nævnes allerede 1584 som Sognepræst til Hausken, fik s. A. Brev at maa bekomme det første Præbende ved Stavanger Domkirke, dog at han skal bo og

residere hos samme (Norske Rigsregistr. II 2det Hefte). 1594 ¹⁸/₁ bekendtgjorde Knud Knudsen, Befalingsmand paa Utstein Kloster, og Rasmus Olaffen, Guds Ords Tjenere til Kendesø, at de for Konsistoriet vare blevne forligte, saa at Knud afstod til Rasmus, hvad Ret han havde til Sørbo og Hvidingsø, mod at Rasmus afstod sin Ret til Utstein, og tillod Knud der paa egen Regning at holde en Præstemand, paa det Knud desto oftere med sine Folk kunde saa Guds Ord at høre. Dette skulde vare saa længe Knud havde Klofret. Siden skulde Klostersjoguet komme under Hyrkens (Haukens) Præstegjæld igjen efter den Skil, Statholderen satte derpaa. Rasmus Olaffen døde den 6te Marts 1616. (Theol. Tidsskr. II Side 236 og 263.)

3. **Soffren Jensøn**, Sognepræst til Kennesø, var tilstede ved et Kirkemøde i Stavanger 20de Febr. 1628, sammenkaldt af Stavanger Biskop, Th.s Wegner.

4. **Bjørn Christensen**, Pastor til Kennesø, var efter Faye gift med Anna Wegner, en Datter af ovennævnte Biskop Wegner i Stavanger. Hun var født ²⁰/₆ 1639. „*Dr. Bjørn paa Kendesø*“ nævnes som Fadder ²⁴/₉ 1676 og hans Hustru „*Anna, Dr. Bjørns paa Kendesø*“ ¹⁰/₈ 1681. (Finnø Kaldsbog.)

5. **Mag. Thomas Bjørnsen Cow**, Foregaaendes Søn, sandsynlig opkaldt efter sin Morfader, Biskop Thomas Wegner i Stavanger, født ca. 1660, nævnes som Sognepræst til Haukens Kald paa Kennesø og Provst i Stavanger Herred. Han var først i nogle Aar Kapellan (sandsynlig hos Faderen) og døde 1736 i sin Alders 76de og sit Embeds 51de Aar. Han skal have været en smuk, lærd Mand og især en stor Philologus Latinus.

(Treschow's Jubellæxere Side 312 og Faye Side 239.)

6. **Søren Peder Jensen Hjelm**, 1737—1748. Se Hjelmeland.

7. **Wilhelm Steenbloek**, 1748—1773, er født i Skien 9de Juni 1724, Søn af Enevold Steenbloek, der først var Rektor og residerende Kapellan til Skien,

men blev senere Sognepræst til Sørde i Afershus Stift, hvor han døde 1747. Moderen hed Martha Flood. Wilhelm Steenbloch dimitteredes 1745 af sin Fader og udnævntes til Sognepræst til Kennessø den 27/12 1748, ordineredes dertil den 9de Marts 1749, forflyttedes derfra til Vestre Moland 27/5 1773 og døde der 31/3 1780. Steenblochs Kapellan var Henning Junghans Bugge, født i Vest-Finmarken 2/7 1747, dimitteret fra Trondhjems Skole 1768 og kaldet af Hr. Steenbloch 10/11 1774, blev Sognepræst til Molands Kald 2/12 1782 og derfra forflyttet til Hommedals Kald 24/7 1790. Vestre Molands Ministerialbog giver Oplysning om følgende Personer, som antagelig have været Pastor Steenblochs Børn respektive Svigerbørn: 25/9 1779 døde John Coldewin Steenbloch, 25 Aar gl.; 28/10 1779 ægteviedes Cnewold Steenbloch med Karen Landsvig Møglestue; 7/5 1781 ægteviedes Hr. Andreas Bugge og Jomfru Martha Steenbloch; 18/7 1781 ægteviedes velærværdige Hr. Henning Junghans Bugge og Jomfru Inger Steenbloch.

S. Christian Bendix Røtting, 1773—1789, er født paa Strømsø den 4de Oktober 1738, hvor hans Fader, efter hvem han er opkaldt, var Kjøbmand og Stadskaptein. Moderen hed Maria Torfildsen. 1764 blev han i Kjøbenhavn ordineret til Læreembedet og gik ud som Skibspræst til Ostindien og China, i hvilken Stilling han gjorde 3 Reiser, udnævntes 1773 som Sognepræst til Kennessø og 1788 til Torvestad, hvor han som Provst i Provstiet døde 23/8 1803. * Anna Beenfeldt, født i Kjøbenhavn, der overlevede ham. Pastor Røtting havde 8 Børn, blandt hvilke Sønnen Bendix Bendixen Røtting, født 1774, Cand. 1798, var personel Kapellan hos Faderen, blev senere residerende Kapellan til Indvigen og 1816 Sognepræst til Ulvik, hvor han døde 1846. En Datter, Marie, gift Grønningen, født paa Hauskens

Præstegaard 6te April 1777, død i Haugefund ²²/₄ 1852, ligger begravet paa Haugefund's Kirkegaard.
(Hovedsagelig efter Torvefad Rådsbog.)

9. Arbe Christian Vinde Heiberg, 1789—1809.

Se Strand Side 15—17.

10. Lauritz Andreas Østedahl, 1809—1817, er født i Kjøbenhavn 15de Mai 1781. Hans Fader var Toihusløjtnant Lars Varien Østedahl, en Bondesøn fra Gjesdal. Moderen hed Elen Andersdatter Evetoft, † ²⁷/₇ 1843, 85 Aar gl. 1783 blev hans Fader ansat som Fyrværker ved Nyborg Fæstning, hvor han da i 1790 blev indsat i Nyborgs latinske Skole. 1794 blev hans Fader Kaptein og Arsenalforvalter i Christianssand, og L. A. Østedahl blev da indsat i Christianssands latinske Skole, hvorfra han dimitteredes 1796 af Rektor Salomon Gjør, tog Artium ²⁴/₁₀ 1797 og blev ¹⁷/₁ 1801 theol. Cand. med Laud, ansattes samme Aar som Hører og 1805 som Adjunkt ved Christianssands lærde Skole, blev ⁵/₅ 1809 Sognepræst til Rennesø, tiltraadte kaldet ⁶/₅ 1810, ²⁰/₃ 1817 residerende Kapellan og 1825 Sognepræst og Stiftsprovst i Christianssand og ¹⁵/₁ 1831 Sognepræst til Esker, hvor han døde ¹⁷/₃ 1843. Blev 1832 geistligt Medlem af Basa-Ordenen. Mødte fra Stavanger Amt paa Rigsforsamlingen paa Gidsvold. Her indtog han en moderat Holdning; nærmest regnes han til Grev Wedels Parti, men hans Virksomhed indskrænkede sig til at stemme; derfor heder det i et af de Breve, som Rigsforsamlingens Sekretær, Sorenskriver Christie, sendte fra Gidsvold:

„Man hørte ofte Dahl,
Men aldrig Østedahl.“

Østedahl var bekendt som en lærd Theolog, der efter den Tids Maade ivrede stærkt for Oplysnings Udbredelse baade i sin Stilling som Præst og Forfatter; saaledes udgav han, medens han var Præst paa Rennesø, en Religions-Lærebog, som udkom i 2 Oplag. Om hans øvrige literære Arbejder henviser vi til

Halvorsens Forfatterlexikon. * $\frac{1}{5}$ 1807 Anne Norberg, født i Christianssand $\frac{7}{1}$ 1789, † 1867, Datter af Thomas Jensen Norberg og Elise Marie Mikkelsen.

(Saavel Langes Forf. lexikon som flere andre Kilder.)

11. Salbe Salvesen, 1817—1826, født i Mandal 11te Decbr. 1788, blev i Aaret 1800 af sin Fader, Ole Salvesen, dengang Kjøbmand og Glasmeister, senere Mægler, indsat i Christianssands Skole, men formedelst Sygdom udtagen igjen 1803, dimitteredes til Kjøbenhavns Universitet 1808, blev theol. Cand. 1812, opholdt sig senerehen der $\frac{1}{2}$ Aars Tid, $\frac{7}{5}$ 1813 aflagde han i Christianssands Domkirke for Stedets Biskop den homelitiske, kateketiske Prøve. Fra den Tid opholdt han sig i Laurvig, hvorhen han var kaldet af denne Bys Sognepræst til at vorde pers. Kapellan, hvilket han dog den Tid ikke kunde, da han ikke ganske havde fyldt sit 25de Aar, blev 1814 Adjunkt ved Christianssands lærde Skole, $\frac{14}{9}$ 1817 Sognepræst til Kennesø, hvilket Embede han dog først tiltraadte 2den Søndag eiter Paaske 1818, blev $\frac{10}{4}$ 1826 Sognepræst til Soane, 1834 til Oddernæs, hvor han døde 1862. * $\frac{29}{8}$ 1815 Anna Marthea Møller, f. $\frac{21}{2}$ 1792, † i Mandal $\frac{20}{6}$ 1868.

12. Bernt Tobias Bessejen, 1826—1839, Søn af Skipper Besse B. og Maren Fos, er født i Christianssand 6te Oktober 1802, blev Student med Haud fra samme Skole 1819. Han var derefter et Par Aar Huslærer paa Fossum for Statholder Løvenskjolds Søner og tog i September 1824 theologisk Embeds-
 examen med Laud. I 1825 blev han konst. Bestyrer af Kongsberg Middelskole, udnævntes $\frac{12}{6}$ 1826 til Sognepræst til Kennesø, sit $\frac{24}{10}$ 1836 Bestalling som Provst i Stavanger Provsti, forflyttedes $\frac{11}{9}$ 1839 til Birid Sognekald, $\frac{8}{3}$ 1848 til Næs paa Romerike, blev 1854 Provst i øvre Romerike og $\frac{6}{8}$ 1855 Sognepræst til Kvinnered samt $\frac{26}{9}$ 1863 Provst i nordre Søndhordland. Efter Ansøgning erholdt han Afsked 1876 fra 1ste April 1877. Han var Storthingsrepræsentant for Stavanger Amt

1836 og 1836—37. Han udnævntes $17/6$ 1876 til R. St. O. O. „for fortjenstlig geistlig Virksomhed“ og døde $18/10$ 1887. * $1/10$ 1826 Andrea Frederikke Borup († $25/3$ 1866), Datter af Bagermester Andreas Borup i Kjøbenhavn.

(Halvorsens Forfatterlexikon Side 249.)

13. Frederik William Rode, 1840—1851. Han er født 12te Marts 1802 i Bergs Præstegjeld ved Fredrikshald, Søn af Kaptein William Walker Rode (født $3/9$ 1765) og Cathrina Calmeyer (født $20/12$ 1772, † 1853), theol. Cand. 1826, $9/3$ 1827 Sognepræst til Flakstad, $21/1$ 1840 til Kennefø. Entl. $27/11$ 1851 med en aarlig Pension 300 Spd., hvoraf 250 af Oplysningsvæsenets Fond og 50 af Kaldet. Bosatte sig efter sin Afsted i Egersund, hvor han døde 7de Jan. 1863. * 1827 sin Kusine Sophie Amalie Calmeyer, f. $25/9$ 1807, † $23/6$ 1848, Datter af Johan Mathias Calmeyer, der døde $11/1$ 1830 som Foged til Numedal og Sandsvær, $58\frac{3}{4}$ Aar gl., og Alette Martensen. 4 Børn ilive.

14. Thomas Hammond, 1852—1861, født i Borsgrund 14de Juni 1808 af Forældre Kammerraad og Toldinspektør Thomas Hammond (f. $26/10$ 1760, † $5/10$ 1828) og Hustru Adelaide Rajch (f. $11/4$ 1785, † $26/1$ 1826). Student 1829, Cand. $13/6$ 1836, blev 1838 Timelærer i Skien, 1839 Lærer ved Borgereskolen, 1841 Timelærer og 1852 Adjunkt i Fredrikshald, f. A. Sognepræst til Kennefø, blev 1856 konst. Lærer ved Sofadetinstitutet, men samme Aar tilladt at forblive i sit tidligere Embede. Døde i Stavanger den $4/8$ 1861, men begravet paa Hausken Kirkegaard. * $28/7$ 1838 Emma Bretteville (f. $6/8$ 1809) fra Brest i Frankrige, Datter af Charles Eugène le Normand, Marquis de Bretteville, af en gammel Adelsfamilie fra Normandiet, og Hustru Amelia Ritter fra Danzig. Hun var en Halvsøster til Statsraad Bretteville. Med sin Hustru havde Pastor Hammond 5 Børn, hvoraf 3 ilive.

Familien Hammond er efter Erlandsen af engelsk Oprindelse; thi Thomas Hammond var den første her i Landet af den endnu tilværende Familie, som i det 17de Aarhundrede indvandrede til Norge, hvor han nedsatte sig som Handelsmand i Trondhjem og i Almindelighed gik under Navnet Thomas Engeltmand. Han skal forhen have været Proprietær til Ufford i England og været Parlamentsmedlem og en af dem, der efter Cromwells Tilfældelse understrevede Dødsdommen over Carl I 1649, ligesom Broderen John Hammond, der var Oberst og Kommandant paa Den Wight, udleverede Kong Carl i hans Fienders Hænder, da han var flygtet til hin Ø. Af denne Grund maatte denne Familie tage Flugten fra England, da Kong Carls Søn, Carl II, 1660 kom paa Thronen. Af ovennævnte Kjøbmand i Trondhjem, Thomas Hammond, var Rennesø Præst en Sønnesøns Sønnesøns Søn. Se Stamtafle over Familien Hammond.

(Saavel efter Erlandsen Side 89 og 90a og Stamtafle over Slægten Collett m. m. som privat Meddelelse.)

15. Christopher Andreas Lange, 1861—1870, Søn af Alexander Lange, f. $\frac{5}{6}$ 1792, † som entlediget Provst og Sognepræst til Affer $\frac{6}{1}$ 1867, og Christine Mal Castberg, f. $\frac{14}{6}$ 1799, † paa Affer $\frac{15}{9}$ 1851, er født i Stavanger 10de Novbr. 1818, hvor hans Fader dengang var residerende Kapellan, dimitteredes fra denne Bys lærde Skole 1836, blev Cand. $\frac{8}{6}$ 1843, 1852 Bestyrer af Brevigs Borger-skole, 1857 personel Kapellan hos sin Fader i Affer, 1862 Sognepræst til Rennesø og tiltraadte dette Kald 4de August samme Aar, 1870 til Flekkefjord og 1880 til Tved, hvor han døde den $\frac{26}{1}$ 1882. * Anna Hermine Steenbuch, Datter af Hans Steenbuch, jordum Sognepræst til Haaland og død 1853 som Sognepræst til Enebak.

16. Peter Marius Brodahl, 1870—1875, født i Christian sand 26de Septbr. 1822, Søn af Lieutenant, senere Toldkasserer i Egersund Hak Peter Brodahl, f. i Kragerv $\frac{25}{8}$ 1785, † død i Egersund $\frac{8}{3}$ 1846, og Maren Arup, Biskop Arups Søster, født i Christian sand $\frac{13}{2}$ 1790, † $\frac{9}{10}$ 1822. P. M. Brodahl blev Student 1840, theol. Cond. $\frac{4}{6}$ 1849, Kirkesanger i Rakkestad 1850, Emigrantpræst i Amerika 1856, Stiftskapellan i Bergens Stift 1863, Sognepræst til Rennesø 1870, til Lom 1875, til Orkedalen 1880, til Støren

1883, samme Aar Provst i Provstiet. 2 Gange gift,
 * 1. Johanne Cathrine Hauff, Datter af Kjøbmand N. F. Hauff, med hvem han havde 10 Børn, hvoraf 6 døde før Moderen, der døde i Amerika. * 2. $\frac{2}{5}$ 1871 Johanne Marie Henriette Bull, Datter af Kjøbmand Bull i Christiania, med hvem han har havt 3 Sønaer.

17. Anton Theodor Johannes Thygesen, 1876—1885, er født i Skien den 9de Novbr. 1835 af Forældre Kjøbmand Søren Thygesen, f. i Skien $\frac{5}{7}$ 1807, † $\frac{17}{5}$ 1864, og Iduna Urania, f. Botcher, f. $\frac{28}{1}$ 1812, † paa Kenneßø $\frac{25}{1}$ 1885. A. T. J. Thygesen dimitteredes fra Skiens lærde Skole 1853. Efter at have afsluget Examen artium modtog han en Huslærerpost hos daværende Minister Adam Lovenstjold ved Tønsberg. 1855 tog han Examen artium med Laud, var derpaa $1\frac{1}{2}$ Aar Huslærer hos Sognepræst Bløerfen i Thelemarken. Efter en alvorlig Sygdom vakte hos ham en inderlig Længsel efter at studere Theologi. Trods megen Sygelighed underkastede han sig theologisk Embedsexamen med Laud; 1863 blev han ansat som Lærer ved Rissens Latin- og Realskole i Christiania, blev $\frac{17}{6}$ 1865 personel Kapellan hos Sognepræst Buch i Holden, hvor han virkede til 1868, hvorefter han bestyrede Barteigs Sognekald $\frac{1}{2}$ Aar, blev derpaa pers. Kapellan hos Sognepræst Harald Ulrich Sverdrup i Balestrand, hvor han virkede til han i 1875 blev udnævnt til residerende Kapellan til Lindaaß, blev 1876 Sognepræst til Kenneßø, hvor han virkede til sin Død 8de Juni 1885 efter længere Tids Svagelighed og 14 Dages haardt Sygeleie, efterladende Enke og 8 uforsørgede Børn. * $\frac{8}{6}$ 1871 Gundelle Margrethe Sverdrup, f. $\frac{28}{3}$ 1847, Søster til hans Estermannd i Kaldet S. B. S. Sverdrup (se nedenfor). Sognepræst Thygesen var en begavet, samvittighedsfuld, stille og omgængelig Sjælesørger, der uagtet sin svagelige Helbred og de besværlige Sørejser, som ere forbundne

med dette Sognekald, viste megen Nidkjærhed, Alvor og Flid i sin Gjerning. Han var derfor elsket af sin Menighed; dette fik ogsaa sit Udtryk i det Mindesmærke, som denne lod sætte paa hans Grav, nemlig en Støtte af Granit med følgende Indskrift: "Sognepræst A. L. J. Thygesen, født $^{19}/_{11}$ 1835, † $^{8}/_{6}$ 1885. Menigheden sætte ham dette Minde."

18. Svend Borchmann Hersleb Sverdrup, født 28de Novbr. 1853, Søn af entl. Sognepræst til Balestrand Harald Ulrich Sverdrup, f. $^{18}/_{2}$ 1813, og Caroline Suur, Datter af Sognepræst til Borre Jacob Rosted Suur, f. $^{10}/_{4}$ 1777, † $^{13}/_{7}$ 1850, og Margrethe Elisabeth Boyesen, † 1857. S. B. S. Sverdrup blev Cand. $^{2}/_{6}$ 1876, senere Lærer ved Augsburg Seminarium i Amerika, 1880 Notarius ved det theologiske Fakultet i Christiania, 1881 Lærer ved Sogndals Folkehøjskole, 1883 ordineret som vikarierende Sognepræst til Leganger, f. A. ref. Kap. til Vestby, 1885 Sognepræst til Kennesø. * i Borre $^{9}/_{2}$ 1883 Martha Johanne Hannevig, Datter af Skibsfører Edvard Pedersen Hannevig, f. $^{3}/_{3}$ 1814, † $^{14}/_{10}$ 1880, og Marthe Christine Christopheresen, f. $^{30}/_{11}$ 1819, † $^{2}/_{12}$ 1884.

II. Karmsunds Provsti.

Skudsnæs.

Skudsnæs Præstegjeld bestaar nu blot af 2 Kirkefogne, Skudsnæs eller Falnæs og Ferkingsstad.

Af Præsterne kjendes:

1. Anders Aklachjon nævnes 1619 som Sognepræst til Skudsnæs.

(Personalhistorisk Tidsskrift II Side 258.)

2. Hans Bondejen, 1645—1674, blev Sognepræst til Skudsnæs 1645 og døde 1674.

(Skudsnæs Kaldsbog.)

3. Hans Pederjen Tyrholm, 1674—1692, blev Sognepræst 1674 efterat have tjent i 10 Aar som Kapellan hos Formanden. Han var senere Provst i Provstiet. I sit Egteskab med Annixen Pederisdatter havde han 3 Børn: Hans, Ellen og Anne Kristine.

(Kaldsbogen.)

4. John Lauritsen, 1692—1696, ægtede Tyrholms Enke, men døde allerede 1696. (Kaldsbogen)

5. Jørgen Nielsen Brael, 1696—1725 (?), født ca. 1660, blev $\frac{23}{5}$ 1696 (konf. $\frac{6}{4}$ 1700) Sognepræst til Skudsnæs og senere Provst i Karmsund. * Mette Godtzen, f. 1666, begr. $\frac{18}{9}$ 1753, Datter af Provst og Sognepræst i Stavanger Jens Godtzen og Christine Sofrensdaughter Brunsteen eller Heggelund. Hun havde

forhen fra $14/10$ 1694 været gift med Nils Mikalsen Alm, med hvem hun havde en Søn, Johan Alm, født ca. 1700, † 1768. Med Brahl havde hun efter Kaldsbogen 4 Sønner og 2 Døtre. Sønerne vare: 1. Jens Godtgen Brahl, † paa St. Croix, 2. Niels Brostrup Brahl, f. $6/12$ 1702, † $27/9$ 1748, Sognepræst i Sogndal, samt 3. Tormod og 4. Axel. Af Døtrene blev den ene, Maria Christina Brahl, der døde $19/7$ 1772, gift med Kochum Nicolai Lampe, og den anden, Sophia Amalia Brahl, f. $4/4$ 1704, † $16/1$ 1765, blev $24/7$ 1732 gift med Lauritz Westlye og $12/9$ 1741 med Lauritz Andersen Smith, f. 1716, † paa Blidensol ved Stavanger $10/12$ 1772.

(Kaldsbogen, Personalfhist. Tidsskr., Kiellands Stamtafle m. m.)

6. Peder Schröder, 1725—1756. Hans Fader, Johannes Schröder^{*)}, f. 1650, var nederste Kapellan ved den danske Kirke i Helsingør 1684, eneste Kapellan 1692, blev 1711 udnævnt til Sognepræst, men døde af Pesten allerede 11te Juli i. A. * Sophie Rosenmeyer, Søster til Bispede Deichmann, Datter af Carl Rosenmeyer, Svoger til Præsident Ransen den yngre, † 1732, Moder til 10 Børn, af hvilke 4 døde spæde af Pesten. Deres ovennævnte Søn, Peder Schröder, fødtes 1700 og udnævntes til Sognepræst til Studesnæs 1725, ankom dertil 1726 og døde den 8de Marts 1756. * 1725 Bolette Rjølke, † 1755, med hvem han havde 9 Børn, blandt hvilke Datteren Margrethe Gaarmann Schröder blev gift med Christian Nyberg, Sognepræst til Torvestad (se Torvestad).

(Studesnæs Kaldsbog og Gjesfings Jubellære II S. 234.)

*) Peder Schröders Farsfader var Hans Schröder, f. $7/9$ 1609, Præst til Farsø i Sjælland 1646, † 1651, * Anna Jensdatter. Dennes Fader, Anders Schröder, var Raadmand og Rjølmand i Hadersleben, † 1630, * Anna, Borgermester Christen Conelens Datter i Hadersleben, † 1611. En Broder til Pastor Peder Schröder til Studesnæs var Mag. Johannes Schröder, f. $4/2$ 1696, † som Rektor og Jubellærer i Frederiksberg 16de Mai 1774, * Sunhild Pedersdatter Benneche, Svoger til Pastor Djurhuus til Haa paa Jæderen. (Gjesfing: Jubell. S. 234.)

7. **Troels Christian Krog**, 1757—1802, † 1806, f. ca. 1722, Søn af Christen Trulsen Krog*), f. 1670 paa Søndmøre, † 1743, Kapellan til Lindaas, og Abel Margrethe Madsen, † 1778, Datter af Johan Madsen, † ²⁰/₂ 1719, Provst og Sognepræst til Lindaas. Troels Chr. Krog dimitteredes 1743 af Bergens dygtige Rektor Steenssen, var derpaa 6 Aar, fra 1751 til 1757, Kapellan hos Vice-Pastor til Finno Mathias Stabel. Fra 10de Juni 1757 til 5te Febr. 1802 levede og virkede han med Betsignelse som Sognepræst til Studesnæs. Paa Opfordring af Mathias Wilhelm von Scheel, Amtmand i Stavanger, udarbejdede han en værdifuld Beskrivelse over Karmsunds Provsti. I hans Embedstid stansede Sildefiskeriet 1784, hvorved Kaldets Indtægter meget indskrænkedes. Han tog Afsked 1802 og døde 10de April 1806, næsten 84 Aar al. * Helene Sophie Meyer, Datter af Hans Meyer**), født ¹/₁₁ 1685, † ¹⁰/₇ 1743 som Sognepræst til Manger, og Antoinette Augusta From, Datter af Foged i Orkedalen Jørgen Pederesen From.

Følgende Præster vare personelle Kapellaner hos T. Chr. Krog: 1. **Christen Heiberg Kahrs**, f. i Bergen 1750, Søn af Provst i Søndhordland og Sognepræst til Fjelberg Dittmar Kahrs, f. ²⁰/₉ 1713, † ¹⁷/₁ 1785, og 1ste Hustru Cecilia Catharina Heiberg, f. i Sogndal ca. 1717, † 1763. Chr. H. Kahrs blev Student fra Fredriksborg Latinskole 1766, theol. Cand. ⁹/₁₀ 1776, blev personel Kapellan hos ovennævnte T. C. Krog i Studesnæs ²⁴/₁₂ 1777 og dertil ordineret af Biskop Eiler Hagerup i Stavanger Domkirke

*) Christen Troelsen Krog var atter Søn af Troels Christian Krog, † Decbr. 1706, Sognepræst til Ørstaug fra 1673 til 1706, og Elisabeth Jakobsdatter Bandzhill eller efter Erlandsen Maren de Fine, Datter af Pastor Jørgen de Fine, døde 1695.

***) Hans Meyer var atter Søn af Mag. Edvard Meyer, f. 1647, † 1716 som Provst og Sognepræst til Orkedalen. Denne atter Søn af Hans Edvardsen Meyer, først Forvalter i Slots-haven hos Kansler Ove Bjelle og siden Foged i Strinden.

$18/9$ 1778, Skibspræst paa Orlogsskibet „Den norste Love“ 1788 samt Sognepræst til Egerfund og Dgne $24/9$ 1790, † i Egerfund $31/12$ 1802. * i Torvestad $2/9$ 1791 Anna Marie Bull, antagelig født i Sortland 1770, † i Overhalden $9/6$ 1810, Datter af Sorensskriver i Nyhylke, Karmsund og Heshø Henrik Heltand Bull, f. i Hitteren ca. 1732, † i Vigedal $9/3$ 1797, og Ellen Christine Møjsfeldt, f. i Ringsaker 1739, † i Orkedalen $21/2$ 1812. 2. **Hans Jacob Grøgaard.** Denne aandfulde og elskelige Mand, saa vel bekendt af sin Læsebog for Børn, er født i Hof i Solør $5/4$ 1764, Son af Johannes Grøgaard, der døde som Klokker og Lærer ved Kathedralskolen i Bergen 1800, blev Student fra Bergens Skole 1781, theol. Cand. 1784, derpaa Huslærer hos Provst Heiberg i Skjold, hos hvem han 1786 blev personel Kapellan, 1789 ligesaa hos ovennævnte Provst T. Chr. Krog, hvis Datter Anne Marie han ægtede, blev 1797 residerende Kapellan til Diestad, 1811 Sognepræst til Vestre Moland og $23/3$ 1822 ligesaa til Bergens Nykirke. Var 1814 Medlem af Rigsforsamlingen paa Eidsvold som 1ste Repræsentant for Nedenæs Amt, blev 1832 geistligt Medlem af Wasa-Ordenen og døde i Bergen $22/3$ 1836.

Af Truls Krogs Børn mærkes: Sønerne Wilhelm Frimann Krog, f. $10/5$ 1767, Amtmand i Stavanger fra 1814 til sin Død $16/4$ 1825, og Fredrik Arenz Krog, hans Eftermand (se nedenfor). Af Dotrene bleve Anne Marie Krog, f. $6/6$ 1772, † $13/8$ 1851, * 1792 med H. J. Grøgaard (se ovenfor), Abel Margrethe Krog, f. $3/10$ 1773, † $13/12$ 1846, * med Johan Fredrik Hansen, Sorensskriver i Sondhordland, f. paa Mojs $1/5$ 1766, † i Skonevig $18/7$ 1814.

(Studebæns Kaldsbog, Langes Forfatterlexikon, Fayers Bispehistorie, Stamtafle over Slægten Bull m. m.)

8. **Frederik Arenz Krog.** 1802—1845, ovennævnte Provst T. C. Krogs Son, er født paa Studebæns $28/10$ 1769, blev theol. Cand. 1792, blev først ref. Kap. til Eidanger og Brevig og 1802 Faderens

Eftermand som Sognepræst til Skudesnæs. Han var en Tidlang Provst i Karmjund, under Krigen Divisionschef ved Kystværnet og blev 1813 Ridder af Dannebrog. † paa Skudesnæs $13/8$ 1845. * Valentine Birgitte Marie Larsen, f. 1775, † 1852, Datter af Ulrik Fredrik Larsen, Kontrollør ved Stuespillet, og Dorothea Lundholm, Kapellaner, som bistod Provst Krog i Embedet, vare: 1. Hans Søn **Jørgen Sverdrup Krog**, f. 1805, blev $12/9$ 1833 pers. Kap. hos sin Fader og $6/8$ 1840 Sognepræst til Flakstad, hvor han døde $30/1$ 1847. * 1839 Anna Brinchmann, Datter af Toldbetjent Brinchmann i Skudesnæshavn. 4 Børn. 2. **Helmif Gabrielsen**, Søn af Kjøbmand S. Gabrielsen i Stavanger, f. 1812, Cand. $10/9$ 1835, pers. Kap. til Skudesnæs 1841, † 1843. * **Wilhelmine Mandulff**, † $4/8$ 1891 i Stavanger, 81 Aar. 3. **Hans Jensen Blom**, se Lysvær. — Provst K. Krog havde 12 Børn: 1. **Troels Chr. K.**, f. $12/7$ 1800, † 1881 som Toldbetjent i Aasgaardstrand. 2. **Anna Christine K.**, f. $17/2$ 1802, † $9/1$ 1880, * 1) $9/1$ 1829 Kjøbm. C. M. Peterien i Gaersund, † 1836; * 2) $16/7$ 1842 Distriktslæge C. A. Løwold i Stavanger, f. $16/7$ 1796, † $5/1$ 1856. 3. **Ulrik Fredrik K.**, f. $20/4$ 1804, † $6/12$ 1882, Optikus og Justermester i Bergen. 4. **Jørgen Sverdrup K.**, se ovenfor. 6. **Helene K.**, † spæd. 7. **Helene Sophie Dorothea K.**, † 186? ugift. 8. **Ole Borch Schoubo K.**, † $10/8$ 1880 som Lensmand i Skudesnæs. 9. **Johan K.**, † 187? som Kjøbmand i Flettefjord. 10. **Valentin K.**, † $11/8$ 1890 ugift. 11. **Fredrikke K.**, † 1848, var gift med Brugsbestyrer J. C. Hemien paa Lou, † $10/8$ 1890. 12. **Jacob K.**, f. 1821, † $14/8$ 1888, Bestyrer af Fredriksberg Værk paa Sjælland.

9. **Christian Severin Bloch Wille**, 1846–1852, Søn af Jacob Andreas Wille, f. $10/8$ 1777, † som Sognepræst til Røtterø $10/11$ 1850, og Maria Petrea Bloch, f. $22/2$ 1780, Datter af Sognepræst Christian Bloch og Mette Bugge Cylerts, er født i August 1809,

Cand. $11/9$ 1832 med Laud til alle Examina, f. A. Kapellan hos sin Fader paa Røtterø, 1838 rej. Kap. til Fredriksstad og Overlærer ved Realskolen sammesteds, udnævntes 1846 som Sognepræst til Skudensæs med Forpligtelse at finde sig i Buffens mulige Fraffillelse, hvilket fandt Sted 1ste Januar 1849. Loven af 1845 om Sildetiendens Ophør mod Godtgjørelse var ligeledes traadt i Kraft 1ste Januar 1849, hvilke Dispositioner havde til Følge en Forringelse af 600 Spd. i Kaldets aarlige Indtægter. Han blev Provst i Karmsund i 1850 og udnævnt til Sognepræst til Næss i Hedemarken $23/3$ 1852, til hvilket Kald han drog med Hustru $20/8$ f. A., blev 1863 forflyttet til Skjeberg og entlediget 1885. * Sophie Wettergreen, med hvem han har 10 Børn.

10. Abraham Andreas Bendek, 1852—1881, Søn af Amtmand Claus Bendek, født 1778, død som Justitiarius i Christiansand, og Magdalene Cathrine Bihl, f. ca. 1786, † ca. 1848, Datter af Provst og Sognepræst til Bang i Hedemarken Abraham Bihl, f. $2/10$ 1756, † $20/5$ 1821, og Anna Cathrina Neumann, f. $6/3$ 1764, † $29/9$ 1850. Pastor A. Bendek er født i April 1809, blev Cand. $16/2$ 1837, blev 1841 Lærer ved Christiania Borger-skole, $14/8$ 1844 resid. Kapellan til Vestby og $18/9$ 1852 Sognepræst til Skudensæs, hvoriga han den 3dje Juni 1881 paa Grund af Lægemæssighed blev af Raade entlediget med en aarlig Pension af Oplysningsvæsenets Fond stort 3000 Kr. Bojat paa Hamar, gift 1841 med Cathinka født Ibsen, født 1815 *(M. af Christ. Mønst. L. M. J. Hansen († 1846))*

11. Thomas Heinrich Moinichen Ousted Blahte, 1882—1890, Søn af afdøde Justitssekretær ved Christiansands Stiftsoverret Christopher Blahte og Hustru Margarethe Bredal, f. Moinichen, født 11te Mai 1834, Cand. $13/12$ 1861, blev 1863 Andenlærer ved Christiansunds Borger-skole, 1864 vikarierende Lærer ved Søkadet-Institutet, 1865 Bestyrer af Bessens Lærerskole, 1869 Sognepræst til Dnæs, 1876 til Tysvær,

1880 Provst i Rarmsund, 1882 Sognepræst til Skudesnæs, 1890 til Holme. * ¹⁸/₉ 1867 Ellen Birgithe, født Johnsen.

12. **Einar Borchgrevink**, Søn af Henrik Christian Borchgrevink*), der i Marts 1891 døde som Sognepræst til Næs paa Hedemarken, og Mette Margrethe, født Døderlein, er født i Urland i Sogn 6te April 1849. Han underkastede sig Examen artium 1867, anden Examen 1869, theologisk Embedsexamen ⁵/₆ 1874, praktisk theol. Examen 1875. Fra Vaaren 1875 til Udgangen af 1876 assisterede han sin Fader, Provst Borchgrevink i Næs, med Prædiken og den øvrige Del af Præstens Gjerning, hvortil han som Kandidat havde Udgaag. I Begyndelsen af 1877 tog han Ophold i Christiania, hvor han ved Siden af nogen literær Virksomhed (se Halvorsens Forfatterlexikon) dels assisterede i Christiania indre Mission og i Lutherstiftelsen og dels underviste paa et Par Skoler og i Privattimer. 1880 ansattes han som Forstander for Odragselsanstalten „Toftes Gave“ (Helgøen i Njosen), hvilken Stilling han indehavde til Udgangen af April 1883. Februar 1883 udnævntes han til Sognepræst til Jelse, hvor han tiltraadte i Mai Md. f. A., udnævntes Mai 1890 som Sognepræst til Skudesnæs, hvilket Embede han tiltraadte Høsten samme Aar. Hans Hustru er Julie Regine, f. Bløersen, Datter af Provst Christian August Bløersen, der 1885 tog Afsked som Sognepræst til Elverum og døde i Christiania ²¹/₄ 1890. En Broder af Pastor Einar Borchgrevink er Christian Døderlein Borchgrevink, Missionspræst paa Madagaskar. Om hans literære Arbejder se Halvorsens Forfatterlexikon Side 410.

*) H. C. Borchgrevink var atter Søn af Hans Peter Borchgrevink, f. 1781, Sognepræst til Thoten, og Sønnesøn af Henrik Christian Borchgrevink, f. paa Nørnæs 1732, † ⁴/₁₁ 1807, Provst og Sognepræst til Thoten.

Augsvaldsnæs.

I Augsvaldsnæs findes flere Oldtidsminder, navnlig Kirken, hvoraf Koret endnu bruges og hvis Skib omgiver en inden isat Træbygning, der nu bruges til Gudstjeneste i Forening med hint Kor, der er bygget 1244 af Haakon Haakonsen den Gamle. Man har ingen Efterretning om, naar den er kommen i den Tilstand, den nu findes. Ved Kirken staar en Bauta-sten, 13 Alen hoi, kaldet „Marias Synaal“, en anden ligger ved Skibets nordre Dør; men om disse har staaet paa Kong Augsvald og hans Ko's Hoi er uafgjort.

Af Præsterne kjendes følgende:

1. **Bård** nævnes 1298 af Faye som Præst til Augsvaldsnæs (se hans Bispe- og Stiftshistorie Side 31—33).

2. **Asleber Guthormsen** var efter Trondhjems Domkirkes Beskrivelse Præst i Augsvaldsnæs 1446.

3. **Michel Schytte** var efter 1546 Præst i Augsvaldsnæs, da han ved dette Aar sees at have været Præst i Banse, hvor han efter Banse Kaldsbog skal have været den første evangeliske Sognepræst. Dette bekræftes ogsaa af Christopher Sigurdsen, som fra 1575 til 1601 var Kannik i Stavanger og Provst i Karmsund, og som under 7de Juli 1576 beretter, at samme Michel Schytte for 30 Aar siden var Præst der og forjaa sig mod den mægtige danske Lensherre Eske Bilde, betjendt under Navnet Kirkebrøderen, der lod Præsten bortføre som Fange til Bergenhus, og da denne ei senere vilde modtage Kaldet, blev først Slots-skriveren paa Bergenhus, senere Biskopen i Stavanger forlenet med dette Embede, hvor de skulde holde en Kapellan, og fik da Præstebolet (50 Monathsbol alm. 37 Løb). Schytte sees at være død eller fratraadt Embedet 1561.

(Augsvaldsnæs Kaldsbog, Faye S. 146 og Const. Flood: „Listerlandet“ S. 153 m. m.)

4. **Christopher Michelson**, Søn af ovennævnte Michel Schytte, fik ¹⁰/₇ 1561 Brev paa Kaldet efter Faderen.

5. **Hans Klingenberg**, se Finns Side 26 og Theologisk Tidsskrift II S. 268.

6. **Christopher Sigurdsjon** var Kannik og Sognepræst eller rettere Bispens Vikarius paa Augvaldsnæs, som da var Bispens Sognekald. Han er sandsynlig den Christophorus Stavangeriensis, som 1553 blev optagen ved Klostets Universitet. 1570 den 22de August blev han ved Kongebrev beordret at aflevere fordom Biskop i Stavanger Jon Guttormsen Stoffe Præbende. Som Kannik og Provst i Karmfund forekommer hans Navn ofte i Kapitlets Møder. 1574 overdrog Kongen ham Kongetienden af Augvaldsnæs, da han havde beklaget sig over, at han sidder paa Allarvei og meget besværes af Gjæsteri (N. N. II S. 224). Han nævnes endnu 1605 som nærværende ved et Kirkemøde i Stavanger (se Faye Side 133, 179, 204, 216).

7. **Abraham Engelbrechtson**, 1611—1640, var Lektor i Stavanger Domkapitel og Provst i Karmfund. Han laa i en lang Strid med Biskop Scavenius i Stavanger om Gaardene Baage, Nordvold eller Melde, om hvilket udsørligere kan læses i Fayes Christiansands Stifts Bispe- og Stiftshistorie Side 216—218. Om ham fortælles, at han skal have svaret Christian IV, som spurgte ham, hvorfor han bar laa kort Kjole, at denne var bleven beklippet tilligemed Kaldet. Han skal senere være bleven entlediget.

(Augvaldsnæs Kaldsbog, Theol. Tidsskr. II Side 241, Faye og Personalfist. Tidsskr. V.)

8. **Christen Bentson Skaaning**, 1641—1685, født ca. 1611, havde forhen været Christian IV's Skibspræst og troes at være i Familie med den Jacob Skaaning, som ved Reformationen blev Biskop i Viborg. Han var tillige Provst i Karmfund, og da Præstegaarden i hans Tid var meget forfalden og

hans Indkomst var ringe, bleve Bønderne i Skrivelse af $\frac{8}{2}$ 1643 opfordrede til at hjælpe ham (Norske Rigs-Registr. VIII 1ste Hefte). Man har endnu en Attest fra ham, udstedt den 17de August 1676. Han skal i 1665 have viet Torfæus med Anna Hansdatter (Daaes Bygdesagn II S. 122), og hans Portræt findes i Augvaldsnæs Kirke, malet 1663 i hans 52de Aar. Han var gift med en Datter af Anders Johnsen, som efter Skaanevigs Kaldsbog levede 1590 og var dette Gjælds 2den lutherste Præst, og avlede med hende foruden Døtrene 8 Sønner.

(Pers. Tidsfr. VI S. 133, Augv. Kaldsb. og N. Rigsr.)

9. Bent Christensen, 1685—1688, Ovensævntes Søn, har sandsynlig været Kapellan hos Faderen, men var kun Præst i 3 Aar, da han døde ved Slutningen af 1688. Der bemærkes om ham: „Hafde een slem Bane hengiven til Dril.“ * med sit Søskendebarn Karen Eliasdatter, Datter af Elias Andersen, Sognepræst til Skaanevig, † 1690, og hans anden Hustru, Elisabeth Lauridsdatter Saltung.

(Kaldsbogen, N. Rigsr. og Pers. Tidsfr.)

10. Christen Heggelund, 1689—1695. Han kom til Augvaldsnæs 1689 fra Snodstrup pr. Fredrikshund i Sjælland, hvor han forhen skal have været Præst i 10 Aar og efter Kaldsbogen havt en Kapellan ved Navn Lucas Friis. Han døde 1695 og var gift med Anne Denne Møller, med hvem han efter Snodstrups Kaldsbog havde følgende Børn, fødte dersteds: 1. Christian Detleff, døbt $\frac{3}{12}$ 1679, begravet $\frac{20}{3}$ 1685. 2. Michel, døbt $\frac{24}{3}$ 1681, begr. $\frac{7}{11}$ 1687. 3. Detleff, døbt $\frac{29}{1}$ 1685, † (?). 4. Christina Ditlevia, som synes at have været den eneste af hans Børn, der har opnaaet en voksen Alder, idet hun efter Snodstrups Kaldsbog blev døbt $\frac{29}{4}$ 1686 og efter Augvaldsnæs Kaldsbog var gift med Sr. Diderich Petersen og „har lævedt indtil 1773 i Juli“, og endelig 5. Jde Sophia, døbt i Snodstrup $\frac{1}{9}$ 1687, begr. $\frac{21}{9}$ s. A.

(Kaldsbogen, Pers. Tidsfr. VI S. 133 og Meddelelse fra Sognepræst til Snodstrup B. Schmidt Pphælbed.)

11. Andreas Heggelund, 1695—1710, Ovennævntes Broder, underskrev sin Embedsed i Stavanger den 18de August 1695, blev Provst i 1708 og døde i 1710. I hans Tid afbrændte Præstegaarden. I Peri. Tidsfr. I S. 16 og ligeledes i samme Tidsfr. VI S. 134 angives hans Hustru at være Margrethe, Datter af Konrektor i Bergen Edvard Edwardsen og hans anden Hustru Christence Ottesdatter Schröder, i Kiellands Stamtavler S. 75 Elisabeth Leigh, Datter af Mag. Michael Leigh og Christine Sophie Seehusen.

12. Claus Munkeberg, 1711—1732, dimitteret fra Odense 1696, blev Kapellan i Slangørup 1707, blev senere Præst ved Flaaden paa Drlogsslibet „Dannebrog“, som da Hr. Claus var iland sprang i Luften, og blev $\frac{6}{2}$ 1711 Præst til Augvaldsnæs. Han var Præst i Augvaldsnæs i 21 Aar til 1732, da han døde, og gift med en Søster af Pastor Ruberg til Torvestad, med hvem han avlede 3 Sønner og 4 Døtre, hvoraf en Søn i Bergen, Jørgen Munkeberg, og en Datter i Kopervik, gift med Sr. Jørgen Thommesen. Hans øvrige Familieforholde behandles i Personalhistorisk Tidskrift I Side 100—121, hvori hans Forældres Navn dog ikke nævnes, men derimod hans Farbroder Anders Clausen og dennes Søn, af samme Navn som Fætteren, Præsten paa Augvaldsnæs, hvem han i 1714 afslagde et Besøg paa sidstnævnte Sted. Claus Munkebergs Farfader, Claus Hanssen, var Sognepræst til Munkeberg i Fyen (hvorefter Familienavnet er taget). Han var gift med Anna Moth, Datter af Mathias Moth, Læge i Flensborg, og Søster til Povel Moth, f. 1601, † 1670, kgl. Livlæge, gift med Madam Jde Büren, og Fader til Christian V's bekjendte Frille Sophie Amalie Moth.

(Kaldsbogen og Personalhistorisk Tidskrift.)

13. Peder Andersen Scheen, 1732—1734. Han ankom til Augvaldsnæs 1732 og havde forinden i over 26 Aar været Kapellan i Høiland, derfra indtil 1728 hos Sognepræst dersteds Jonas Theophili

Schanche, hvis Datter, Anna Schanche, f. $\frac{2}{12}$ 1697, han $\frac{6}{2}$ 1712 ægtede. Hun døde allerede $\frac{20}{12}$ 1716, efter at hun 12 Dage i Forveien havde født ham en Datter, Margrethe, der imidlertid allerede døde $\frac{8}{1}$ 1717, kun 1 Maaned gl., blev anden Gang gift med Anna Margrethe Godtzen, f. $\frac{18}{4}$ 1695, † ca. 1750, Datter af Provst og Sognepræst til Alep Søren Jensen Godtgen, f. $\frac{20}{8}$ 1665, † $\frac{8}{9}$ 1734, og Engel Arenk, f. $\frac{2}{8}$ 1666, † 1724, der fødte ham 5 Børn, om hvilke nærmere Underretning findes i Stamtavle over Familien Kielland S. 65 og 66. P. A. Scheen var kun Præst paa Augvaldsnæs 2 Aar og døde 1734, ikke 1750.

14. Knut Leem, 1735—1752, født 13de Febr. 1697 paa Garhams Præstegaard, Kjerstad, hvor ~~hans~~ ⁴derer, Nils Knudsen Leem, der senere blev Sognepræst til Vardø, dengang fra 1693 var rej. Kapellan. ⁴Moderen hed Anna Danielsdatter Bugge. Efter privat Information blev han 1713 Student og fuldbragte 1715 sin akademiske Bane med Berømmelse, kom derpaa hjem til Forældrene og assisterede Otto Tinne, Provst og Sognepræst til Bolden paa Søndmøre, og Provst Jens Thomassen Juell († $\frac{9}{12}$ 1727) til Thingvold. Siden informerede han unge Menneſter og lagde sig efter det lappiske Sprog, blev 1725 Missionær til Borsanger og Lareffjorden og fulgte med Lektor Thomas von Westen paa hans tredje Rejse gjennem Finmarken. Han lagde sig nu saaledes efter det lappiske Sprog, at han efter et Aars Forløb kunde prædike og katheisere, hvorved han gjorde sig meget elsket af Lapperne. Blev $\frac{8}{4}$ 1728 Sognepræst til Alten-Talvig og $\frac{17}{12}$ 1734 til Augvaldsnæs. I hans Tid opstod der Disput mellem Almuen og Kirkeeierne formedelst Kirkenes Brøstfældighed. Da Almuen søgte Nabofirken, forrettede han da for Nabopræsterne. $\frac{24}{3}$ 1752 blev han Docent ved Seminarium Lapponicum Fredericianum i Trondhjem med Titel af Professor og døde sammesteds 25de Februar 1774. * $\frac{26}{6}$ 1733 med Sophie Aletha Ruberg, Søster til Pastor

Christian Ruberg (se Torvestad). Hun blev i Enkepen- sion tillagt 100 Spd. af Opdals Kald og døde 17de Marts 1804, 91 $\frac{1}{4}$ Aar. Deres eneste Barn, Anna Bugge Leem, blev gift med Jens Lenwig, Sognepræst til Opdal. En Broder til Knut Leem var Daniel Bugge Leem, Sognepræst til Holtaalen. (Erlandsen, Faye og Augvaldsnæs Kaldsbog.)

15. Jens Sare, 1752—1763, har sandsynlig været en Søn af Sognepræst til Haaland Jens Sare, † 1721, og Hustru Anna Blomme, f. 1674, † 1741, Datter af Sognepræst til Haaland Oluf Bention Blomme, † 1697. Ovennævnte Jens blev $\frac{16}{11}$ 1737 personel Kapellan hos sin Faders Estermand, Hans Andersen Lindal, Sognepræst til Haaland, hvis Datter, Ingeborg Keimer Lindal, han ægtede, blev $\frac{20}{10}$ 1747 Hospitalspræst i Trondhjem, $\frac{24}{3}$ 1752 Sognepræst til Augvaldsnæs, hvor han den 16de Søndag efter Trinitatis i. A. indvies af Provst Peder Schrøder i Skudesnæs, blev nogen Tid derefter Provst i Karmfjund og døde $\frac{22}{12}$ 1763, samme Aar og Maaned som Hustruen. Hans Søn Jens Sare døde som Sognepræst til Undal og Provst over Lister. En anden Søn var Fyrbøder i Rancelliet og Høiesteret.

(Erlandsen, Augvaldsnæs Kaldsbog og Kiellands Stamtavler.)

16. Peter Nicolai Daldorph, 1764—1773. Han er sandsynlig den samme som omtales i „Personalhistorisk Tidsskrift“ I Side 256, som 1741—1742 var Informator for Lars Langes Børn og „berømmes for sin Flid og sit stille og stikkelige Levnet, haabende at blive Guds Kirke nyttig.“ Han blev kaldet til Sognepræst til Augvaldsnæs 30te Marts 1764 og kom fra Kjøbenhavn, hvor han i 5 Aar havde solliciteret efter 10 Aars Tjeneste som personel Kapellan paa Solør. Han forestod Augvaldsnæs Kald til den 22de August 1773, da han i sit 55de Aar ved Døden afgik. * Cathrina Lange, sandsynlig en Datter af ovennævnte Lars Lange (?); men han havde ingen Børn.

(Augsvaldsnæs Kaldsb. og Pers. Tidsskr. I S. 256 og VI S. 135.)

17. **Richard Berg**, 1774—1776. Han er født i Danmark, nævnes 1767 som Sognepræst til Loppen i Finmarken efter Søren Bang. Han reiste fra Finmarken til Kjøbenhavn og blev 2den Søndag efter Trinitatis 1774 Sognepræst til Augvaldsnæs, men byttede dette Kald 1776 med Hosanger i Nordhordlehn, fra hvilket Kald han blev forflyttet 1785 og døde i Kjøbenhavn. Efter Augvaldsnæs Kaldsbog gif han endnu 1866 under Navn af „den aale Præsten“. To Gange gift: * 1. Anne Helene Holch, født 1744, Datter af Eiler Peder Holch, Sognepræst til Orlandet, med hvem han havde 3 Børn. * 2. En Enke fra Kjøbenhavn. (Erlandsen S. 52b og Augon. Kaldsb.)

18. **Carsten Henrik Schanche**, 1776—1789. Han er født i Trondhjem 9de Febr. 1744 af Forældre Jens Schanche (f. 1717, † $\frac{2}{12}$ 1787), Rancelleriraad, Generalkontrollør og Postmester i Christiania, og dennes første Hustru Margrethe Agnethe Henriksen. Han læste privat hos Student Frederik Friis, blev 1760 indsat i Trondhjems offentlige Skole og privat dimitteret af Anders Porsanger 1762, tog $\frac{11}{6}$ 1769 theol. Embedsexamen under Professorerne Holm og Rosenstand, tog $\frac{20}{12}$ 1771 juridisk Embedsexamen i Tanke om at adjungere sin Fader, men gif senere over til Theologien, blev $\frac{4}{1}$ 1773 Sognepræst til Hosanger og 1776 til Augvaldsnæs, hvor han den 14de Søndag efter Trinit. s. A. indsattes af Provst Truls Krog til Studesnæs. Han døde 7de Marts 1789. * $\frac{26}{8}$ 1773 Karen Marie Garmann, f. $\frac{13}{8}$ 1756, † $\frac{1}{11}$ 1808, Datter af Sørenskriver i Sønd- og Nordhordland Johan Garmann og Wenche von der Lippe, med hvem han havde 8 Børn, 3 Sønner og 5 Døtre. Om dem og deres Efterkommere findes nærmere Oplysning i „Stamtavle over Familierne Garmann, Schanche, Krohn og Hopstock“ af Fru Juliane Hopstock, hvortil henvises. Pastor Schanches Enke ægtede $\frac{24}{6}$ 1805 Provst og Sognepræst til Torvestad Adam Falles (se Torvestad). (Kaldsbogen og Fru Hopstocks Stamtavler.)

19. Jørgen Sverdrup, 1789—1807, født ca. 1732, Søn af Jørgen Underfen Sverdrup (f. 1671, † 1731?, altsaa før Sønnens Fødsel), Forvalter over Baron de Petersens Gods i Helgeland (Erlandsen I Bag. 369, II Bag. 68) og Hustru Margrethe Pedersdatter Angell, f. 1690, † Trinit.-Søndag 1779. Jørgen Jørgensen Sverdrup blev Student fra Trondhjem 1755, blev senere Præst i Jacobshavn paa Grønland og kom derfra som Entemand til Kjøbenhavn, hvor han flere Aar nød Pension, indtil han 1789 udnævntes til Sognepræst til Augvaldsnæs. Var i nogle Aar Provst i Karmsund, men frasagde sig Provsteembedet 1805 og tog Afsted som Sognepræst 1807. Han døde 22de April 1810 og ligger begravet ved Buffens Annexkirke.

(Augsvaldsnæs Kaldsbog, Erlandsen og Stamtafle over Slægten Sverdrup m. m.)

20. Hans Nicolai Cormontan, 1807—1814, f. 1755, Cand. 1783, senere residerende Kapellan til Oddernæs ved Christianssand, 1807 Sognepræst til Augvaldsnæs og indsattes 1ste Søndag efter Trinit. f. A. af Provst Fr. A. Krog i Skudesnæs, udnævntes $\frac{4}{6}$ 1813 som Sognepræst til Undal og holdt sin Afstedsprædiken i Augvaldsnæs 3dje Søndag efter Paaske 1814, døde i Undal 1827, samme Aar han havde taget Afsted. * Nicoline Meldal. (Augsvaldsnæs Kaldsbog.)

21. Johannes Jrgens von Hadeln, 1814—1826, Søn af Major i det 2det Trondhjemske Regiment Jens Henrik v. Hadeln († i Ves Præstegjeld 1818) og Ovidia Christiane Jrgens, en Søster af Biskop Ole Jrgens i Bergen, f. $\frac{20}{9}$ 1778, blev Student med Haud fra Bergens Skole 1795, blev 1805 residerende Kapellan til Hitterøen under Sogndals Præstegjeld i Christianssands Stift og $\frac{10}{9}$ 1813 Sognepræst til Augvaldsnæs, hvor han holdt sin Tiltrædelsesprædiken 2den Pintsedag 1814 og sin Afstedsprædiken 1ste Pintsedag 1826, da han allerede Aaret forud (1825) var udnævnt til Sognepræst til

Maade, fra hvilket Embede han tog Afsted 10de Juli 1844 og døde ugift i Bergen den 20de Marts 1847. Om hans literære Arbejder se Halvorsens Forfatterlexikon Side 464.

(Augsvaldsnæs Kaldsbog og Langes Forfatterlexikon.)

22. Jacob von der Lippe, 1825—1831. Denne anseede og høit begavede Mands Levnet er saa bekjendt, at samme her næsten kunde anses overflødig. Han er født i Bergen $27/9$ 1797 af Forældre Kjøbmand Gerhard von der Lippe og Antoinette Ulrikke, født Dietrichson. Dimitteret 1815 af Rector Arenz, Cand. 1819, blev samme Aar udnævnt til residerende Kapellan til Haug, $23/8$ 1821 Sognepræst til Skaanevig og $24/9$ 1825 til Augvaldsnæs, hvor han holdt sin første Guds-tjeneste 9de Søndag eft. Trinit. (23de Juli 1826), 1829 Provst i Karmsund, 1831 Stiftsprovst og Soanepræst til Christiansand, $16/3$ 1841 Biskop over Christiansands Stift og indviet $11/7$ s. A. af Biskop Sørensen til dette Embede, som han bestyrede til 1875, da tiltagende Alderdomsfvaghed nødte ham til at tage Afsted. Han døde 2den Oktober 1878. * $4/7$ 1820 Ingeborg Eriksen, f. $22/4$ 1800, † $20/5$ 1880, Datterdatter af Biskop Johan Nordal Brun, med hvem han havde 10 Børn. Nærmere Oplysning om Slægten v. d. Lippe findes navnlig i Stamtavler over denne Familie, forfattet og udarbejdet af Biskopens Søn, Arkitekt Conrad Fredrik v. d. Lippe, hvortil henvises.

23. Johan Lyder Brun, 1832—1848, Søn af Stiftsprovst Christen Brun (f. $5/11$ 1778, † $31/12$ 1847) og Johanne Elisabeth Suhling, Sønnesøn af Biskop Johan Nordal Brun, født i Bergen 14de Oktbr. 1802, Student fra Bergens Skole 1821, Kand. theol. 1824, personel Kapellan hos Faderen 1825, Sognepræst til Augvaldsnæs 1832 og Provst i Karmsund 1845, den $5/10$ 1848 udnævntes han til Sognepræst til Nordre-hov og $11/1$ 1862 til Modum og døde 24de Mai 1865 paa Rigs'hospitalet i Christiania. Hans Optræden paa et Missionsmøde i Bergen i Juni 1845 og ved lignende

Leiligheder i de følgende Aar blev af stor Betydning for senere Tidens kirkelige Liv i denne By. Om hans literære Arbejder se Halvorsens Forfatterlexikon S. 476.
 * 1825 Karen Claudine Ulrika Pavels, f. $\frac{4}{10}$ 1802, Datter af Biskop Claus Pavels i Bergen og Marie Fahlstrand.

24. **Otto Ludvig Sinding**, 1848—1860. Han er født i Fredrikstad 17de Decbr. 1809 af Forældre Postmester og Apotheker sammesteds Ulrik Rosing Sinding og Mette Marie Bang. Hans Lærer var daværende resid. Kapellan og Overlærer ved Borger-skolen i Fredrikstad, senere Biskop og Statsraad Hans Middervold, af hvem han 1827 privat dimitteredes, og samme Aar underkastede sig Examen artium med Laud, 1834 tog han theol. Embedsexamen med Laud, samme Aar konst. og 1835 udnævnt til Adjunkt ved Laurviks Middelskole, 1842 resid. Kapellan til Rås (Nomerike), 1849 Sognepræst til Augvaldsnæs. Ved sin Virksomhed i Augvaldsnæs blev man først opmærksom paa hans alsidige Kundskaber og Indsigt, saa at han blev valgt til at bestyre alle de Hverv, en Kommune har; saaledes var han den hele Tid Forligelseskommissær i Augvaldsnæs og mødte 2 Gange som Valgmand for Stavanger Amt. 1853 Provst i Karmfunds og i 1860 Sognepræst til St. Petri Menighed i Stavanger, 1868 Provst i Stavanger Provsti, hvorfra han paa Grund af sit store Embede og andre Gjøremaal maatte søge sig entlediget 1871. I Stavanger vidste man ogsaa at gjøre Brug af hans store Evner og Indsigt. Saaledes var han næsten under hele sin Embedstid her Forligelseskommissær, flere Gange Formand i Hovedbestyrelsen, stadigt Medlem af Kommunebestyrelsen. Provst Sinding var en i enhver Henseende baade dygtig, retskaffen og tro Embedsmand; som Præst virkede han mere i det stille og var navnlig til ualmindelig Trøst for Syge og Døende, som han flittig besøgte, og hans Minde vil længe leve og bevares i taknemmelig Erindring i Menigheden.

I den senere Tid led han af et smerteligt Hjerte-onde; han havde i den sidste Tid følt dette Onde tiltage og flere Gange ytret, at det vilde blive Aarsag til hans Død. Den samme Dags Eftermiddag, som han døde, var han ude i flere Sygebesøg, og hjemkommen fra disse lagde han Bibel og Salmebog for sig og begyndte at forberede sig til Høimesseprædiken paa Nytaarsdag. Under dette Arbejde fik han heftige Smertter, og efter saa Timers Forløb var Alt forbi. Han døde 30te December 1881 om Aftenen Kl. 9^{1/2}. * ^{20/3} 1837 Dorothea Magdalene Lammers, f. ^{6/11} 1813, † paa Augvaldsnæs ^{20/7} 1853, efter at have født ham Trillingen, hvoraf de 2 endnu lever. Hun var en Datter af Generalmajor i Fredrikstad Emil Anton Lammers, † ^{2/4} 1847, og Serine Magdalene Hagen, † ^{14/7} 1843.

(Efter „Bestlp.“ No. 1 1882 og privat Meddelelse.)

25. Jacob Wetlesen, 1861—1869, født 1ste Marts 1814, Søn af Jørgen v. Senden Wetlesen og Marie E. Glad, blev 1833 privat dimitteret, Cand. ^{19/12} 1838, Lærer ved Thronens Skolelærerseminarium 1841, Sognepræst til Lebesby ^{21/7} 1846, til Alten-Talvig ^{20/2} 1852 og 1861 til Augvaldsnæs, hvor han døde 21de Oktbr. 1869. * Pauline Severine Prebensen, Datter af Skipper Prebensen og Dorothea Wetlesen.

(Erlandsen Side 11 b og Augvaldsnæs Kaldsbog.)

26. Thomas Fredrik Weibye Barth, 1870—1879, Søn af daværende Kaptein og Kompagnichef ved Vesterlenske Regiment, senere Overoldbetjent i Christiania Thomas Fredrik Weibye Barth († 1842), og Anne Cathrine Sunde, er født i Hjelmelands Præstegjeld 30te Novbr. 1820, blev privat dimitteret, Student med Haud 1842 og theologisk Kandidat med samme Karakter i Mai 1848. Han blev 1850 Lærer ved Arendals Middels- og Realskole, 1855 Lærer ved Christiania Borger-skole, i August 1856 Bestyrer af Fredrikshalds høiere Almue-skole og 1861 Klokker og

Almuskoleinspektør paa Kongsberg. Den 18de Juli 1863 udnævntes han til residerende Kapellan til Hammer i Nordhordland, blev $\frac{8}{11}$ 1870 Sognepræst til Augvaldsnæs og 1871 Provst i Karmsund samt $\frac{26}{5}$ 1877 Sognepræst til Silgjord. Om hans literære Arbejder se Halvorsens Forfatterlexikon S. 178. * Elise Nikoline Sandberg, f. $\frac{26}{9}$ 1833, Datter af daværende Marineløitnant Jørgen F. Sandberg og L. J. Wille.

(Augvaldsnæs Kaldebog og Halvorsens Forf. lexikon.)

27. Johan Christian Selmer-Anderjen, 1879—1890, er født paa Fredriksværn den 27de Oktober 1844 af Forældre daværende personel Kapellan til Berg (Smaalene) Anders Christian Andersen og Hustru Bolette Christine Dline født Selmer, tog theoretisk theol. Examen 1868 og praktisk 1869, blev $\frac{9}{7}$ 1869 Adjunkt ved Tromsø lærde og Realskole, $\frac{26}{8}$ 1872 Sognepræst til Bjørnør, $\frac{18}{10}$ 1879 til Augvaldsnæs og $\frac{18}{10}$ 1890 til Vessen. * $\frac{1}{9}$ 1869 Valborg Elfride Sogn, f. 1848. 6 Børn.

(Privat Meddelelse.)

28. Rasmus Mathias Rasmussen er født i Skudesnæs den 24de Mai 1856 af Forældre Kirkesanger Valentin Johan Rasmussen (f. i Bergen $\frac{12}{7}$ 1825) og Hustru Otalia Bergine Røyen (f. i Høivaag $\frac{23}{10}$ 1831). Han modtog den første Undervisning paa sin Faders Skole, læste privat en Tid med Kand. theol. H. E. Eriksen og gjennemgik senere Gjertsens Latinskole i Christiania, hvorfra han dimitteredes til Universitetet og blev Student 1874. Efter i det følgende Aar at have taget Andenexamen var han 1 Aar Huslærer hos Godsoldermand Monsen i Tananger og meddelte senere private Informationer, blev theologisk Kandidat $\frac{12}{12}$ 1881, tog 1883 Praktikum og ansattes samme Aar som konstitueret Bestyrer af Amtsskolen i Søndfjord, blev 1884 fast ansat som Amtsskolebestyrer i Nordfjord, i hvilken Stilling han virkede, indtil han $\frac{2}{5}$ 1891 udnævntes til Sognepræst til Augvaldsnæs,

hvortil han ordineredes i Christianssand Onsdag ^{15/7} 1891. * ^{30/12} 1886 Berthe Christine Waage, født ^{16/2} 1862, Datter af Skibsreder Valentin Fredrik Arnt Waage og Hustru Jnger Lovise, født Jacobsen.
(Privat Meddelelse.)

Kopervik.

(Frafælt Afgangsnæs 1888.)

1. Ludvig Daae Zwilgmeyer er født i Trondhjem den 26de August 1855 af Forældre daværende Justitssekretær (senere Byfoged i Risør) P. G. Zwilgmeyer og Hustru Margrethe, født Daae. Blev Høsten 1878 Bestyrer af en Privatskole i Dybvaag, ^{20/11} 1879 tillige personel Kapellan i Dybvaag, ^{12/9} 1883 Stiftskapellan i Christianssands Stift, ^{22/1} 1885 residerende Kapellan til Høiland, hvor han, idet han indfattes af Provst A. Meyer, Sognepræst til Lye, holdt sin Tiltrædelsesprædiken Bededag 1ste Mai 1885 i Høilands Kirke, udnævntes 1888 til Sognepræst til Kopervik, holdt sin Afstedsprædiken i Sandnæs Kirke 1ste Pintsedag ^{20/5} 1888, 2den Pintsedag i Høilands Kirke. * ^{11/8} 1880 Annie Salvesen, født 1862, Datter af Skibsreder Stian Salvesen og Hustru Birgithe, født Pedersen, i Dybvaag. Familien Z., der her i Landet kun bestaar af Sognepræst Zwilgmeyer og hans Allernærmeste — Fader, Farbroder, Lanter og Søskende —, kom til Norge i Begyndelsen af vort Aarhundrede, idet Pastor Zwilgmeyers Farfader, født i Hannover, efter i sin Ungdom at have deltaget i den nord-amerikanske Frihedskamp, kom efter et Ophold i Kjøbenhavn til Christiania som Sproglærer ved Krigsskolen; senere nedsatte han sig som Gaardbruger i Aas pr. Drøbak

(† 1850). Hans Sønner ere: Præsten Zwilgmeyers Fader, entl. Byfoged Zwilgmeyer og Ritmester paa Fredrikstien pr. Fredrikshald.

(Efter Pastor L. D. Zwilgmeyers Meddelelse.)

Torvestad.

Torvestad Præstegjeld bestaar kun af 2 Kirkefogne, nemlig Torvestad og Utsire Kapel.

Af Præster kjendes:

1. Sigurd til Bø } nævnes af Faye 1301

2. Vidar til Skaare } som Præster.

3. Hallgeir, Præst paa Skaare, kundgjorde, at hans Fader Sigurd i Aaret 1301 givet 1 Maanedsmatssbol i Gaarden Hamar til St. Svithuns Kirke og 16de Oktober 1305 skænkede han og hans Moder Brynhilde 1 Maanedssbol i Gaarden Hamar til St. Svithuns Kirke i Stavanger. (Dipl. Nor. V Side 49.)

4. Oddsson, „prest a Torfuastadum“, nævnes 1346—1348. (Faye Side 68.)

5. Rasmus Thordsson nævnes som Sognepræst til Torvestad omkring Aarene 1565—70 (se Faye: Christi-ansands Stifts Stift- og Bispehistorie Side 132—144).

6. Rasmus Otteson fik 4de Juni 1579 Expectancebrev paa det 1ste Præbende, som efter Kapitlets Statuter vakcerer i Stavanger Domkirke, dermed ufor-krænket de Breve andre tilforn givne ere.

(Norste Rigsregistrarer II 2.)

7. Rasmus Pederjen (Erasmus Petri) omtales af Faye Side 204 som nærværende ved et Kirkemøde i Stavanger 24de September 1605. Canonicus sad i Kapitlet, hvor han oftere nævnes 1611—25. At han endnu 1621 var Præst til Torvestad, udviser Inscrip-tionen paa en Klokke i Haugefunds Kirke, der før havde hængt i den gamle nedbrændte Skaare Kirke, saalydende:

„Anno 1621 den 1 August Wellert man
Hr. Rasmus Pedersen Sogne Præst til Skaare Kirke
med Kirkeværgeren ibidem Haffuer ladet
denne bekaaste.

En Kloke bin ich geheten
Thorn Søffrensen heft mir laten geten.“

Efter theologiff Tidsskrift II Side 236 havde
ovennævnte Sognepræst Rasmus Pedersen megen
Uleilighed af sin driffældige og stridbare Kapellan
Peder Hansson Hjarteland, der fra 1616—1625
oftere maatte møde for Kapitlet og kun med Rød og
neppe flap for at affattes.

S. Bent Bentzen (Benedictus Benedicti Nor-
wegus ex schola Sorensi). Efter Rektor Eriksen
dimitteret $\frac{9}{8}$ 1620. Sees af Fane Side 228 at have
været nærværende ved et Kirkemøde i Stavanger den
28de Februar 1628. Et Portræt af ham har efter
Gaalands Kaldsbog hængt i den gamle ved Aar 1842
nedrevne Djøre Kirke med følgende Inscription:

„Benedictus Benedicti Broensis,
Pastor Ecclesie Torrestandensis ac Præpositus
Tractus Carmsundensis 1631
Nascitur 25 Juli Anno 1603, ordinatur
29 Juli 1625. Moritur
Symbolum durum patientia frango.“

Men af hvad Grund dette Portræt er kommen til
at hænge i Djøre Kirke kan ikke oplyses. En Person,
Olaus Benedicti Norwegus ex schola Sorensis,
dimitteret samme Datum som ovennævnte Præst, har
maaſte været hans Broder. Under $\frac{20}{7}$ 1633 fik Hr.
Bent Brev paa Gaarden Sørhøug til Enkesæde for
sin Hustru Kirſten Mattisdatter (Norſke Rigsr.
VI 2det Hefte), og ligeledes under $\frac{7}{1}$ 1641 Brev paa
samme Gaard for en af sine Børn paa Grund af den
store Beføstning, han dermed havde gjort.

(Norſke Rigsreg. VIII 1ſte Hefte.)

9. Thomas Wegner. Han var efter Faye født 7de Januar 1631 og Søn af Biskop i Stavanger Thomas Cortsen Wegner og dennes 2den Hustru Anna Christensdatter Trane. Et Maleri, som fandtes paa Bæggen i den gamle Torvestad Kirke, udviste, at han var Præst i Torvestad 1685. Han skal have efterladt sig mange Descendenter, der har baaret hans Navn.

(Kaldsbogen.)

10. Jens Børje skal have været Provst i Provstiet.

(Kaldsbogen.)

11. Ole Normand var gift med Mette Christine Brunsteen, f. $17\frac{1}{2}$ 1678, Datter af Sognepræst i Skaare og senere til Skjold Severin Francken Brunsteen (eller Heggelund, † $17\frac{1}{8}$ 1683) og Agnethe Godzen (f. $7\frac{1}{5}$ 1648, † ca. 1700. Pastor Normands Hustru overlevede sin Mand. De havde en Datter, som døde ung. Udi denne Præsts Tid afbrændte Præstegaarden; den blev siden opbygget, men liden og uanseelig.

12. Grif Veganger, 1715—1751. Han er født 1669 og Søn af Iver Veganger, Sognepræst til Vig i Bergens Stift. Han blev dimitteret fra Bergens Skole og 1697 personel Kapellan hos Hans Schröder, Sognepræst til Indvigen, og 1710 Sognepræst til Valle i Sætersdalen (se Faye: Chr. Jands Stifts Stifts- og Bispehistorie S. 351). Han skal efter Sagnet have haft mangen Kamp at bestaa med Janden, indtil det lykkedes ham at mane ham ind i et Træ, som man længe efter fremviste. Ved et Fald af en Hest fik han saa stor Skade i sin Arm, at han siden maatte gaa til sine Annerer. 1715 blev han forflyttet til Torvestad. Han havde været gift, men hans Kone døde paa første Barjelseng, uden at hun blev forløst. Aaret efter sin Ankomst til Torvestad ægtede han sin Formands Enke, Mette Christine Normand, født Brunsteen, med hvem han avlede 2 Sønner og 3 Døtre. En af Døtrene skal være bleven gift med Ole Blyth, der var ansat som Kapellan hos ham flere Aar. Veganger var en nidkær og dygtig, men tillige underlig

Mand, der i sine Taler altid betjente sig af Sagnet og Exempler. Han var Provst i Provstiet fra 1735—1739 og døde som Jubellærer den 30te Decbr. 1751 i sit 83de Aar.

(Kaldsbogen, Faye og Treschow's Jubellærere Side 260.)

13. Christian Ruberg, 1753—1756. Han er født 1714, Søn af Christian Frederik Ruberg, f. 1675, der døde 1721 som Sognepræst til Borgund, og Elise Lund, Datter af Sognepræst til Skogn Raphael Lund (f. 1630, † 1717). Efter Kaldsbogen er Gudstjenesten i Torvestad første Gang forrettet af Ruberg Fest Asc. Christi 1753, da han samme Dag af Provsten Peder Schrøder, Sognepræst til Skudesnæs, blev indsat i Embedet ifølge kongeligt Kaldsbrev af 23de Febr. f. A. Han ankom til Augvaldsnæs fra Falnæs, hvor han forhen nogle Aar havde været Kapellan hos ovenmeldte Provst Schrøder, hvis Datter Margrethe Gaarmann Schrøder han ægtede, men døde allerede 30te Juni 1756 i sine bedste Aar og blev begravet den 7de Juli næstefter. Med sin Hustru, der overlevede ham, havde han et Barn, der døde tidligt. En Søster af ham, Sophia Alette K., var gift men Pastor Knud Leem (se Augvaldsnæs).

(Torvestad Kaldsbog og Erlandsen S. 311 a.)

14. Christopher Lindewald, 1757—1772, en dansk Mand, havde forhen været Præst i 6 Aar paa Færøerne og ankom til Torvestad den 6te Juni 1757 og indsattes af Provsten den 11te Søndag efter Trinitatis næstefter. Som Provst og Sognepræst virkede han henved 15 Aar og sees at være begravet 18de Januar 1772, 56½ Aar gammel. Han var gift med Anna Cathrine Ringholm fra Stubbeljøbing, med hvem han havde en Søn, der blev Klokker i Augvaldsnæs (se Side 67).

(Kaldsbogen)

15. Caspar Drejer, 1772—1788. Han er født i Trondhjem 14de Septbr. 1737, hvor hans Fader, Erik Drejer, var Klokker ved Domkirken sammesteds. Da hans Fader tidlig døde, har dette uden Tvil givet

Anledning til, at han gik ind i den grønlandske Missionstour. Efter at have fuldbragt sine akademiske Gramina er han af Kongen 15de Marts 1765 bestiftet til Missionær ved Kolonierne Christianshaab og Claushavn i Grønland, hvor han i ugift Stand opholdt sig omtrent 6 Aar, kom derefter som Solicitant til Kjøbenhavn, indtil han den 7de Mai 1772 blev Sognepræst til Torvestad, ankom did 12te Søndag efter Trinit. og indfattes af Provsten den paafølgende Søndag. Efter sin Ankomst til Torvestad ægtede han Jomfru Anne Sophie Winding (se Side 31), Datter af Provst i Hardanger og Sognepræst til Kinservig Nils Winding, med hvem han havde 10 Børn, hvoraf en Søn var Kjøbmand i Bergen og en Datter gift med Grosferer Ole Berg i Torvestad. Pastor Drejer døde 18de April 1788. (Kaldsbogen.)

16. **Christian Bendix Rotting**, 1788—1803. Se Rennesø Side 49—50.

17. **Adam Falles**, 1803—1827. Han er født den 4de Januar 1761 i Molde, hvor hans Fader, Peder Falles, var Byfoged og Sorenskriver. Hans Moder, Ulrika Antoinette Eg, der døde i hans Barnedom, var en Datter af Kammerraad og Foged Eg i Romsdalen. I sin Faders Hus og i Trondhjem nød han privat Information i de Videnskaber, som den Tid udfordredes til at blive akademisk Borger, hvortil han inskriberedes den 27de Septbr. 1779. I Aaret 1786 blev han af daværende Sognepræst til Stordøen i Bergens Stift Hans Paludan kaldet til hans personelle Kapellan, hvilket Kald ^{26/1} 1787 blev meddelt kongelig Konfirmation. Efter dennes Død 1792 betjente han Kaldet i Raadsensaaret og maatte derpaa efter Biskopens Ordre antage sig Vigørs Kald i Hardanger; han forestod Raadsensaaret ud. I Oktbr. 1794 reiste han til Kjøbenhavn for at ansøge Kongen om videre Forfremmelse. Under hans Ophold der blev han af Biskopen i Sjælland beordret til at antage sig Haarlow Sognepræst paa Vallø i Sognepræstens

Svaghestilstand, hvilket Kald han forestod i 17 Uger, da Sognepræsten ved Døden afgik. Fordelagtig anbefalet af den ligesaa bekjendte som høit fortjente Biskop Nicolai Edinger Halle blev han derpaa under 19de Februar 1796 forundt Kaldsbrev til Jorundfjord i Bergens Stift. Som den, der i lang Tid havde været forlovet med Jomfru Mariane Hertzberg, yngste Datter af daværende Provst over Søndhordlehn og Sognepræst til Finnaas Peder Harbo Hertzberg, ægtede han hende ved sin Ankomst til Kjøbenhavn. Blev $\frac{2}{12}$ 1803 udnævnt til Sognepræst til Torvestad, men inden han tiltraadte dette Embede døde hans Kone den 14de Januar 1804, 30 $\frac{1}{2}$ Aar gammel, og han ankom i August s. A. til Torvestad som Enkemand. Den 24de Mai 1805 indgik han paanyt Ægteskab med Præsteente paa Auvaldsnæs Karen Marie sal. Schanche, født Garmann (se Auvaldsnæs); hun døde imidlertid allerede den 1ste Novbr. 1808, og den 30te Novbr. 1809 indgik han tredje Gang i Ægteskab med Bolette Christine Angell, Datter af forlængst afdøde Sognepræst til Sells Peter Angell. I sit første Ægteskab havde han 1 Søn og 4 Døtre. De to sidste Ægteskaber vare børnløse. Jalles døde den 30te Marts 1827 efter $\frac{1}{2}$ Aars smertefuldt Sygeleie. (Torvestad Kaldsbog.)

18. Johan Henning Kaurin, 1827—1851. Han er Søn af Toldkasserer Peter Kaasbøl Kaurin, † i Christianssand $\frac{10}{2}$ 1849, og Marie Christine Barclay, † 1858. Født i Bergen $\frac{16}{3}$ 1803, Cand. 1826, indsattes han den 17de Søndag efter Trinit. 1827 som Sognepræst til Torvestad af daværende Provst i Karmfund og Sognepræst til Auvaldsnæs, senere Biskop von der Lippe. I Aaret 1841 blev han rammet af et Slagtilfælde, der gjorde det fornødent, at han ansøgte om at faa personel Kapellan, da Lægerne tilkjendegav, at han i længere Tid vilde blive sat ud af Stand til at bestyrede paahvilende Embedsforretninger, og Pastor Hans Andreas Høstad (se Skjold) blev ham ogsaa

tilstaaet, først som Hjælpepræst, siden som personel Kapellan. Kaurin døde den 18de Juli 1851, efterladende sin Enke og 10 Børn. I Raadsensaaret 18de Juli 1851—18de Juli 1852 bestyrede den personelle Kapellan Høstads Kaldet. Allerede inden Kaurin tiltraadte Torvestad Kald var han den $18/6$ 1827 i Christianssand bleven gift med Marie Hjelm, født i Christianssand 3dje Januar 1802, død paa Torvestad 28de November 1843. (Hun var en Datter af Borge Jonassen Hjelm, født i Stavanger $22/8$ 1739, † $3/4$ 1810, og Hulleborg Abel, f. $26/1$ 1762, † 1834, Datter af Major Jørgen Henrik Abel, født paa Byglands Præstegaard $25/2$ 1735, † paa Bygland $11/2$ 1783, og Anne Adeler Mørch, født $13/3$ 1741, † $11/3$ 1792.) Den 9de Juli 1846 indgik Kaurin paany Ægteskab med Lena Ommundsen, med hvem han havde 2 Døtre. Af sit første Ægteskab havde Kaurin 8 Børn, af hvilke 5 leve. (Kaldsbogen, Slægten Hjelm m. m.)

19. Jens Jensen, 1851—1874. Han er født 16de Mai 1803 paa Gaarden vestre Nybol under Godset Gram i Hertugdømmet Slesvig, men fra sit 7de Aar opdragen i Flekken Rorborg paa Als, hvor hans Fader var Farver. Hans Forældre, som sad i mindre gode Kaar med en talrig Børneskole, formaaede ikke med bedste Vilje at gjøre andet til hans Uddannelse, end at de til hans Konfirmation i 1818 lod ham deltage i den Undervisning, hvortil Stedets simple Skole frembød. Han saa sig derfor nødtvungen til foreløbig at tage Plads paa et Embedskontor. Først efter 2 Aar lykkedes det ham ved offentlig Understøttelse og private Mænds Hjælp at opholde sig 3 Aar paa et kongeligt Amts-skolelærerseminarium Bernstorfsminde i Fyen, hvorfra han i Aaret 1823 blev dimitteret med Karakteren „udmærket duelig“. Han antog derpaa Kondition som Huslærer paa Gaarden Lunds-gaard ved Kjerteminde og 2 Aar derefter i Ladestedet Tvedestrand, hvortil han ankom i Mai 1825, men allerede det følgende Aar i September tilflyttede han

Bisshop Munchs Hus i Christianssand som Amanuensis og Huslærer for hans yngre Børn. Her begyndte han i sit 26de Aar under privat Manufaktur af Sognepræst Schjøtt til Heggebostad at forberede sig til Examen artium og dimitteredes til Universitetet af Rektor Amberg. Af forskjellige Hensyn maatte han imidlertid anse det for en Lykke af Bisshop Munch 1831 at erholde Ansættelse som Klokker i Stavanger og tilige som Lærer ved Byens lærde Skole. Efter at han $^{10}/_6$ 1839 havde taget theologisk Embedsexamen, blev han under 22de Novbr. 1851 udnævnt til Sognepræst til Torvestad, til hvilket Embede han blev ordineret af Bisshop v. d. Lippe den 23de Juni s. A. og indsat af Provst Sinding til Augvaldsnæs den paafølgende 1ste August 1852, blev $^{20}/_1$ 1861 Provst i Karmsund. Under $^{16}/_{11}$ 1871 blev han i Raade affædiget fra Provsteembedet og $^{24}/_{11}$ 1874 ligeledes fra Præsteembedet, og tog den 1ste Mai 1875 med sin Hustru og 2de gjenlevende Børn Bopæl i Christiania, hvor han døde Sommeren 1878. Gift 1831 med Edle Dorothea Marie født Smith fra Tvedestrand, med hvem han havde 3 Børn, 2 Sønner og 1 Datter. Den ældste Søn, Jørgen Marius Smith Jensen, døde 10de Mai 1869 som theol. Cand. og Bestyrer af Skulesnæs høiere Almue-skole. (Kaldsbogen m. m.)

20. Jesper Jesperien, 1877—1884, er født i Kragerø 29de Novbr. 1829 af Forældre daværende pers. Kapellan Hans Jesperien og Hustru Caroline Charlotte, født Pihl. Hans Bedsteforældre paa Fædresiden var Justitiarius i Landsoverretten i Jylland Konferentsraad Jesper Jesperien og Mette Marie født Bing. Hans Fader er den eneste af Familien i Norge, de øvrige leve alle i Danmark. Ved Faderens Forflyttelse som residerende Kapellan til Bragerø og Strømsø gennemgik han Drammens Latin-skole, hvorfra han i 1848 dimitteredes til Universitetet og tog Embedsexamen med Laud $^{11}/_6$ 1854. Efter i andet Halvaar 1855 at have vikarieret ved Ringsakers

Realskole og første Halvaar 1856 været Huslærer paa Horten blev han i Midten af samme ansat som Lærer ved Arendals Middels- og Realskole. Her forblev han, indtil han i August 1864 blev ansat som Førstelærer og Inspektør ved Borgerstolen i Brevig. 22de Oktbr. f. A. Sognepræst til Kvædfjord i Senjen og blev $\frac{24}{3}$ 1865 af Biskop Arup i Vor Frelzers Kirke i Christiania ordineret til Præst, $\frac{10}{9}$ 1870 Sognepræst til Hers paa Søndmøre, $\frac{22}{3}$ 1877 Sognepræst til Torvestad med Forpligtelse at finde sig i Kaldets Deling og derfra gaa over til Sognepræst i Haugefund. Denne Deling fandt ogsaa Sted 1879, og i Novbr. f. A. flyttede han til Haugefund, $\frac{8}{9}$ 1883 udnævntes han til Sognepræst til Sandefjord og holdt sin Afskedsprædiken $\frac{15}{4}$ 1884, da han samme Dag kort efter Tjenesten forlod Haugefund. Sit Embede i Sandefjord røgtede han med uvækket Kraft og Ridfærthed, indtil han 28de November 1890 afgik ved Døden, rammet af et Slagtilfælde. * $\frac{11}{11}$ 1858 Mathea Cecilie Lindahl, Datter af Skibsreder Andreas Nicolai Lindahl og Mathea Cecilie født Riddervold, i hvilket Egteskab han har havt 10 Børn.

(Kaldsbogen.)

21. Svend Borchmann Hersleb Walnum er født 1849, Søn af Svend Borchmann Hersleb Walnum, f. 1816, † $\frac{5}{7}$ 1889, Sognepræst til Nykirken i Bergen, og Anna Elisabeth Lovise Suur, f. $\frac{1}{6}$ 1816, Datter af Jacob Rosted Suur, Sognepræst til Borre, og Margrethe Elisabeth Bøyesen. Blev Cand. $\frac{14}{6}$ 1874, 1875 personel Kapellan hos Faderen i Bergen, 1880 entl., 1884 konst. og 1888 virkelig Sognepræst til Torvestad, 1889 Sognepræst til Bis i Sogn. Gift med Wenche Hopstock fra Bergen og efter hendes Død med Søsteren, Fr. Hopstock, der døde 1890.

22. Hans Christian Seip, født $\frac{8}{2}$ 1857 af Forældre Expeditionssekretær Hans Chr. Seip (f. 1819, † 1857) og Allette Eveline, født Tyrholm (f. 1821), Cand. 1879, udnævntes 1881 til Kaldskapellan til

Banse, 1886 residerende Kapellan til Vestby, tog 1887 Afsted paa Bartpenge paa Grund af Sygelighed og udnævntes 1889 til Sognepræst til Torvestad.

(Privat Meddelelse.)

Haugefund.

1. Jesper Jespersen, 1879—1884. Se Torvestad.

2. Jacob Kielland. Han er en Datterjens Søn af Digteren Jens Zetliß (se Vigedal) og Søn af Konsul i Stavanger Jens Zetliß Kielland, f. $\frac{5}{1}$ 1816, † $\frac{7}{1}$ 1881, og Christiane Lange, f. $\frac{3}{4}$ 1820, † $\frac{12}{2}$ 1862, Datter af Provst, R. St. O. O. Alexander Lange, f. $\frac{5}{6}$ 1792, † $\frac{6}{1}$ 1866, Sognepræst til Ufser. Jacob Kielland, der er en Broder af Digteren Alexander Kielland, er født i Stavanger den 26de Juli 1841, Cand. $\frac{7}{6}$ 1865, f. A. Timelærer, 1873 Klokker og Skoleinspektør i Stavanger, $\frac{18}{3}$ 1876 Sognepræst til Lunde (Dalerne), $\frac{20}{2}$ 1884 til Haugefund, 1889 Provst i Karmsund. * $\frac{15}{10}$ 1865 Diderikke Jørgine Monrad, f. $\frac{26}{1}$ 1842, Datter af entl. Sognepræst til Sandsvær Knud Olaus Monrad, f. $\frac{9}{4}$ 1809, og Gunhild Christine Schlytter, f. $\frac{20}{12}$ 1810, † $\frac{15}{2}$ 1877 (se Vigedal). Om hans literære Arbejder se Halvorsens Forfatterlexikon Side 248.

Et Katheketembede oprettedes i Haugefund 1857; dette var imidlertid fra 1857 til 1860 vakant.

Katheketer.

1. Ulrik Frederik Neumann, 1860—1868, født i Drammen den 21de Januar 1831 af Forældre Skibsreder Andreas Neumann og Hustru Sofie Amalie, født Arveskaug, dimitteret fra Drammens Latinskole 1848, Cand. $\frac{15}{12}$ 1853, 1856 Timelærer i Stavanger,

1860 Katheket i Haugefund, 1868 Sognepræst til Skonevig, 1869 Provst i Søndre Søndhordland, 1873 Sognepræst til Skjærstad, 1874 Provst i Søndre Saltens Provsti, 1882 Sognepræst til Melhus, 1888 Provst i Nordre Dalerne. Gift $\frac{12}{8}$ 1856 med Ane Elisabeth Begtrup, Datter af Sognepræst til Roraaß Julius Begtrup. (Privat Meddelelse.)

2. Christian Hermann Ulrik Wisløff, 1868—1873, er født den 4de December 1836 i Vestnæs Præstegjeld i Romsdalen af Forældre Kaptein Nils Fredrik Wisløff og Mariane Christine født Scharienberg. Tog Examen artium 1856 med Haud, Exam. philos. 1857 med Laud, Cand. $\frac{14}{6}$ 1861, 1862 Lærer ved Lærerskolen i Ræset, 1867 Stiftskapellan i Bergens Stift, 1868 Katheket i Haugefund, 1873 Sognepræst til Ulstien, 1878 Provst i Søndmøre, 1881 rei. Kapellan til Ringsaker, 1884 Sognepræst til Nordre Aurdal, † $\frac{25}{11}$ 1870. * 1) $\frac{5}{8}$ 1864 Johanne Elisabeth Heltbera, Datter af Provst og Sognepræst til Rome-dal Christian Bastholm Heltberg. * 2) $\frac{30}{12}$ 1870 Ida Anfine Tonning, † $\frac{4}{11}$ 1890, Datter af Toldkasserer Nils Alberth Vogt Tonning. (Privat Meddelelse.)

3. Karenos Theodor Holm, 1874—1878, født i Bergen $\frac{14}{10}$ 1845 af Forældre Sørenskriver Christian Lerche Dahl Holm og Caroline Marie født Bredahl. Efter at have nydt Undervisning i Hjemmet af private Lærere blev han 1869 optagen som Elev i Stiens lærde Skole, Student 1862, Cand. 1868, var fra 1869—74 Bestyrer af Borger-skolen i Farjund, 1874—78 Katheket i Haugefund, 1878—1885 Sognepræst til Akevold i Søndfjord og blev $\frac{13}{7}$ 1885 udnævnt til Sognepræst til Haa. * Cecilie Cathrine født Gløersen, f. 1847.

(Katheketembedet i Haugefund blev ifølge kongelig Resolution af $\frac{21}{7}$ 1879 indtil videre ubesat.)

Skjold.

Skjold Præstegjeld indbefatter kun Skjold Hovedsogn og
Bats Annex.

Der hviler et Mørke med Hensyn til Gitterretningerne om de ældste Præster i Skjold; thi de ældste Ministerialbøger ødelagdes ved den ulykkelige Jdebrand Anno 1786, som i Bund og Grund fortærede Alt paa Præstegaarden. Dernæst ere de Gitterretninger, som navnlig M. S. Magnus med al mulig Flid lod indhente af de ældste Folk i Menigheden, meget ubestemte og mangelfulde.

1. **Gudbrandtr, præstr à Skilde**, nævnes 1393 som Vidne til Kjøbet af en Gaardpart „i Dfralendr, som ligger i Hindaraa sogn“.
(Dipl. V 259.)

2. **Broder Jonjon, præstr à Skilde**, nævnes 1449 blandt de tilstedeværende Vidner angaaende en Jordeiendom i „Barruster“, givne til Stavgr. Domkirke.
(Dipl. VI 669.)

3. Ellers stulde efter Kaldsbogen „den første Præst“, som Sagnet nævner, være bleven saa kjed af dette besværlige Embede, at han lagde sine præstelige Ordnater paa Alteret og derpaa i Stilhed listede sig bort, men hans Navn har man ikke kunnet udfinde.

4. **Gundhar Michelson** nævnes 1619.
(Personalhist Tidsskr. II Side 259.)

5. **Christen Humble**, Søn af Biskop i Stavanger Marcus Christensen Humble, f. 1601, † $\frac{3}{4}$ 1661, og dennes første Hustru Ingeborg Andersdatter Vefse, nævnes af Faye S. 247 som Sognepræst til Skjold, men findes ikke optegnet i Kaldsbogen. Han deponerede i Sorø 1652 og blev senere Sognepræst til Skjold.

6. **Soffren Franzen Brunsteen** eller **Heggelund**, 1661—1683, † $\frac{17}{8}$ 1683, var Kyrkoherde i Fossie og Lockarp i Skaane, men blev affat 1659, fordi han, efter at Skaane var aflaget til Sverige, havde for-

synet den danske Hær med Levnetsmidler, dømt til Døden, men benaadet paa Skafottet mod 1000 Rdlr. Løsepenge. Han blev derpaa af den danske Konge lovet den første ledige Bispestol; men da hans Hustrus Broder var Biskop i Stavanger, lod han sig af hende bevæge til at søge Stjolds Kald, og den 8de Decbr. 1661 blev han indsat som Sognepræst til Stjold. I Stavanger Domkirke hænger et Epitaphium med Maleri af ham, hans tvende Hustruer og Datter af første Ægteskab, og som hans Baaben er her fremstillet: et ved en Iværbjælke delt Stjold, i hvis øvre Felt to opadvendende, i det nedre Felt en nedadvendende gylden Egenød, paa Hjelman tre gyldne Egenødder. 2 Gange gift: * 1) Mette Madsdatter Tausan, begr. 17de Søndag efter Trinit. 1671, en Søster af Doctor Christian Madsen Tausan, der var Biskop i Stavanger fra 1661—1680. * 2) ^{11/11} 1673 Agnete Søffrensdatter Godtzen, f. ^{7/5} 1648, † ca. 1700, en Søster af hans nedennævnte Kapellan Jens Godtzen. Af Brunsteens 3de Børn af 1ste Ægteskab (se Kielands Stamtavler S. 83) blev Datteren Mette Christine Brunsteen gift med Sognepræst til Torvestad Ole Normand og efter dennes Død med Eftermanden Erik Leganger (se Torvestad). Som Kapellan hos ovennævnte Pastor Brunsteen maa nævnes Jens Søffrensen Godtzen, født ^{5/4} 1637, Søn af Borgermester i Stavanger Søffren Pederfen Godtzen og Elisabeth Christensdatter Trane. Han blev 1663 Kapellan hos Brunsteen, var senere 19 Aar Rektor og 29 Aar Sognepræst i Stavanger og døde 29de Juni 1713 (om ham se videre Faye Side 253—55, 258 og 278). Han blev 1664 gift med Brunsteens Datter af første Ægteskab Christine, f. 1647, begr. ^{9/12} 1666, med hvem han havde 2 Børn, Søren Godtzen, f. ^{20/8} 1665, † ^{8/9} 1734, Provst og Sognepræst til Klep, og Mette Godtzen, gift med Pastor Prahl til Skudesnæs (se Skudesnæs). Gift 2den Gang 1668 med Anne Hiermann, begr. ^{9/1} 1733, Datter af Magister theol. scholæ Canonicus

Jens Pedersen Hiermann, † $26/13$ 1671, og Hustru Anna Cathrine Nielsdatter, f. 1626, begr. $29/5$ 1690. Med hende havde han 5 Børn (se Kiellands Stamtafle 73—74).

(Hovedsagelig efter Kiellands Stamtafle og endel andre Kilder.)

7. **Domian** eller **Dominicus** (ca. 1683—1694?) er den første Præst, som nævnes ved Navn i Kaldsbogen, er antagelig bleven ansat ved Hr. Brunsteens Død 1683 og har vel virket til Hr. Schröders Tiltrædelse antagelig ca. 1694. Han var gift med en Præstedatter fra Bergen ved Navn Karen Dvisdatter Dnssø, med hvem han havde en Datter ved Navn Karen, som var forlovet med hans Kapellan **Jens Schröder**, der siden blev Domians Eftermand, og ved en Kabale af Enten Karen Dvisdatter blev gift med hende, hvorved Datteren døde af Sorg efter 7 Aars Sygeleie.

(Kaldsbogen.)

8. **Mag. Jens Schröder**, ca. 1694—1708, var en Son af Mag. Otto Schröder, der døde 1694 som Sognepræst til Nykirken i Bergen, og Anna Schielderup, en Datter af Bergens Bisop Jens Schielderup den Yngre. Han skal have været Sognepræst til Skjold i 16 Aar, og i en gammel Kaldsbog paa Jelse med en Fortegnelse over Provsterne i det daværende Nysylke Provsti sees han at have været Provst fra 1694—1708, og er dette sidste Aar maaske hans Dødsaar, kan man muligens ansætte hans Embedstid fra 1694—1708. Han har foræret Skjolds Hovedkirke en Lysekrone med Aarstallet 1696 og givet 175 Rdlr. til Skjolds Præstegjelds Fattige, der fordeles saaledes, at Renterne af de 75 Rdlr. tilfalder de Fattige i Skjold, de to andre Sogne erholder Renten af hver 50 Rdlr. Med sin Hustru Karen Dvisdatter havde han, saavidt vides, ingen Børn. Derimod havde han mange Søskende; en Broder, Peder S., † 1737 som Sognepræst til Gloppen; en anden Broder, Hans S., var College i Bergens Skole. En af hans Søstre, Karen S., blev gift med Sognepræst Weinwich til

anført
27/4/168
hauy

Ross, og en anden, Susanne S., blev gift med Sognepræst til Stadsbygden Hans Arenz og Eftermanden Michael Stub (se Jelse).

(Skjold og Jelse Kaldsbøger, Gjesfings Jubellærere II 1 S. 40, Hattings Præstehistorie m. m.)

9. Kristian Kuur, Magister, var en Jyde af Fødsel. 2 Gange gift; hvem hans første Hustru var, vides ikke, men hans anden Hustru var Hulleborg Leganger, med hvem han avlede 3 Børn, en Datter, Sophie, der blev gift med en Gjestgiver ved Navn Hertzberg; den ene af hans Sønner, Jens, var en Dagdriver, og den anden, Mons, blev Hører ved en Skole et Sted paa Østlandet, hvor han gistede sig, men efter Konens Død frasagde han sig Embedet og reiste til Skjold, hvor han ernærede sig dels ved at undervise Børn, dels ved Tiggeri. Christian Kuur havde en Kapellan ved Navn Mons Leganger, en Søn af den lærde og for sine underlige Signelser og Talemaader i sine Prædikener bekyndte Erik Leganger, Sognepræst til Torvestad. Denne Kapellan flyttede til Dvre Smedsvig og byggede samme for at være Skjolds Kirke nærmere, i hvilken han havde gjort det Løste daglige at gjøre sin Bøn til Gud. Han blev senere Sognepræst paa Østlandet. (Kaldsbogen.)

10. Caspar Steenholdt tog theol. Attestats $\frac{11}{5}$ 1718 med Karakteren h. ill. og prædikede til Dimis $\frac{3}{9}$ s. A. med Karakteren Laud, blev $\frac{7}{6}$ 1721 personel Kapellan til Aare, dertil ordineret 12te Søndag efter Trinitatis, s. A. forflyttet til Skjold, hvor han efter Kaldsbogen kun var 1 Aar, ombyttede 1733 dette Kald efter Overenskomst med nedennævnte Dominicus Nagel med Birid, hvor han døde 1755.

(Kaldsbogen og Erlandsen S. 422 a.)

11. Dominicus Nagel, 1733—1749. Hans „vita“ er tildels efter hans egne Optegnelser følgende: Han blev født 11te Marts 1700 af Forældre Bernt Nagel, Borger og Kjøbmand i Bergen, og Hustru Karen Mauritz. 3 Aaret 1715 kom han i den bergenske

Latinskoles overste Lectie, efter at han tilforn havde nydt privat Information af en Student Mons Rørensberg, 1719 tog han første Examen ved Kjøbenhavns Universitet, blev 1724 pers. Kap. hos Jacob Hersleb*) i Brøns og blev 1729 Sognepræst til Birid og samme Aar gift med Magdalene Christine Grønbech, blev 1733 Sognepræst til Ejold og 1740 Provst i Nyfylke. Med sin ovennævnte Hustru avlede han 8 Børn. En af Sønerne, Bernt, kom i Besiddelse af Gaarden Smedsvig, der senere gik i Arv til dennes trede Børn. Denne Gaard skal fra Arilds Tid have været foræret Sognepræsterne til Ejold til et Hestebeite og var saaledes et Underbrug under Ejolds Præstegaard, indtil ovennævnte Provst Nagel fik praktiseret den til sig som Eiendom, og da der paa denne Gaard avles ligesaa meget Korn og sødes flere Kreaturer end paa Præstegaarden, kan saaledes heraf skjønnes, hvormeget Præsterne har tabt ved denne Hr. Nagels Practice. Han er ogsaa kjendt blandt Almuen for at være en haard og uretfærdig Mand, hvorfor han kom i en betydelig Proces med Almuen, der endnu ikke var endt, da han døde 1749. Hans ajenlevende Enke boede efter hans Død paa Smedsvig til sin Død 1790, og hun efterlader sig et godt Eftermæle. Portræter af disse Præstefolk hang i den gamle ca. 1888 nedrevne Ejolds Kirke. (Hovedsagelig Kaldb.)

12. Nils Holbye, 1750—1766, er født i Stange Præstegaard 23de Novbr. 1712, Søn af Henrik Nielsen Holbye, der $12\frac{1}{2}$ 1706 blev Sognepræst til Løppen og 1711 til Stange, hvor han allerede døde 1713. Niels Holbye blev $6\frac{1}{5}$ 1740 resid. Kap. til Bratvær og 1750 Sognepræst til Ejold, hvor han døde den 5te Marts 1766. Han var gift med en Landkaptens Datter Laurentze Christine Michelet, der døde 1789. Med hende avlede han 6 Søner og 2 Døtre; 3 af

*) Jacob Hersleb, f. $26\frac{1}{4}$ 1672, var Provst i Brøns fra 1714 til sin Død $19\frac{1}{10}$ 1757.

Sønnerne blev Præster, nemlig 1. Paul S., † 1791, Sognepræst til Bardal og senere til Fet. 2. Niels S., Sognepræst i Sjælland, og 3. Michal S., Sognepræst til Lyngdal. Af Døtrene blev den ældste, Marie S., gift med Pastor Christen Hauge til Gaaland paa Jæderen. Pastor Niels Holbye var en udmærket duelig og brav Mand, elsket af Menigheden og alle sine Embedsbrødre. I Skjolds Kirke findes en Blyplade, som sandsynlig har lagt paa hans Ligfiste, med følgende Inscription:

Herunder hviler.

Welærværdig Høylærde

Hr. Niels Holbye.

Fød til Verden Den 23 November 1712.

Paa Stange Præstegaard.

Blev først Vice-Pastor til Bratvær og Vejen i Trondhjems Stift Var der 7 Aar og siden blev

Sognepræst til Schold Kald. har troligen opvartet samme 16 Aar og 3 Maaneder.

hensov saligen i Christo den 5te Martii 1766.

Sidste eftertanke

af hans Børne Flock.

Dit Rift plat tumler gandske Schold,
 nu Scholden af er reven
 Og Riftet udi Vraa for Vraa,
 Er Klage Scener Blevet
 her blegnet plat vort Glade haab,
 Vor Lyst og Verge Schiold
 Vort klare Lys, Vor Trøste røst,
 vor Magt mod overvold
 Vor Kjæmpe mod udyd og last,
 Mod Doege giftet Skare
 Vor Freedts herold, vor Egte Ven,
 Vor Fader blant de rare

O, hvor maa dog Din afskeds stund,
 vor matte Sjæle smerte
 hvis sidste Ord af Engle Mund
 var i hvert ærligt hjerte
 Som Søm og Sværd dog Trøstefuld,
 og gav hver dydig Haab
 Ja, indtil sidste sang for Schiold,
 Sit Zion sendte Raab.
 Til Fredens Gud at give Vext,
 Den Florer hand forlader
 og ei at stødes om, hvad Hand,
 Paa Salems skjønne Gader
 Bedudet har og derpaa flux,
 Til Eders Perle Port
 udsprede øye Kreds og som
 et stjerne skud gik Fort
 men blev geleidet af, sig hvis?
 een Lece bitre Taarer
 Et Echo svaret hist og her,
 Fra hjertets spæde aarer
 Fra en beengstet hob, dog see,
 Den Gud er Soel og Schold
 Der tog vor Scholde Nathanael.
 Men er vort hinderhold.

(Hovedsagelig Ejolds Kaldsbog og Erlandsen 408 a og 22 b.)

13. **Gerhard Heiberg***), 1767—1788, er født den 11te December 1724 paa Gryttens Præstegaard i Romsdalen, Søn af Anders Bertsen, f. $21/9$ 1693,

*) Den Heibergske Familie skal efter et upaalideligt Sagn nedstamme fra den fabelagtige, fra den sorte Død be kendte Personlighed „Rypen i Justedalen“. Ejolds Præst G. Heiberg var en Broder til Ludvig Heiberg, f. 1721, † 1760, Rektor i Bordingborg, Fader til P. A. Heiberg, f. $16/11$ 1758, landsforvist 1800, † i Paris $30/4$ 1841. Rektor Ludvig Heibergs og Ejolds Præst G. Heibergs Fader, Anders Bertsen Heiberg, var atter Søn af Gert Heiberg, f. $4/2$ 1660, † $11/2$ 1724 paa Amble i Sogn, Sorensskriver i Indre Sogn, og Sophie Christiansdatter Rønne, f. 1661, † paa Amble 1736.

† $28/4$ 1743, Sognepræst til Grytten i Romsdalen, i dennes første Ægteskab med Maren Christine Munthe, f. 1692, † 1731, der atter var en Datter af Ludvig Munthe, f. 1656, † 1708, Sognepræst til Vig i Bergens Stift, Datteren af Bergens Biskop Ludvig Munthe (f. 1593, † 1649) og Ingeborg Sørensdatter Friis. Efter Forældrenes Død kom Gerhard Heiberg i Bergens Cathedral-skole, hvorfra han efter et Aars Forløb blev dimitteret til Akademiet, efter 4 Aars Forløb, da han havde fuldført sin *Cursus academicum*, forlod han igjen Universitetet og conditionerede som Informator indtil 1757, da han blev Kapellan pro persona i Leirdal, samme Aar Sognepræst til Sogndal i Sogn og 1767 ligesaa til Skjold. Her opvaagneede han Ratten til den 14de Oktbr. 1786 i sit brændende Hus; slet intet blev reddet fra Luerne, selv var han iørt nogle Bjalter, som han havde maattet laane af sin Husmand, der var kommen tilstede for at redde, og da han med sin næsten nøgne Familie forlod Præstegaarden, trostede han sig selv, sin Hustru og Børn med Gjods Ord Cap. 1, 21; men da han blev underrettet om, at 2de af hans Tjenere vare ynkelig omkomne i Luerne, udgjød denne ædle Mand Taarer, og først da var hans Taalmodighed paa Bei til at synke. Han døde 12te Februar 1788 og blev begravet den 24de f. M. Han førte sit Liv saaledes, at hans hæderlige Minde stedse vil leve i taknemmeligt og kjærligt Minde i hans Menighed. Han var 2 Gange gift: 1) 1767 Drude Marie Christie, f. $15/10$ 1744, † 1777, var Datter af, Sognepræst til Tysnes, Edv. Christie og dennes ~~and~~ Hustru Magdalene Margrethe Koren. Med hende avlede han 8 Børn; blandt dem døde 3: Maren Munthe, Edvard Andreas og Ludvig paa Skjolds Præstegaard af Hallsyge 1785; kun 2 af Døtrene bleve voksne, nemlig Magdalene Margrethe D., f. $25/11$ 1772, † i Stavanger $20/12$ 1843, gift med Proprietær til Utsten Kloster Johan Garmann, f. $6/4$ 1755, † $5/2$ 1799 (3 Børn), og Drude Marie D., f.

$10/5$ 1777, † $10/4$ 1860, gift med Amtmand i Stavanger Wilhelm Frimann Kroa (se Side 59). I sit andet Ægteskab, som han indgik 1782 med Anna Dorothea Arnet, døbt $15/11$ 1739, † $15/3$ 1834, Datter af Foged i Stør- og Bærdalen Peter Arnet og Anna Dorothea Løwe, havde Heiberg kun Datteren Anna Dorothea, gift med hans anden Eftermand i Embedet M. H. Magnus (se denne). Som Kapellan hos Heiberg virkede **Hans Jacob Groggaard** 2 Aar fra 1786—88 (se Studesnes). Om Heibergs øvrige Efterkommere henvises til Stamtavle over Slægten Heiberg.

14. **Andreas Dybdahl**, 1788—1803 (se Finnø).

15. **Morten Henrik Magnus**, 1803—1822, Søn af Sognepræst til Finnø H. A. Magnus og J. M. B. von Fyren (se Finnø), er født paa Finnø 7de Novbr. 1764. Fra 1779 nød han Undervisning i Huset hos Sognepræst til Stordøen Hans Palludan, hvorfra han 1781 blev optagen i Bergens Latinskoles øverste Klasse og blev derfra dimitteret til Kjøbenhavns Universitet, hvor han i Septbr. f. A. tog Artium. Fra 1784—87 informerede han sine to Halvbrødre, Peder og Eiler Schiøtz (om hans Familieforhold se Finnø), og tog theologisk Embedsexamen 1788. Aaret efter blev han Kateket ved Holmens Kirke, 1792 Sognepræst til Nærstrand og 1803 til Stjold, hvor han holdt sin Tiltrædelsesprædiken $24/6$ 1804 og døde der den $15/2$ og blev begravet $28/2$ 1822. Magnus var en hjertensgod Mand og en stor Elsker af Havevæsenet. Paa Søen skal han derimod have været meget bange, og der fortælles, at da han var Præst paa Nærstrand og skulde reise over Fjorden til Stjernerøerne, skal han have prøvet Veiret ved at holde sit Lommestørklæde i Vinden, og naar denne blot blæste saa stærkt, at den udfoldede Lommestørklædet, skal han ikke have været sig til at bestige Baaden. Han var 2 Gange gift: 1) $17/9$ 1788 Adriane Johanne Cruys, f. $28/12$ 1770, † $10/11$ 1799, Datter af en Officer i Sæetaten; med hende havde han 7 Børn. 2) $18/6$ 1801 Anne

Dorothea Heiberg, f. $\frac{5}{8}$ 1783, † Stavanger $\frac{7}{6}$ 1864, Datter af ovennævnte Provst Gerhard Heiberg i Skjold. Om Magnus's Slægt og Efterkommere henvises til „Stamtavle over Familien Kielland“ Side 97—106 inklusive.

16. **Thomas Swensen**, 1822—1831, er født i Christiansand 26de April 1775 af fattige og uanseelige Forældre. Som et fattigt og faderløst Barn blev han efter Foranstaltning af en meget formuende Belynder sat ind i Christiansands Cathedralskole og derfra dimiteret 1795 og tog samme Aar Examen artium. Formedelft Fattigdom maatte han nu forlade Universitetet for at søge Ophold ved Informationer; saaledes opholdt han sig henved 2 Aar som Underlærer ved Strømsø latinste Skole, som dengang bestyredes af senere Biskop Christian Sørensen, som dengang var Aitensangspræst og Rektor ved bemeldte Skole, blev senere Huslærer hos Proprietær Anders Smith paa Gaarden Strøm ved Brageruæs, hvor han et Aar læste med hans Søn, den senere saa berømte Christen Smith, der blev Professor i Botanik ved Christiania Universitet og døde i Afrika som Martyr for sit Indlingsstudium, indtil han kom ind i Kongsbergs daværende Latinskoles øverste Klasse. Reiste Marts 1800 tilbage til Kjøbenhavn, tog Examen theol. med Laud og aflagde den katketiske Prøve 1803 med Laudabilis. Efter aflagt Prøve opholdt han sig i Kjøbenhavn, understøttet af Regenten, Klosteret og Fortjenesten ved private Informationer, blev $\frac{28}{3}$ ref. Kap. til Kollaag, $\frac{22}{4}$ 1812 Sognepræst til Tolgen i Østerdalen, 1817 til Laurdal, 1822 til Skjold og $\frac{18}{6}$ 1831 til Hole paa Ringerige, hvor han døde $\frac{14}{4}$ 1843. * $\frac{14}{7}$ 1812 Rebekka Christiane Boysen, Datter af Major Carl Fredrik Boysen og Hustru Anne Margrethe Suur, med hvem han havde 8 Børn, 5 Sønner og 3 Døtre, hvoraf 1 Søn og 1 Datter døde spæde.

17. **Jens Braaget Halvorsen**, 1831—1847, født i Bergen 31te Oktober 1804 af dersteds bosatte

Forældre Nils Halvorsen og Hustru Grethe Marie, født Bihl. Hans Fader døde i hans spædste Barndom, og hans Moder sad som Enke i smaa Aar. Imidlertid lykkedes det ham ved en adelig Mand's Hjælp at følge sin Lyst til Studeringer. Aar 1819 kom han ind i nederste Klasse i Bergens lærde Skole, hvorfra han dimitteredes 1824. Samme Aar tog han Examen artium med Laud. Efter et Aars Forløb ved Universitetet nødtes han af Mangel paa Underholdning til at forlade samme. 1826 var han imidlertid atter istand til at fortsætte sine Studeringer ved Universitetet og tog 14de September s. A. sin Embedsexamen, blev Januar 1828 residerende Kapellan til Lindaas i Nordhordland og ^{12/10} 1831 Sognepræst til Stjold. Her virkede han i Embedet til sin Dødsdag den 6te August 1847. Han var en begavet Prædikant og ved privat Sjælesorg til Betsignelse i sin Menighed. Ved Siden af sjældne Evner, hvilke han havde uddannet ved grundige Studeringer, besad han et heftigt og sangvinskt Temperament, hvis Pirrelighed forøgedes ved legemlig Svaghed og ved en uheldig Erindring fra Ungdommens Dage samt ved mindre heldige huslige Vilkaar. Sin tidligere Alders Selvgodhed og Stolen paa Vid og Kundskab ombyttede han i de sidste Leveaar med en levende og ydmyg Tro paa Guds Naade i Christo, lod alt sit Eget fare og annammede Alt af sin Herre og Mester, der gav ham rigelig igjen. Han tilbragte det sidste Aar i en halv forklaret Tilstand, vidnende for Alle og Enhver om den Naade, som var ham vederfaret, og virkede saaledes i denne korte Tid mere paa Sjælene og til Guds Riges Fremme end i hele sin foregaaende Embedstid. * Alette Jacobine Hveding, Datter af Provst og Sognepræst til Lindaas Jens Peter Hveding, f. 1777, † ^{4/10} 1828, og Jørgine Marie Barth, † ^{20/4} 1854, med hvem han avlede 5 Børn. Hans Kapellan var Jan Greve, se Tyssvær.

18. Johan Peter Berg, 1848—1855, er født i Solmedal den 9de April 1809 af Forældre Ole Berg

fra det Trondhjemske, Sognepræst til Ytre Holmedal, og Andrea Birgitte Preuss, f. paa Kongsberg 1776, † i Jølster $24/8$ 1834. Endnu inden han havde fyldt sit 3dje Aar blev han faderløs, og foruden ham var der endnu 8 uforsørgede Søskende. Han opholdt sig i Hjemmet hos sin rettskafne og gudsfrygtige Moder indtil Sommeren 1821, da han havde modtaget nogen Elementærundervisning af Faderens Eftermand Nielsen, blev derpaa sat i Bergens Skole, hvorfra han efter 6 Aars Skolegang dimitteredes 1827 af Rektor Holmboe. Blandt Skolens Lærere i Bergen maa han med Taknemmelighed mindes Lyder Sagen, som med Raad og Daad mere end nogen anden styrkede og opmuntrede den forsagte Discipel. Ved Universitetet tog han Artium og 2den Examen med Laud 1828. Paa Grund af trange Kaar gik det kun langsomt og fragmentarisk med Studeringerne, indtil han Høsten 1833 tog Embedsexamen, modtog derpaa en Huslærerpost hos sin Barndoms Lærer Provst Nielsen (f. $3/3$ 1777, † $10/7$ 1854), dengang Sognepræst til Eid i Nordfjord, fulgte ham, da han blev befordret til Borgund i Søndmøre, og udnævntes $23/12$ 1835 til hans personelle Kapellan, blev $1/3$ 1842 Sognepræst til Fosnæs og $20/9$ 1848 ligesaa til Skjold, Provst i Rysfylke $13/1$ 1852, 1854 Sognepræst til Dybvaag, $31/3$ 1866 Provst i Nedre Nedenæs, tog Afsted $31/5$ 1873, boede siden i Fredriksværn og døde $29/5$ 1884. * 1843 Nicoline Valborg Daae, født i Borgund $18/11$ 1822, Datter af Kaptein Ludvig Daae (se Lampe: Stamtafle over Familien Daae Pag. 14, Erlandsen Pag. 371). (Halvorsens Forfl. S. 217.)

19. Hans Andreas Høstad, 1855—1871, er født paa Gaarden Aft i Nordrehov 11te December 1804 af Forældre Profurator Ole Andreas Høstad og Bolette Abigael født Møllerop, hvilke begge nedstammede fra Trondhjem. Forblev i sit Hjem til 1822. Hans Fætter, Løitnant, senere Kaptein, Møllerop, mistede tidlig sine Forældre og havde i sine Ungdomsaar som et Hjem i hans Forældres Hus. Han havde derfor

nøje Kundskab til deres Uformuenhed til at ofre noget til hans videre Uddannelse, tog sig derfor af ham og fik ham indsat paa Christiansands Kathedralskole, hvor han kom ind i Skolens første eller nederste Klasse. Af denne Skole lod han sig tilligemed 4 andre af de ældste Disciple udmelde ved Udgangen af 1826, fordi daværende Rektor Boje ei vilde give dem Haabet om Dimission i det paafølgede Aar. 1827 blev de imidlertid samtlige dimitterede af Cand. theol. Lars Arup, Bispens Broder, † $12/9$ 1853 som Sognepræst til Fredrikstad. Ved Universitetet tog han Artium og Den Examen 1828. Paa Grund af trange Kaar nødtes han en Tid til at opholde sig i Hjemmet, indtil han ved nogle Benner's Bistand og ved Information saa sig istand til at tage Embedsexamen Mai 1835. Samme Aar modtog han en Huslærerpost hos Kjøbm. Konsul Henrik Beers og Fleres Børn i Fleskefjord og blev bestillet til personel Kapellan hos Sognepræst til Fleskefjord Johannes Emilius Rosenquist (f. 1787, † som Sognepræst til Bolden 1854) og tillige vedblev sin Lærerpost. Efter Rosenquists Forflyttelse til Bolden bestyrede han en kort Tid Sidstnævntes og Kvinesdals Sognekald, indtil han 1841 blev konstitueret efter Sognepræst Kaurins Fraværelse at forestaa Torvestad Sognepræstembede, og udnævntes samme Aar til hans personelle Kapellan, i hvilken Stilling han forblev til Kaurins Død 1851 (se Torvestad), bestyrede derpaa Embedet i Raadsensaaret, ligesaa Skudesnæs og Tysvær Sognekald, indtil han $7/10$ 1854 udnævntes til Sognepræst til Skjold, entled. 1870, † 1871. * 1842 Karoline Kristine Haasted, † $3/6$ 1868, en Datter af Kjøbmand i Fleskefjord Lars Haaned. (Kaldsbogen.)

20. Hugo Henrik Fasting Hjorthøy, 1871—1881, Søn af Sognepræst Hugo L. Hjorthøy og Severine Petronelle Tonning (se Hjelmeland), er født i Mo i Dvre Thelemarken den 8de Febr. 1808. Sine første Ungdomsaar tilbragte han paa Stavanger Apothek, hvor Faderen, der havde 12 Børn at forsørge,

havde faaet ham anjat. Først i 20 Aars Alderen bestemte han sig — tilskyndet af egen Lyst og Andres Naad — til at studere, og modtog nu en Tid privat Undervisning, blandt Andre af daværende Sognepræst til Suldal Nasmus Lyng, blev Student 1832 og efter i nogen Tid at have været Huslærer tog han Embeds-examen $\frac{4}{8}$ 1840, virkede derpaa som Lærer i Lvedestrand og Arendal, indtil han i Januar 1858 udnævntes til Stiftskapellan i Christiansands Stift, i hvilken Tid han en kort Tid fungerede dels i Hjelmeland og dels i Alep efter Provst Knudsens Fraflyttelse, indtil han samme Aar udnævntes til Sognepræst til Jelse og $\frac{19}{4}$ 1871 til Stjold, hvilket Embede han bestyrede til sin Død 19de Mai 1881. * $\frac{26}{7}$ 1859 Marie Magdalene Thaulow, f. $\frac{18}{8}$ 1830, † $\frac{22}{7}$ 1891, Datter af Sognepræst Thaulow til Hjelmeland (se Hjelmeland), i hvilket Egteskab han havde 8 Børn, hvoraf 2 døde meget tidlig. Ved sit jævne, bramfrie Væsen som ved sin retskafne og uegennyttige Færd vandt denne ydmyge Herrens Tjener, hvor han virkede, Manges Hjertelighed, der længe vil gjemme ham i kjerlig Erindring.
(Kaldsbogen og privat Meddelelse.)

21. Sigward Martin Nielsen, 1881—1885, er født i Trondhjem 3dje Juli 1844 af Forældre Bagermester Stephen Nielsen og Hustru Cathrina født Grefstad, begge af trønderisk Bondeslæggt. Senved 7 Aar gammel blev han indsat paa daværende Cand. theol., senere Pastor emeritus D. G. Meisterleins Forberedelsesklasse i sin Fødeby. 12 Aar gammel havde han gennemgaaet samtlige Klasser i nævnte Skole, og Meisterlein sørgede nu for, at han kom ind paa Trondhjems Kathedralskole, blev Student 1863, fik derpaa ved sin Lærer Meisterleins Omsorg Understøttelse hos endel velvillige Medmennesker i sin Fødeby, men denne Hjælp var dog langt fra at tilfredsstille de vorende Krav, og han maatte derfor fremdeles dels som Hjælpe-lærer, dels som vikarierende Lærer, dels ved at give private Informationer skaffe sig yderligere Resurcer

paa den studerende Bane. Den første Halvdel af 1865 vikarierede han saaledes som Bestyrer og Førstelærer ved Nøraas høiere Almue-skole, den anden Halvdel af 1866 var han Huslærer paa samme Sted. De paa-pegede Afbrydelser i Forbindelse med, at han blev nødt til at udtjene sin Værnepligt som Linjesoldat, virkede yderst hemmende paa hans Studiums Fremgang, og tog derpaa Embedsexamen $12/12$ 1869. Overtog derpaa Bestyrelse af en Privatskole i Melhus, $3/2$ 1872 udnævntes han til anden Lærer ved Tromsø Skolelærerseminarium, og efter at han i 3 Maanedes havde opholdt sig i Kautokino paa det Offentliges Befordring og videre havde dygtiggjort sig i Lappist, udnævntes han $14/10$ 1877 til Sognepræst i Talvig i Altens Provsti og blev den 10de Januar 1878 ordineret i Tromsø af Biskop Smith; han var den første, Smith ordinerede, og tiltraadte dette Embede paafølgende Sommer, den $15/11$ 1881 udnævntes han til Sognepræst til Ejold og 1887 til Kvernæs. * $10/3$ 1872 Bolette Wilhelmine Berner, Datter af afdøde Garvermester og Gaardbruger i Eidsvold Johan Wilhelm Berner og Hustru Olea født Wegstad.

22. Emil Bischoff Riis, født i Grimstad 24de Januar 1851 af Forældre Missionær Andreas Riis (f. 1804, † 1853) og Hustru Hilleborg født Bharo (f. $21/10$ 1813, lever endnu 1891). Han ajennemgik Riisens Skole i Christiania, tog Artium 1867, Examen philosophicum 1868, theologisk Embedsexamen 1873, prakt. theol. Examen 1873, var fra 1875—1878 Lærer ved en privat Pigeskole i Bergen, 1878—1880 personel Kapellan hos Sognepræst Landmark i Sæls, 1880—1883 Sognepræst til Smelven. Sogte Afsted fra Embedet for at gaa som Missionær til Madagaskar, men Udreisen hindredes ved hans Hustrus Sygelighed, var 1884—1888 Hjælpepræst hos Provst Brun i Hjelmeland, som han forlod Baaren 1888 for at tiltræde Ejolds Sognefald, hvortil han udnævntes Oktober 1887. * Anna Lydia Louise Walnum,

f. 2den Juni 1853. Hun er en Søster af Pastor S. B. Walnum til Torvestad (se Torvestad).

(Privat Meddelelse.)

Tysvær.

Fraflitt Skjold 1848, indbefatter kun Tysvær Hovedsogn og Bohn Annex.

1. Hans Jensen Blom, 1849—1855, Søn af Toldinspektør i Stavanger Jens Hansen Blom († 14de Jannar 1840) og Gunhild Christine Ording († $\frac{3}{8}$ 1839), er født i Skien 19de Mai 1812, blev Student fra Skiens Skole 1829 og theol. Cand. $\frac{9}{8}$ 1835, senere Lærer ved Stavanger lærde Skole, 1843 pers. Kapellan til Skudesnæs, 1848 Sognepræst til Tysvær, $\frac{26}{5}$ 1854 ligesaa til Kinn i Søndsfjord, 1862 til Melhus, 1867 Provst i Nordre Dalernes Provsti, 1871 til Faaberg, † 1875. Han var 1848 Storthingsmand fra Stavanger Kjøbstad, 1851—1854 ligesaa fra Stavanger Amt samt paa disse to Ting Præsident i Odelsthinget og Formand i Næringskomiteen No. 1, Medlem af den i 1850 nedsatte kgl. Kommission angaaende Vaarfildfiskeriet. * Sara Margaretha Storm (f. $\frac{11}{10}$ 1816, † i Ly Præstegjeld), Datter af Christopher Heyerdal Storm, f. 1779, der fra 1811 til sin Død 1817 var Sognepræst til Ly, og Karen Bing Balch. (Halvorsens Forfatterlexikon S. 365.)

2. Jan Greve, 1855—1876, født paa Gaarden Aastvedt den 20de December 1805 af Forældre Jan Arnhen Greve, Student og Eier af nævnte Gaard ved Bergen, † ib. $\frac{17}{11}$ 1840 i sit 66de Aar, og Magdalene Margrethe Koren Friskner, Datter af Provst Friskner. Jan Greve, der var en Broder til Fru Thaulow paa Hjelmeland (se Hjelmeland), tilbragte sine Barneaar under en kjærlig og omhyggelig Faders Undervisning

og indfattes derpaa i Bergens Skole, som han forlod 1827, og ved sin Broder Provst og Sognepræst til Lund Johan Frizner Greves*) Bistand saa han sig istand til samme Aar at underkaste sig Examen artium, tog $\frac{9}{9}$ 1833 Embedsexamen, blev $\frac{29}{12}$ 1834 personel Kapellan hos Pastor Halvorsen i Skjold, 1849 konst. Sognepræst til Roldal, 1855 Sognepræst til Lysvær, entl. 1876, † $\frac{8}{2}$ 1883. * Bergitte Mathea født Olsen, f. $\frac{25}{9}$ 1810, † paa Lysvær $\frac{24}{3}$ 1862, Datter af Klokker Olsen ved Oslo Kirke i Kristiania.

3. **Thomas Henrik Moinichen Orsted Blahde**, 1876—1883. Se Studesnæs (Side 61—62).

4. **Hans Christian Larsen**, 1883—1889, er født $\frac{3}{4}$ 1846 af Forældre Arbeider Lars Johansen og Hustru Olava Hansdatter, der begge døde i hans Barndom, blev Candidat $\frac{24}{9}$ 1872, 1877 Sognepræst til Hatfjelddalen og 1883 til Lysvær, 1889 til Østre Moland. Gift med Josephine Gustava Andrea født Poulsen, f. $\frac{2}{10}$ 1852. (Privat Meddelelse.)

5. **Svend Svendsen**, født den $\frac{29}{9}$ 1850 paa Gaarden Hølen i Thime Sogn af Forældre dengang Gaardbruger Svend Svendsen (f. $\frac{2}{12}$ 1817) og Hustru Berthe Svendsdatter. Da han var 10 Aar gammel, flyttede hans Fader til Haugefund, hvor han drev Smedehaandværket til sin Død $\frac{16}{7}$ 1885. Moderen (f. $\frac{16}{10}$ 1828) lever endnu (1891). I Aaret 1869 blev S. Svendsen Student, tog Andeneramen 1870, blev theologisk Kandidat 1875. Efter at have taget den praktiske theologiske Embedsexamen i Begyndelsen af 1876 blev han den 3dje Marts s. A. ordineret for som Sognepræst at bestyre Brevigs Sogneskole i Storthingstiden for Sognepræst Bergesen, som var Medlem

*) Johan Frizner Greve, f. $\frac{1}{10}$ 1799, udnævntes $\frac{27}{11}$ 1833 til Sognepræst til Sund, var tillige Provst i Provstiet og døde i Sund $\frac{18}{11}$ 1883 efter i henved 50 Aar at have været Sognepræst derved. Han var Fader til Fru Aabel Brun i Hjelmland.

af samme Nars Storkhina. Senere bestyrede han en Tid Torvestad Sognekald og Østre Molands residerende Kapellani, 1878 udnævntes han til Stiftskapellan i Christiansands Stift, 1880 til Sognepræst til Heabostad og 1890 til Sognepræst til Lysvær. * 14/6 1878 sit Søskende barn Kirsten Svendsen, Datter af Skomager Svend Svendsen i Stavanger, p. t. Bestyrer af Vaisenhusets Skomagerværksted.

(Privat Meddelelse.)

III. Rysfylke Prousti.

Vigedal.

Vigedals Præstegjeld indbefatter Vigedal, Sandeid og
Jmsland Kirkefogne.

1. **Orm Alfson**, Præst i Vigedal, nævnes 1346
—1348. (Faye Side 68.)

2. **Peder Pedersen** sit $\frac{2}{6}$ 1579 f. Mai. Brev
at maa bekomme det første Præbende, som efter Ka-
pittlets Statuter vaccerer og ledig bliver udi Stavanger
Domkirke (Norske Rigsreg. II 2det Hefte). Efter Kalbs-
bogen sees han endnu 1588 at have været Præst i
Vigedal, og Theol. Tidsskr. II S. 212 nævner endnu
 $\frac{19}{8}$ 1590 „*Dr. Peder i Vigedal*“. Han boede paa
Gaarden Andenaa, men ellers ved man ikke, naar han
ansattes og hvor længe han var.

3. **Nils Pedersen** har maasse været Oven-
nævntes Søn. Han nævnes i Personalthist. Tidsskr.
II Side 259 1619 som Sognepræst til Vigedal, men
ellers vides intet om ham, undtagen at han havde en
Søn, Morten Nielsen, der boede paa Sondenaa og
var Bonde. Han havde en Kapellan, **Jacob Jochum-
sen Kirsebom**, f. $\frac{20}{11}$ 1616, Søn af Raadmand i
Stavanger Jochum Kirsebom og Karen Willumsdatter.
Han var første Hører i Stavanger, men blev senere
Kapellan hos Nils Pedersen, men blev der kun nogle

Maaneder, da denne døde (1639?), blev 1640 Sognepræst til Sogndal i Dalerne og 1642 Provst og døde $\frac{6}{8}$ 1694. 2 Gange gift. Hans Søn Jacob blev Sognepræst til Oddernæs. (Se nærmere Fanes Bispehistorie S. 254 og Kiellands Stamtavle S. 46—47).

4. **Rasmus Rasmussen Piil** var først Sognepræst til Hjelmeland og derfra forflyttet ca. 1639 til Vigedal til Straf for, at hans Kone, der var Enke efter hans Formand paa Hjelmeland, Hr. Jacob Høegh, kom 7 Uger for tidlig i Barselseng med hans første Søn Rasmus, som han derfor kaldte „Dyre Rasmus“. Han havde med denne sin Kone, forrige Madame Høegh, foruden Rasmus ogsaa 2 andre Sønner, Nathanael og Christen, som var „dum“ (?) (skal vel betyde døvstum?), samt 2 Døtre, Anna, som blev gift med Eftermanden, Samuel Christensen Lind, og Christensa, som døde ugift. Hans Sønner bleve Bønder, og foruden den ovennævnte Søn Christen var ogsaa hans Søn Nathanael meget uforstaaelig i sin Tale. Han havde ogsaa en Stedsøn, Daniel Jacobsen Høegh, som fulgte med ham til Vigedal, hvor hans Stedfader byggede ham den Præsten beneficerede Gaard Dvøre Vigedal, for hvilken Bygjel han maatte give 60 Spd. Dette Bygjelbrev var senere i Opsidderen paa Søndre Opsals, Hans Opsals, Børgø, eftersom han nedstammede langt ude fra denne Familie. Af en gammel paa Papir skrevet latinsk Gravskrift, forfattet af en Johannes Hegermann, sees, at han er begravet i Vigedals Kirke 1683. (Vigedals og Hjelmelands Kaldsbøger.)

5. **Samuel Christensen Lind** var gift med Anna Piil, sin Formands Datter, men de havde ingen Børn. Denne Hr. Lind skal efter Vigedals Kaldsbog have været meget gjerrig og have efterladt store Rigdomme, hvilke efter hans og Hustruens Død kom ud af Kaldet, da der paa hans Kones Side var mange Arvinger, eftersom hendes Brødre, som før meldt, bleve Bønder og giftede sig ind blandt Bønderfolk. Det, som er besynderligt, er, at han allerede

1669 nævnes som Præst til Vigedal i et skrevet Vidnesbyrd, som er aftaget af nogle Bondemænd angaaende et Skifte mellem Præsten og Gaarden Søndenaapaa søndre Side af Elven. Om Hr. Piil har resigneret for sin Sviigersøn, vides ikke, dog er det sandsynligt, da han efter ovenævnte Gravskrift sees at være begravet Mai 1683. Ei heller ved man, hvor længe Hr. Lind var Sognepræst, dog oplyser en latinsk Inscription paa Prædikestolen ved Jmslands Kirke, at han var der endnu 1691. (Vigedals Kaldsbog.)

6. Hans Pedersen Dounkan. Om ham ved man ei heller, naar han ansattes eller afgik eller døde. Han var gift med Malene Pedersdatter, som siges at have været fra Jylland. Han havde 2 Kapellaner, nemlig 1. **Søren Godken***, som døde i Vigedal og laa begravet i Vigedals gamle Kirke. Endnu til det fildigste laa sammesteds under Koret et ufortæret Kadaver i fuld Legems-Størrelse, kun at den ene Arm og Foden til Ankelen var borte. Dette sagdes at være Søren Godken. Han skal have været en saare brav og elskværdig Mand, som døde ugift og ganske ung. Det er ellers mærkværdigt, at dette Legeme i saa lang Tid havde kunnet holde sig ufortæret; det var ganske haardt, naar man tog derpaa. Bønderne kaldte det „Veder-Spegen“ og var ganske bange derfor. Foruden ham nævner Kaldsbogen en anden Kapellan, **Laurik Pedersen Verloes**, udnævntes $25/5$ 1736 til H. P. Dounkans Kapellan og er den første Præst i Vigedal, som omtales i den ved Christianlands Bispearkiv hvilende Bog fra 1695, hvori Præsterne indførte deres Levnetsløb. Bemeldte Verloes var født paa Falster 28de August 1706. Hans Fader var Præst i

*) Redstammer neppe fra den bekjendte Søren Pedersen Godken, f. $8/9$ 1599, † $28/1$ 1665, Borgermester i Stavanger, da i den Godkenske Families Stamtavle ingen af hans Efterkommere af det Navn har været Kapellan og er død i Vigedal, men maaske fra en af Borgermesterens Brødre (?), som sammen med ham formodes at være indflyttede fra Jylland til Norge.

Thingsted. Han tog theol. Examen 1732, blev ordineret $22/8$ 1736. Imidlertid maa han i kort Tid have været Hr. Dounkans Kapellan; thi ifølge en Besigtelsesforretning sees sidstnævnte at have været død nævnte Aar 1736. Dounkan havde Børn; men om dem og deres Stilling vides intet. (Kaldsbogen.)

7. **Christian Bohn**, 1737—1742, kom til Vigedal 1737. Hans Hustrus Navn var Ingeborg Marie, men om ham og hans Hustrus Herkomst vides intet. 2 af deres Børn nævnes i Ministerialboagen som fødte i Vigedal; nemlig Søren Peders og en Datter, Pernille Cathrine. Der fortælles ogsaa, at en Datter af ham var gift med en Gjæstgiver i Vigedalsøsen, men det gik tilbage for dem, og han reiste til Udlandet til sine Veflæggede. Christian Bohn døde 1742.

8. **Hans Hansen Abel**, 1742—1768, var forhen personel Kapellan til Indvigen, blev 1742 Sognepræst til Vigedal, bestiftet til Sognepræst til Jelse $5/8$ 1767 og tilflyttede samme Stald 1768. Han blev Provst 1767 og døde antagelig 1777 paa Jelse, da Henrik Opdal Celius sees den 22de August samme Aar at være udnævnt til hans Estermand. * Maren Bovelstdatter Schonewig, Datter af Bovel eller Paul Schonewig (f. ca. 1678, Sorenskriver i Nordfjord) og Anne Marie Linde. Han havde 7 Børn, 2 Sønner og 5 Døtre. Den ene Søn 1. Paul Severin Abel, f. $9/8$ 1751, blev senere Sognepræst til Klep, † $10/4$ 1827 som Provst i Lister og Sognepræst til Banse. 2. Mathias Abel, døbt $9/12$ 1754, † $7/6$ 1796 som Sognepræst til Eine. Af Døtrene blev Alida Elisabeth Abel, døbt $19/6$ 1747, 1768 gift med Paul Schonewig Stub, døbt $5/5$ 1744. Han var Søn af Sorenskriver i Nordfjord Lars Stub (f. 1708, † 1774) og Gjertrud Schonewig, blev 1766 Kapellan hos sin ovennævnte Svigerfader, 1778 Sognepræst til Skaanevig, hvor han døde 1788. En yngre Datter, Johanne Christine Abel, f. $28/1$ 1762, † $13/2$ 1827, blev $19/8$ 1790 gift med Lauritz Smith Hjorth, f. $20/5$ 1744, † $6/5$ 1813, Lodsoldermænd og Eier af Dgne Gaard. *Inden for Mathias H. Kaldsbogen*

9. **Jørgen Hyltoft**, 1768—1778. Han havde før været 5 Aar paa Kysten af Guinea. Saavel han som hans Hustru, Cecilie Marie Femmer, vare begge fødte i Danmark. De havde havt 1 Barn, som blev født undervejs paa Reisen til Guinea, men døde strax. Hyltoft var Præst i Vigedal til sin Død 1778, men efterlod sig ingen Børn. Hans Kone levede som Enke i Vigedal til sin Dødsdag 27de Mai 1797. Ifølge kongelig konfirmeret Testament blev deres Efterladenskaber givet til Nicolai Kirkes Fattige i Kjøbenhavn. (Kaldsbogen.)

10. **Michael Baade**, 1778—1799, født i Trondhjem den 29de Mai (ikke 3dje Juni) 1739 af Forældre Daniel Baade, Kjøbmand og Overbrager sammesteds, † 1769, 81 Aar gl., og Helene Marie født Lange. Sine første Ungdomsaar tilbragte han hos sine Forældre og blev undervist i de til Akademiet hørende Videnskaber i Trondhjems Skole, hvorfra han 1757 af Rektor Peter Schøning blev dimitteret til Kjøbenhavns Universitet, tog samme Aar Examen artium, 1758 absolverede han Examen philos. og 1759 theol. Embedsexamen, reiste derpaa op til Norge og konditionerede nogle Aar hos Provst Grønbech (?), efter Erlandsen Provst L. F. Broch paa Gitteren. Undervist i det lappiske Sprog blev han $23/8$ 1765 kaldet til Missionær i Borsanger og i Juni 1770 til Sognepræst til Kistrand i Finmarken, den 8de Juni 1771 reiste han til Kjøbenhavn for at sollicitere, blev $25/8$ 1778 Sognepræst til Vigedal og omtrent 1 Aar efter sin Ankomst hid gift med Kirsten Goldewin Barth, Datter af Rancelliraad og Sorensskriver i Rysylke Georg Daniel Barth, og med hende havde han 4 Børn, hvoraf de 2 første vare Tvillinger. Døtrene's Navne vare Sybille og Georgine Marie Baade. Denne hans Kone døde allerede $21/8$ 1785, og den 15de Marts 1787 indgik han anden Gang i Ægteskab med Frøken Marie de Fine von Krogh, Datter af Generalmajor von Krogh, som boede paa Haagenvig i Vigedal,

men hun døde allerede $17/10$ 1788 paa Barselseng med Tvillinger, der begge ligeledes døde. Siden levede Baade som Enkemand med sine 2 Døtre indtil sin Dødsdag den 19de Decbr. 1799. I sine sidste Leveaar blev han meget sygelig, hvorfor han blev nødt til at holde personel Kapellan, nemlig **Morten Heinrich Kielland**, der senere blev hans 3dje Eftermand i Embedet (se nedenfor). (Kaldsbogen og Erlandsen m. m.)

11. Jens Zetliq, 1800—1811. Af Pietet for Digteren ville vi gjengive hans Levnetsløb med hans egne Ord, saaledes som han selv har nedskrevet samme i Vigedals Kaldsbog:

Jeg er født i Stavanger den 26de Januar 1761*) af Forældre Regimentsfeldtskær Sigismundus Zetliq**) og Mette Christine Magnus. Faderløs fast i Bugaen fandt jeg i mit 6te Aar en god Stedsfader i Andreas Borse, Apotheker i Stavanger, som baade i min Moders levende Live (hun døde, da jeg var i mit 12te Aar) og siden søiede min Lyst til at studere, som man kalder det, og sørge (trange Aar uagtet)

*) Døbt (Dom. Estomih) 1ste Februar 1761 af Provst Kamstrup, baaren til Daaben af Fru Oberstinde Heusner. De øvrige Faddere vare: Amtmand og Kammerjunker Tillisch, Søkaptein Franzen, Provst Hans Kamstrup og Digterens senere Svigermoder Fru Provstinde Agelliane Christine Bull, f. Smith, paa Lye.
(Klokker Smiths Dagbog.)

**) Sigismundus Zetliq var atter Søn af Johan Gabriel Zetliq paa Strømsø, begravet $28/10$ 1737, og Kirsten Varelius, begravet $12/6$ 1750. Sigismundus Zetliq døde 1762 i Leiren i Solsten; $12/12$ 1752 blev han gift med ovennævnte Mette Christine Magnus, f. $24/9$ 1735, † $22/11$ 1772, en Søster af Pastor Henrik Andreas Magnus til Finns (se Finns). $2/12$ 1766 blev hun gift med ovennævnte Apotheker Andreas Borse, f. 1732, begr. $13/9$ 1776. Med sin første Mand havde Jens Zetliq's Moder 7 Børn, blandt hvilke, foruden Digteren, kun 2 andre Sønner opnaede den voksne Alder, nemlig Christian Magnus Zetliq, døbt $20/11$ 1754, Apotheker, senere Procurator og Eier af Gaarden Christianslyst ved Stavanger, hvor han døde $20/10$ 1825, og Henrik Andreas Magnus Zetliq, døbt $27/10$ 1758, † $28/6$ 1821, Apotheker i Stavanger.

for, at jeg nød privat Undervisning i det latinske Sprog's Elementer indtil 1775, da jeg blev optagen i den bergenske Kathedralskoles 3dje Klasse. Fra Skolen blev jeg af dens daværende Rector Justitsraad Jens Bonstih dimitteret 1780. Sik ved Examen artium Characteren Haud, opholdt mig saa tildels i Drammen, dels i Arendal og dels i Stavanger conditionerende som Informator til Aaret 1788, da jeg atter besøgte Akademiet og samme Aar i Examen philol. erholdt Characteren Haud og følgende Aar theologisk Embedsexamen med Character Haud. For Dimisprædiken Char. Laud. Jeg drog nu op til Norge, hvor jeg i Aaret 1790 blev af daværende Sognepræst til Lye præp. emerit. Jens Bull kaldet, af Hans Majestæt approberet til pers. Kapellan i bemeldte Kald. Aaret derpaa gift med en af hans Døtre, Maren Elisabeth Bull, som i mere end 9 Aar gjorde mig til den lykkeligste Mand og skænkede mig 7 Børn, 5 Døtre og 2 Sønner, af hvilke kun de 4 Døtre*) leve; den sidste Datter saa ikke Dagen og blev Marfag til, at den ædlest Kvinde aflod ganske at se den og jeg nogensinde at se den ret blid mere. Denne sørgelige Catastrophe indtraf i Begyndelsen af Aaret 1801, kort

*) Jens Zetliq blev $\frac{10}{9}$ 1791 gift med ovennævnte Maren Elisabeth Bull (hans „Elisa“), døbt $\frac{11}{9}$ 1761, † $\frac{20}{1}$ 1801. Hans 4 Døtre fik efter Moderens Død et hjærtligt Hjem hos hans Svoger, Agent og Ridder Gabriel Schanche Kielland i Stavanger, f. $\frac{4}{9}$ 1760, † $\frac{5}{3}$ 1821, gift med en Søster af Zetliq's første Hustru, Johanne Margrethe Bull, † 1818. Deres Navne vare: 1. Ageliane Christine Zetliq, f. $\frac{8}{7}$ 1792, † $\frac{15}{2}$ 1855, gift $\frac{25}{5}$ 1811 med sin Fætter, Søn af ovennævnte Agent Kielland, Konsul Jacob Kielland, f. $\frac{14}{12}$ 1788, † $\frac{6}{8}$ 1863. 2. Mette Christine Zetliq, f. $\frac{12}{12}$ 1794, † $\frac{1}{4}$ 1853 i Huset hos sin Svoger, ovennævnte Konsul J. Kielland. 3. Johanne Margrethe Zetliq, f. $\frac{26}{3}$ 1797, † $\frac{20}{5}$ 1888 i Stavanger, gift $\frac{14}{2}$ 1817 med Kjøbmand Ole Smith Bloug, † 1824, og $\frac{17}{8}$ 1825 med Kjøbm. Fredrik Petersen i Stavanger, † 1840. 4. Kirsten Seehusen Zetliq, f. $\frac{6}{1}$ 1799, † $\frac{10}{1}$ 1878 i Huset hos sin Søsterdatter, gift med Konsul Jacob Sømme i Stavanger, hos hvem hun efter Svogeren Konsul Jacob Kiellands Død 1863 boede.

efter at jeg var flyttet til Bigestals Kald, hvortil jeg var bleven kaldet 1800. I dette Kald, hvis Egn og Folkefærd skulde have fængslet mig for stedse, om ikke mit forøgede Personale og deraf flydende faa Indkomster anderledes havde tilraadet. Her sad jeg, mange indgivne Ansøgninger uagtet, indtil den 25de Januar 1811, da jeg blev kaldet til Hvideseid Kald i Øvre Thelemarken, hvortil jeg — saa at sige — staar i dette Dieblif færdig at drage. Jeg skal intet sige om mine literaire Arbejder, som enten for sig eller i Tidsskrifter ere udfomne; thi deres Navn eller Tal kunne ikke redde dem fra fortjent Forglemmelse, om de intet Værd have, og have de noget, saa vil det værne om dem.

Bigestal Præstegaard den 10de August 1811.

J. Betliq.

P. S. Jeg gjennemlæser dette og seer, hvad jeg neppe kan begribe, at jeg nemlig har glemt at anføre, at jeg 1802 blev atter gift, nemlig med Christiane Sophie Fasting von Krogh*), en Datter af forlængst afdøde General-Major Søren de Fine v. Krogh, som endnu er min Ledfagerske paa Livets Bane, og med hvem jeg har avlet 1 Søn og 2 Døtre.

ut supra.“

Jens Betliq døde i Hvideseid 14de Januar 1821. Som Prøve paa, at „Glædens muntre Sanger“, som Jens Betliq kaldtes, ogsaa var heldig i den alvorligere Digtning vidner følgende lille Salme, som, da den ikke er meget bekendt, her gjengives:

*) Jens Betliq's anden Hustru C. S. F. v. Krogh er født $\frac{9}{2}$ 1782 (ikke 1789), døde $\frac{21}{2}$ 1867 paa Gaarden Møressar i Tromsø Sogn, Østre Roland, 85 Aar gammel. Deres Søn, Søren v. Krogh Betliq, f. 1803, † $\frac{20}{2}$ 1863, var Sognepræst til Bynæsset. 2 af Døtrene vare gifte med Bønder i Thelemarken.

Jeg føler det med hellig Glæde,
 O, Jesu Christ! at uden Dig
 Paa svar Retfærdighedens Brede
 Paa Adams Slægt evindelig.
 Til Dig, til Dig er al min Trang,
 Du er min Lov, min Takkefang.

Jeg føler det med hellig Glæde,
 At dersom jeg skal nærme mig
 Til Gud og om hans Naade bede,
 Jeg maa beraabe mig paa Dig.
 Til Dig, til Dig o. s. v.

Jeg føler det med hellig Glæde,
 At Livets Bei Du selv har lagt,
 At hvo, som i Din' Fjed vil træde,
 Maa styrkes, Jesu, ved Din Magt.
 Til Dig, til Dig o. s. v.

Let snublede, let faldt jeg, svage,
 Om Du unddrager mig Din Aand.
 O, slip mig ei, viig ei tilbage,
 O, led mig stedse ved Din Haand!
 Til Dig, til Dig o. s. v.

Jens Betlig.

12. **Andreas Cordjen**, 1812—1816, er født i Stavanger 1778 af Forældre Kjøbmand Søren Cordsen og Anne Margrethe født Paulsen. Efter at have erholdt sine Gramina ved Universitetet blev han i Aaret 1805 Præst i China og en Tid efter sin Hjemkomst derfra beskiftet til Sognepræst til Jostedalen, var der til Foraaret 1812, da han blev kaldet til Sognepræst til Bigedal, hvortil han ankom ugift, medhavende et Fruentimmer, som han bragte fra Jostedalen, en Datter af en Mand, som hed Anders, af meget ringe Kaar. Dette Fruentimmer ægtede han siden af en Slags Nødvendighed et Par Aar efter at han var kommen til Bigedal. Hendes Navn var Anna Andersdatter. Hengiven til Drukkenstab levede han med hende et ufordrageligt Levnet i daglig Riv. Alt mere og mere forfalden, forsømte han sine

Kaldsforretninger; dette opvakte Almuens Misnøie. Endelig blev Kirkeføren lukket for ham ved Sandeid Kirke, og noget derefter Klagemaal indgivet til Provst Knudsen, som anmodede ham fra vedkommende høie Dyrighed, hvorpaa han fra Departementet blev paalagt enten at søge sin Afsted uden Pension eller underkaste sig Provsteret til Embedsfortabelse. Han valgte det første og fik under 4de Marts 1816 sin Afsted uden Pension. At fortælle hans forargelige Levnet her var at spille Tiden. Saa meget maa med Sandhed siges, at han ved sit uordentlige Levnet har stiftet megen Forargelse. Han reiste herfra til Stavanger; efter at have opholdt sig i Bigedal den største Del af sit Naadsens Aar, i hvilken Tid han intet forrettede, da han allerede i Slutningen af bemeldte Aar blev forbuden at forrette Embedet, som blev besørget af Nabopræsterne, indtil Eftermanden, M. H. Rielland, som af Hans Majestæt under 20de Mai 1816 naadigst blev bestiftet til hans Eftermand efter Departementets Befaling, grundet paa Almuens Andragende og paa Grund af Nabopræsternes Begjær blev tilsagt at forrette Naadsensaarets tilbageværende Del, nemlig fra 24de Novbr. 1816 til 4de Marts 1817. Andreas Cordsen døde imidlertid allerede det følgende Aar, 1818. Hans Fader, Søren Cordsen, var Chef for et af de 5 større Handelshuse*), som mod Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede florerede i Stavanger. Men det gik snart tilbage med Familien; thi allerede i Udgiwerens Barndom for over 50 Aar siden levede der blot et Par Medlemmer af samme i ringe Aar, og maa den nu ansees for at være saagodtsom uddød.

(Kaldsbogen m. m.)

13. Morten Henrik Rielland, 1816—1826, er født i Stavanger den 24de Novbr. 1770 eller 71 af

*) Disse vare Jacob Rielland & Søn, grundet 1751, gif ind 1863. Ploug & Sundt, gif ind 1882. P. B. Rosenkilde & Søn, omtrent ved samme Tid. Johan Henrik Dahl og Søren Cordsen.

Forældre Kjøbmand i Stavanger Gabriel Kirsebom Kielland, f. $14/12$ 1724, † $5/9$ 1780, af dennes andet Hæteskab med Birgitte Nyrop Petersen von Fyren, f. $24/12$ 1737, † $7/1$ 1799. 3 August 1790 blev han af den daværende personelle Kapellan i Stavanger Claus Winther Kamstrup dimitteret til Kjøbenhavns Universitet, hvor han i Oktober samme Aar afsluttede Examen artium og Januar 1796 theol. Embedsexamen, blev Februar 1799 ansat som personel Kapellan hos ovennævnte Michael Baade, hvortil han 5te Mai 1799 indsattes af Provst Dybdahl, men da Pastor Baade allerede døde 19de Decbr. f. A., bestyrede han Embedet i Raadsensaaret til 19de September 1800, blev senere Hjælpepræst og derpaa personel Kapellan hos Provst Meier Gjellebøl i Stavanger, efter dennes Død 1803 var han forrettede Sognepræst. Ankom som Cordsens Eftermand til Vigedal i Decbr. 1816. Han har efterladt sig Nygtet om at være en godmodig og brav Mand, hvis Evner vel ikke vare fremragende, men hvis Vilje stedse var den bedste. I sine sidste Aar var han meget svag, men da han levede i en Tid, hvor ingen Kapellan var at faa, var han nødsaget til at udføre Alt selv. Han virkede trolig til det sidste Dieblit og døde af Tæring den 12te Oktober 1826. * $2/8$ 1799 Anna de Nytter, født $6/8$ 1770, † $27/1$ 1833, Datter af Postmester og Brandinspektør i Stavanger Jacob de Nytter, døbt $22/9$ 1743, † $19/11$ 1807, og Marie Hjorth, f. $18/12$ 1742, † $30/11$ 1829. 4 Børn: 1) Birgitte Nyrop K., f. $4/11$ 1801, † $31/8$ 1871 ugift. 2) Jacob de Nytter K., f. $8/1$ 1803, † $5/5$ 1870, Bureauchef, senere Postmester i Bergen. 3) Gabriel Kirsebom K., f. $2/6$ 1805, † $31/3$ 1882, Exam. jur., Kassierer ved Norges Bank i Trondhjem. 4) Marie Hjorth Kielland, f. $12/8$ 1809, † $13/8$ 1848, * $16/9$ 1835 med sin Fætter Lauritz Christian Kielland, f. $3/11$ 1808, † $7/1$ 1861, Bogtrykker i Stavanger.

14. Ole Nicolai Løberg, 1827—1846, er født paa Gaarden Nillestad ved Kongsberg 26de Januar

1804 af Forældre Forvalter ved Kongsberg Fattigvæsen Andreas Løberg og Anna født Berg, 1817 indfattes han i Drammens Skole, hvorfra han dimitteredes 1823; efter at have absoolveret Embedseramen i Mai 1826 blev han den $\frac{9}{3}$ 1827 udnævnt til Sognepræst til Vigedal og blev 1834 Provst i Rysylke.

* Wilhelmine Petrine Egidius, med hvem han havde kun en eneste Søn, Hjalmar Andreas Georg Johannes Løberg (fremragende Storthingsmand). Provst Løberg fratraadte sit Embede 9de Januar 1846 og flyttede til Gaarden Solheim ved Bergen, som han kjøbte for 6000 Spd. og senere skal have opdyrket og forbedret. Han døde 8de November 1868.

(Vigedals Kaldsbog.)

15. August Thorvald Deinboll, 1846—1853, er født i Holmestrand 14de Juni 1810 af Forældre Sognepræst til Molde Peter Bogelius Deinboll, f. $\frac{8}{1}$ 1783, † $\frac{13}{6}$ 1874, og Anna Maria Dorothea Deinboll, † $\frac{13}{6}$ 1858, Datter af Konsumtionsforvalter Jørgen D. i Thisted i Jylland. Da han var ca. 1 Aar flyttede hans Forældre til Drammen, hvor hans Fader var ansat som Klokker og Skolelærer paa Bragerneæs. 1821 indfattes han som Elev ved Borger-skolen i Christiania, hvor dengang Provst Bogt og Pastor Delphin var blandt Skolens Lærere. I 1822 blev han optagen paa Christiania Latinskole, privat dimitteret 1828, blev theol. Cand. 1833 og $\frac{1}{4}$ 1834 Timelærer ved Molde Middelskole og senere Huslærer hos Provst J. Bugge i Thingvold, $\frac{22}{3}$ 1837 Sognepræst til Dverberg, efter at han $\frac{30}{6}$ f. A. i Trondhjem var bleven ordineret af Biskop P. D. Bugge, $\frac{4}{11}$ 1841 Sognepræst til Kvæbjord, $\frac{26}{6}$ 1846 ligesaa til Vigedal, hvortil han ankom $\frac{27}{8}$ f. A., udnævntes $\frac{16}{4}$ 1853 til Sognepræst til Komedal og holdt sin Afskedsprædiken i Jmsland den 10de, i Sandeid den 11te og i Vigedal den 12te Søndag efter Trinitatis f. A., blev 1863 Sognepræst til Strømsø, entl. 1881. * i Molde Sophie Elisabeth Kullerup, f. i Kjøbenhavn $\frac{26}{8}$ 1810, Datter af afdøde

Postkontrollør Kullerup og Antoinette Deinboll, † $24/9$ 1837, 54 Aar gl. Den 19de Juli 1837 feirede Provst Deinboll og Hustru deres Guldbryllup i bedste Sundhedstilstand. (Kaldsbogen og Erlandsen S. 154 b og 495 b.)

16. Knud Claus Monrad, 1853—1863, født i Gjerpen $9/4$ 1809 af Forældre Handelsmand i Skien David Monrad og Gurine født Knudsen, blev privat dimitteret 1830 og theologisk Kandidat 1833, var i flere Aar Lærer ved Skiens Borger-skole, blev 1835 tillige personel Kapellan sammesteds, 1844 Sognepræst til Vanelven, $27/8$ 1853 ligesaa til Vigedal og 1863 til Sandsvær, entlediget 1875. * Gunhild Kirstine Schlytter, født i Skien $23/12$ 1809. Hans Søn Joh. Fr. Monrad blev Sognepræst til Jelse (se Jelse), og hans Datter Didrikke Georgine Monrad er gift med Provst og Sognepræst i Hangesund Jacob Kielland.

17. Kristian August Agaard Hansen, 1863—1876, Søn af Feierinspektør Hansen i Trondhjem og født dersteds 1818, dimitteret fra samme Bys Katedralskole 1836 af daværende Rektor Fredrik Moltke Bugge, afsluttede $6/6$ 1842 theologisk Embedsexamen, blev 1846 Lærer ved Realskolen i Moss, 1850 Bestyrer af Hortens høiere Almue-skole, 1857 Sognepræst til Berg (Senjen), 1863 ligesaa til Vigedal og $1/8$ 1876 til Strinden ved Trondhjem. Gift med en Datter af Sorenstriver Muus paa Hedemarken.

18. Johan Michael Lund, 1877—1883, er født 1833 og Søn af Provst og Sognepræst til Baaler Johan Grøn Lund (f. 1804, † $19/3$ 1855) og Cecilie født Landmark, blev theol. Cand. $11/12$ 1855, derpaa 1858—65 personel Kapellan i Baaler, $1/2$ Aar til For-aaret 1866 Stiftskapellan i Hamar Stift, 1866 residerende Kapellan til Moss og Lærer ved Læreranstalten og den høiere Almue-skole sammesteds, indtil han For-aaret 1877 blev udnævnt til Sognepræst til Vigedal og Juni 1883 ligesaa til Rittedal. * 1869 Hedevig Tode.

19. **John Svendsen Ulsaker**, født $25/4$ 1841 paa Gaarden Ulsaker i Hemsedal af Forældre Gaardbruger Svend Olsen og Hustru Margit Nilsdatter, dimitteret fra Aker Skolelærerseminarium 1862, var derpaa et Aar konst. Skolelærer, underkastede sig 1867 Examen artium, 1868 Examen phil., 1873 theol. og 1874 prakt. theol. Examen, ansattes samme Aar som pers. Kapellan hos Sognepræsten til Skedsmo, 1883 Sognepræst til Biædal, 1886 Provst i Ryfylke. * $10/9$ 1876 Marthe Marie Amble, f. $14/4$ 1851 i Birid af Forældre Gaardbruger C. Amble og Hustru Bernille Eriksdatter.

Nærstrand.

Indbefatter Nærstrand Hovedsogn og Stjernerperne Annex.

1. **Sigurdr Ormsson**, præstr à Hinderaa, nævnes $21/10$ 1445 (Hoye S. 97).

2. **Peder Jacobsen** var efter Kaldsbogen Præst til 1580 (?). Han laa i Strid med Hr. Peder, Provst i „Fjorene“ og Sognepræst til Biædal, men de bleve forligte paa den store Synode i Stavanger 1573. Striden maa vel senere være udbrudt; thi 1597 18de Juni (altsaa 24 Aar senere!) mødte de for Kapitlet og toge hverandre i Haanden om, at deres Trætter vare forligte. Deres Hustruer og Børn synes ogsaa at have deltaget deri; thi Provstinden og Hr. Peder forligtes ogsaa, og deres Breve erklæredes paa begge Sider for magtesløse. (Theol. Tidsskr. II Side 258 og 266.)

3. **Peder Frøker** var efter Nærstrands Kaldsbog Præst der fra 1580 til 1601, men om denne Præst er identisk med ovennævnte Peder Jacobsen, kan ikke oplyses, da man, som ovenfor anført, efter andre Kildekrifter maa antage, at sidstnævnte allerede har været Præst i Nærstrand 1597.

4. **Anders Kiøldsøn Tybo**, 1601—16.., var forhen Hører i Bergen og blev 1601 Sognepræst til Nærstrand. Han udgav 1618 Absalon, historia sacra comedievis beskrevet, og 1627 Verens Konnings Jesu Christi testamente og sidste villie udi de ord, som han talede paa Kaarsens Alter. Han holdt disse Prædikener, som han dedicerede erlig og velact. Karl Mickel Laurizon Thingsskriver offuer Nyfylkelehn og sine fjere Sognefolk forleden Faste anni 1618 og understrev Fortalen 15de Septbr., „paa hvilken Dag Guds faderlige Nis, pestis udi dette Aar først har ladet sin Effect hos os og Underretning see og tee, hvilke Gud naadelig formilde.“ (Faye S. 223.) Af Personalhistorisk Tidsskrift II Side 259 sees, at han endnu 1619 var Præst paa Nærstrand.

5. **Nils Pedersen**, 16..—1639. Kaldsbogen beretter, at i hans Tid skal, efter Protokoller, Trafiken med Bord og Bjælker i Nærstrand have været meget blomstrende navnlig af engelske og skotske Kjøbere. *Han levede i 27. 167*

6. **Simon Christensen**, 1639—1669.

7. **Peder Jensen Hiermann**, 1669—1689, var en Søn af Mag. Jens Pedersen Hiermann (se Side 28). Hr. Peders Gæte, Jnger Simonsdatter, nævnes $12\frac{1}{4}$ 1692. Hun har sandsynlig været en Datter af hans Formand, Simon Christensen. „Hr. Peder paa Nærstrand“ nævnes som Fadder $21\frac{1}{2}$ 1680.

8. **Elling Simonsen**, 1689—1690, var blot 1 Aar Præst, maasse Søn af Simon Christensen (?) *Elling*

9. **Tycho Broch**, 1690—1696, var efter Kaldsbogen 5 Aar og 3 Maanedes Præst i Nærstrand. Han var fra Nordland, blev paa Grund af sin Duelighed og Lærdom antaget til Informator i 1682 for den unge Gyldenløve, en naturlig Søn af Christian V og Sophie Amalie Moth. I denne Stilling forlovede han sig med Grevindens Kammerspige Anne Dorothea Wimmermann, ved hvis Hjælp han den 12te Januar 1688 blev Sognepræst til Lysnæs i Bergens Stift. Ved Tiltrædelsen af Kaldet syntes han bedre om sin

Formand Otto Malthesens Enke, Margrethe Pedersdatter Ibsen, der tillige havde været gift med Forformanden, Jørgen Henrichsen Schurmann. Han havde derfor Forbindelsen med sin Forlovede og ægte Eufens, skjønt hans Biskop, Dr. Nils Randulf, gjorde Indsigelse mod Ægteskabets Fuldbyrkelse. Derfor lod hans forrige Forlovede ham indkalde for Kapitlet i Bergen, og ved Dom af 19de Marts 1690 blev Tycho Broch affat fra sit Embede, navnlig fordi han mod Biskopens Indsigelse havde ladet sig vie, og Provsten, Elias Eliassen, Sognepræst til Stonevig, der havde forrettet, blev ved samme Leilighed idømt en Bøde af 20 Rdlr. til fattige Præsteenker. Anna Dorothea Minnermann blev senere gift med M^o. Knud Knudsen Mand, Sognepræst i Borgund i Søndmøre. Tycho Broch blev dog senere tagen til Raade og fik Nærstrands Kald, hvor han efter Kaldsbogen var Præst fra 1690—1696. En Anekdote vedkommende ham, da han ankom til Tysnæs, berettes i Daas Bygdefagn I Side 44—45, hvortil henvises. *(Thyng, Borgund, Kaldsbog, 17 Aar)*
 (Penjonahist. Tidsstr. I Side 78—79 og Nærstrands Kaldsbog.)

10. **Hans Godgen**, 1696—1721, var født i Stavanger 5te April 1654 og den yngste af 18 Søskende, en Broder af Pastor Jens Godgen (se Side 88). * ⁷/₁₁ 1688 Sophie Jacobsdatter Hvaß.
 (Kaldsbogen og Riellands Stamtavler Side 84.)

11. **Jens Orbeck**, 1721—1724, ordineret af Biskop Deichmann i Christiania. (Kaldsbogen.)

12. **Hr. Lars (?)**. I mange Præstegjeld forekommer der en og anden blandt Præsterne, som man tilskriver overnaturlige Gaver, t. Ex. Peder Dals, Søren Schive o. m. fl. Dgsaa i Nærstrand lever endnu en Hr. Lars i Folkemunde; man kjender ei engang denne Persons Familienavn. Han skal efter Kaldsbogen have levet i 1ste og 2det Decennium af forrige Aarhundrede, og hvis der forøvrigt har været nogen Præst i Nærstrand med dette Fornavn, maa han have været Kapellan; thi blandt Sognepræsternes

Nætte levnes ingen Plads for ham. Om denne Hr. Lars fortælles en hel Del Historier, som ere ligesaa fabelagtige som de ere fulde af Overtro. Saaledes skulde han været i Besiddelse af Svartebogen og kunnet løse og binde Janden o. s. v. Ofte gik han i Kirken midt paa Natten, men forbød enhver at ledsage sig. Tjenesteguttens Nysgjerrighed overvandt dog alle Betænklichkeiten, og en Nat listede han sig efter Præsten for at efterforske, hvad han foretog sig; men Hr. Lars, som godt fornåm hans Nærhed, vendte sig om og afæstede ham en Bekjendelse, men da Drengen negtede, sviagede Grunden under ham og han sank i Jorden lige til Hovedet, og i Nærheden af Hovedindgangen til Nærstrands gamle Kirke forevises endnu en For- dybning saa stor, at der i Regnveir samles en Vand- pøl nogle Tommer dyb, som skal være forarsaget ved Drengens Nedsynken i Jorden.

(Nærstrands Kaldsbog og mundtlig Meddelelse.)

13. Ole Thuesen, 1724—1740, se Finnø.
14. Mathias Stabel, 1740—1762, se Finnø.
15. Jens Stabel, 1762—1763, se Finnø.
16. Jørgen Førde, 1763—1770, født ca. 1724.

Han forrettede første Gang i Hinderaa Kirke 26de December 1763 og døde 3dje April 1770, 46 Aar gl. Digtalen blev holdt af Provst Abel. Hans Portræt hænger i Nærstrands Kirke.

17. Søren Christian Fabricius, 1770—1776, født i Laurvig 1736, gift med Foregaaendes Broder- datter og Son af Lauritz Fabricius, født 1695, † i Laurvig 1761, Birkedommer i Laurvigs Grevskab. S. Fabricius var først residerende Kapellan til Sande i Jarlsberg, blev 1770 Sognepræst til Nærstrand, 1776 til Jølster og 1781 til Hiterdal, hvor han døde i Mai 1788. Han skal have været liden af Vært. En Bro- der af ham døde i Borsgrund som Viceadmiral i den norske Marine.

(Kaldsbogen og Anker og Quittfeldts Katalog over malede Portrætter i Norge.)

18. Niels Friis, 1776—1792, er født i Svendborg i Fyen 6te August 1741 af Forældre Kjøbmand Niels Friis, død før Sønnens Fødsel, og Elisabeth Breyholm. Efter at han i 2 Aar havde tjent som Skibspræst for det asiatiske Kompagni i Kjøbenhavn blev han 1776 Sognepræst til Nærstrand og fraslyttede Nærstrand 1792, efter at han $18/11$ 1791 forud var udnævnt til Sognepræst til Hafslo, hvor han døde i Mai 1814. * $9/5$ 1780 Birgitte Christine født Hjelm, f. 1740, † $5/1$ 1820, Enke efter Sognepræst til Hjelmeland P. Pavels, med hvem han fik 4 Stedbørn, 2 Sønner og 2 Døtre. Den yngste af disse Sønner, Peder Pavels, f. 1769, entl. 1846, døde som entl. Sognepræst til Sandesjord 1855. Den ældste af Døtrene var gift med Sognepræst til Aurland D. Aabel, den yngste Datter med Meyer Munthe i Sogn. Selv avlede Friis i sit Egteskab med bemeldte en Søn, Sognepræst til Førde Severin Hjelm Friis, født 1781, † 1856, og en Datter, Elisabeth Marie Friis, f. $4/11$ 1785, gift 1802 med Christen Daae (f. $31/5$ 1776, † $21/10$ 1854), Sognepræst til Lindaas, med hvem hun havde 7 Børn. Om dem se nærmere Lampe: Stamtafle over den norske Familie Daae Side 20—21. Niels Friis var af middelmaadig Hoide, men af en svær og kraftig Legemsbygning, og i hans stærke Legeme boede der en ikke mindre kraftig og stærk Sjæl. Han var almindelig agtet som en dygtig Embedsmand, ordentlig, retsaffen, men derhos meget streng, ikke mindre mod sig selv end mod andre. Saaledes fortælles der adskillige løierlige Historier om ham: Hele hans Husstand maatte saaledes regelmæssig purgere 1 Gang om Maaneden. Naar Sønnen havde forset sig og skulde have Tugt, sandt han det aldeles nødvendigt, at ogsaa Datteren fik lidt paa samme Tid, og da denne meldte ham sin Forlovelse, fik hun som faderlig Betsignelse et Drestgen. Paa Søen var han dristig indtil Forvovenhed, og man fortæller endnu som et Bevis derpaa, at han i de 15 Aar, han var

Præst paa Nærstrand, aldrig ved Uveir skal have ladet sig afholde fra at komme til Stjernerøerne til de bestemte Tider. I alle de Aar, han var paa Nærstrand, hvoraf han i de sidste Aar ogsaa var Provst, havde han flere unge Menneſker i Huſet under Information i de akademiske Videnskaber. Aar 1803 ſolgte han ſin Gaard Sande i Hjelmeland til Kaptein Nicolai Tostrup, der igjen ^{20/9} 1849 afhændede ſamme til ſin Svigerſøn Landhandler Bredrup.

(Nærſtrands Kaldbog, Slægten Hjelm m. m.)

19. Morten Henriſt Magnus, 1792—1803, ſe Skjold Side 95—96.

20. Johannes Luth, 1803—1829, født i Bergen 13de Marts 1758. Hans Fader, Hermann W. Luth, var Kjøbmand ſammesteds; Moderen hed Anna Brychmann. Efter at han til ſit 16de Aar havde nydt Privatunderviſning af Bergens Skoles 4de Lectiehører Hans Middelhøh blev han indſat i bemeldte Skole af daværende Rector, Juſtitsraad Bah, dimitteredes 1775 til Kjøbenhavns Univerſitet, tog theologisk Embeds-examen 1782, ſamme Aar holdt han i Frue Kirke ſin Dimisprædiken, ^{16/9} 1785 blev han udnævnt til reſiderende Kapellan til Baage i Gudbrandsdalen. Under ſit Ophold her havde han flere unge Menneſker til Underviſning i ſit Huſ, blandt hvilke ogsaa Niels Arnſen Gem, der døde i Chriſtiania ^{19/12} 1859 ſom entl. Stiftamtmand over Chriſtiania Stift, og blev 1803 Sognepræſt til Nærstrand. Fra dette Embede blev han den 9de Februar 1829 efter Anſøgning paa Grund af Alderdom og tiltagende Alderdomsſkrøbelighed entl. med Penſion af 250 Spd., hvoraf de 200 ſkulde udredes af Eſtermanden, ſvært nok for et ſaa lidet Embede. Efter ſin Aſked beboede han og Huſtru et vakkert Huſ tæt ved Præſtegaardens lige til ſin Død, den 15de Novbr. 1836. Luth var liden og underſættelig af Vært, en retſkaffen Mand, men af et yderſt beſtigt Temperament. Han havde ingen Børn. * ^{18/2} 1784 med ſin Kusine Eliſabeth født Luth, ſom levede lige til 1848.

21. Morten Kierulf, 1829—1834, født i Christiania den 30te April 1804 af Forældre Kjøbmand Christen Kierulf, † 1843, og Jnger Christine født Lund, † 1842. Efter at have gennemgaaet Christiania's Latinskole under Rektor Herman Amberg tog han Examen artium 1822 med Haud illaud. og Embeds-
 examen 1828 med Laudabilis. Under Opholdet ved Universitetet ernærede han sig væsentlig ved Privat-
 informationer, da Forældrene levede i smaa Kaar. Som Kandidat var han nogen Tid Lærer ved Christiania's Latinskole, indtil han $\frac{2}{6}$ 1829 udnævntes til Sognepræst til Nærstrand. 1834 forflyttedes han til Herød og Spind, 1842 til Undal. samme Aar var han ogsaa udnævnt til residerende Kapellan i Christiania, et Embede han dog ikke modtog. Undal blev 2 Aar efter hans Ansettelse delt i Nordre og Søndre Undal, to selvstændige Sognepræstembeder. N. Undal var før et residerende Kapellani. I S. Undal blev han til sin Død 11te August 1882. 2den Juni 1879 holdt han sit 50 Aars Jubilæum under megen Deltagelse fra Menighedens Side. Han har efterladt sig et godt Eftermæle som en stille, fredsæl Mand, samvittighedsfuld i sin Gjerning. Særlig interesserede han sig for Ungdommens Undervisning og arbejdede derfor meget for Skolevæsenets Ordning og Fremme inden de Menigheder, han i det lange Tidsrum bejente. Ogsaa i Nærstrand er hans Minde elsket og agtet.
 * $\frac{26}{2}$ 1829 Severine Dorothea Kierulf, sit Søskendebarn, Datter af Kjøbmand Johan Christian Kierulf, † 1844, og Anne Marie født Lind, † 1864. Af 11 Børn levede i 1889 4 Sønner og 4 Døtre. Af disse 8 Børn er Sønnen Morten Kierulf, født 1841, Student 1861, Søndrepræst i London 1873—78, personel Kapellan hos sin Fader til dennes Død 1882 og blev da hans Eftermand som Sognepræst til Søndre Undal.
 (Privat Meddelelse.)

22. Hans Christian Ebbejen, 1834—1850, er født den 2den Novbr. 1807 paa Gaarden Nabbetorp

ved Fredrikstad, hvor hans Fader, Hans Christian Ebbesen, var aflagdiget Kaptein og døde i en meget høj Alder. Moderen hed Abigael Marie Ving. Pastor Ebbesen nød Undervisning ved Christiania Latinskole og blev derfra dimitteret 1825, Cand. 1829, $\frac{6}{8}$ 1830 personel Kapellan hos Sognepræsten til Botne Hans Hein Nysom (f. $\frac{2}{2}$ 1767, † $\frac{29}{1}$ 1831, Eidsvoldsmand) og dennes Eftermand Jacob Wilhelm Eastberg Fleischer (f. 1778, † 1853), udnævntes $\frac{2}{7}$ 1834 til Sognepræst til Nærstrand og ankom dertil $\frac{2}{7}$ 1835, blev 1847 Provst i Nysylke, hvilket Embede han bestyrede til sin Død 3dje Decbr. 1850. Hans Grav findes tæt ved Hinderaa gamle (nu nedrevne) Kirke med et simpelt sort Træfors, hvorpaa følgende Linjer af hans Embedsbroder og Eftermand i Provsteembedet J. P. Berg, Sognepræst til Skjold:

Sin Dustru, sine Smaa, sin Menighed, sin Aand
 Han anbefalede i sin Herres Haand,
 Saa sumrede han ind i Naadens milde Favn.
 Far, Herrens Tiener, vel! Vel mødt i Jesu Raad!

I de sidste Aar af sit Ophold paa Nærstrand var Ebbesen meget sygelig; han led af Hoste og Brystsyge, som ofte hindrede ham i at udføre sine Embedsforretninger, navnlig især fra at reise over den ofte haarde Nærstrandsfjord, uagtet han var ret modig paa Søen. Uagtet hans Anstuelser paa Grund af hans svækkede Helbred i den senere Tid var noget sygelige, ansaaes han for at være en god Prædikant. Han var en Ordens- og Hædersmand i enhver Henseende og en from elskelig Personlighed med et dybt, varmt Gemt, der ofte maatte føle sig saaret ved de derværende Forholde. Han var derfor elsket og savnet. * 1. 1834 Thea Tordenfkiold, der døde af Kolera i Christiania 1853. Hun var en Datter af Ritmester Tordenfkiold ved Moss. (Hovedsagelig efter Kaldsbogen.)

23. Johannes Wilhelm Christian Dietrichson, 1851—1862, født i Fredrikstad $\frac{4}{4}$ 1815 af Forældre daværende Kapteinvagtmester dersteds, senere Sø- og

Landkrigskommisær i Stavanger Fredrik Dietrichson (f. i Holmestrand 1787, † i Moss $\frac{9}{8}$ 1866) og Karen Sophie Henriette Radich (f. $\frac{8}{8}$ 1794, † paa Fredrikshald $\frac{5}{5}$ 1867). Han gif i sin Barndom og Ungdom paa Fredrikstads Borger-skole, hvis Bestyrer og Overlærer dengang var den dygtige Hans Riddervold (senere Statsraad), der dengang var residerende Kapellan i Fredrikstad. Privat dimitteret (Haud) 1832, Cand. 1837 (Laud), blev derpaa Lærer ved et Privatinstitut paa Valø Saltværk, blev 1840 ansat som uordineret Kathet ved Christiania Tugthus og bestyrede tillige en privat Forberedelsesskole og et Gutteinstitut (i For-
 ening med daværende Cand. theol. C. A. Lütken og Cand. jur. Th. Thomsen). Efter fgl. Resol. af $\frac{12}{10}$ 1843 blev han $\frac{20}{2}$ 1844 indviet til Præst og reiste i Mai f. A. til Nordamerika som den første norske Præst blandt de udvandrede Nordmænd derover i Illinois og Wisconsin; her virkede han til Sommeren 1850. Indtil August 1851 var han konst. Sognepræst til Slidre, hvorefter han tiltraadte Nærstrands Sognekald, hvortil han udnævntes $\frac{14}{2}$ f. A., $\frac{7}{6}$ 1862 Sognepræst til Østre Moland, forlod 1876 den geistlige Stand og udnævntes samme Aar til Postmester i Borsgrund, fra hvilket Embede han efter Ansøgning erholdt Afsted med Pension $\frac{29}{4}$ 1882. Han døde pludselig under et Ophold i Kjøbenhavn Nat til 14de November 1883.

* 1. $\frac{1}{11}$ 1839 Jørgine Laurence Broch, Datter af den i 1866 afdøde Krigskommisær J. J. Broch, født i Fredrikstad $\frac{10}{8}$ 1816, † i Christiania $\frac{16}{6}$ 1841, efter at hun den 25de Mai forud var bleven forløst med en Søn, Jørgen Laurentz Wilhelm, der blev døbt samme Dag, Moderen blev begravet. * $\frac{24}{6}$ 1846 Charlotte Josine Omsen Müller, f. i Slidre $\frac{25}{12}$ 1819, Datter af Infanterikaptein Otto Fredrik Müller og Wilhelmine Hedevis Bøch.

(Nærstrands Kaldsbog og Halvorsens Forfatterlexikon.)

24. Thomas Frederik Møller, 1862—1878, født 1817, Cand. 1843, var fra 1855—60 Bestyrer af

Almuskolen i Egersund, fra 1860 Klokker sammesteds, blev 1862 Sognepræst til Nærstrand og 1877 til Id i Smaalenene, tog Afsked 1887 og flyttede til Christiania, hvor han døde $30/11$ 1889. * Wenke Karine Garmann, f. 1830, Datter af Kristoffer Garmann, født $7/8$ 1788, † $16/7$ 1842, Proprietær og Eier af Mjelde Gaard samt Lensmand og Beinspektør, og Georgine Brunchhorst.

25. Hans Rønneberg, 1878—1885, født 10de Septbr. 1828, Søn af Gaardbruger John Hansen Rønneberg i Haalands Præstegjeld og Hustru Dorthe Serine født Meling. Han blev Kandidat 1865, pers. Kapellan til Østre Aker 1870, Stiftskapellan i Christianjands Stift 1874, Sognepræst til Froland 1877, f. A. tilladt at forblive i sit tidligere Kald, Sognepræst til Nærstrand 1878, resid. Kapellan til Johannes Menighed i Stavanger 1885. * $21/3$ 1862 Bertha Evertsen, Datter af Skibskaptein Edv. Evertsen i Stavanger og Hustru Martha født Mossige. En Broder af H. Rønneberg, Andreas Rønneberg, døde som Præst i Wisconsin i Amerika 9de April 1890, 59 Aar gl.

26. Harald Christian Pedersen er født i Stavanger 13de Decbr. 1842, hvor hans Fader, Peder Pedersen (f. $12/6$ 1810) dengang var Lærer ved Stavanger lærde Skole; hans Moder var Kaja Johannesen fra Christiania. H. C. Pedersen blev Cand. 1872, og da hans Fader, dengang (fra 1863) Sognepræst til Andebo, blev angreben af en heftig Lungebetændelse, blev han nødt til at forrette for Menigheden i Andebo, og paa denne Menigheds Anmodning udnævntes han til Faderens personelle Kapellan, hvilket Embede han indehavde til Faderens Død 10de Juni 1884, blev $12/6$ 1885 Sognepræst til Nærstrand og tiltraadte Kaldet 16de August f. A. Den 12te Søndag efter Trinit. forrettede han første Gang i Nærstrands Kirke og den efterfølgende Søndag i Stjernerø Kirke. * Anna Larsen fra Sandesjørd, f. $17/6$ 1852, med hvem han har 8 Børn.

Hjelmeland.

Hjelmelands Præstegjeld indbefatter 3 Kirkefogne: Hjelmeland, Fister og Aardal.

Aardals Kirke er en gammeldags rødtjæret Bygning, der bærer Aarstallet 1630. En nyere Tilbygning med Aarstallet 1703 over Koret. — Af Præsterne kjendes:

1. Johannes nævnes 1299 (Faye Side 33).
2. Peter var allerede ved Aar 1300 Præst til Fister, hvilket erfares af en Dom af 11te Juni i. A. (se Samling af det norske Folks Sprog og Historie 2det Bind 2det Hefte Pag. 188).
3. Anders, prestr à Fister, nævnes $\frac{5}{10}$ 1332. (Dipl. N. V Side 84.)
4. Nils Nilsson er den første Præst efter Reformationen, man kjender; nævnes $\frac{6}{7}$ 1577, sandsynlig \dagger 1597 (Norske Rigsreg. III 2det Hefte). Paa samme Tid nævnes ogsaa en Præst Jakob, som skal have været der 1578; ligesaa nævnes han $\frac{28}{3}$ 1595 og ligesaa $\frac{28}{3}$ 1598 i Theologisk Tidsskr. II Side 266. (Slægten Hjelm S. 4.) Denne sidste Præst har maaske blot været Kapellan?
5. Jens Pederjen, 1597—1601, barnefødt i Stavanger, hvor hans Forældre holdt ham i Skole, frekventerede i sin Ungdom saavel Kjøbenhavns som fremmede Universiteter, blev ved Nilssøns Død $\frac{1}{6}$ 1597 kaldet som Præst til Hjelmeland, hvor han sandsynlig er afgaaet ved Døden 1601. Hans Søn Jonas Jensen Hjelm blev 1608 kaldet til Præst og Mannik i Stavanger, og hans Sønesøn Jens Jonassen Hjelm blev senere Sognepræst til Hjelmeland.
(Norske Rigsreg. III 2det Hefte, Genealogiske Optegnelser om Slægten Hjelm Side 5, Faye m. m.)
6. Daniel Jørgensen, Daniel Georgii, 1603—1635, Søn af Stavanger berømte 3dje lutheriske Biskop Jørgen Erichsen og dennes anden Hustru Adriane,

en Datter af Bergens 2den evangeliske Biskop, Jens Schelderup. Han er født 22de August 1583, kaldet til Sognepræst til Hjelmeland 1601, ordineret 1603, død 19de April 1635. Hans Bortræt hænger i Hjelmelands Kirke og bærer følgende Inscription:

„Effigies d. Danielis Georgii pastori qvo ecclesie Hjelmelandensis. Anno 1583 die 22 Aug. fuit natus. vocatus 1601. Ordinatus 1603 pastorem vero annos 32 moriebatur pie in Domine 1635 die 19 Aprilis ætatis suæ 52“.

Som et Sideskylde hænger et Maleri af en aldrende Kvinde med følgende Inscription:

„Anno 1582 war Maren Nilsdatter fød udi Tønsberg døde udi hendis alders Aar . . . Fryct døden icke betenck at det er saa skicket aff Herren offuer alt Kjød, baade offuer deris som haffue verit faar dig oc som sculle komme efter dig.“

Den Formodning, at ovennævnte Maren Nilsdatter har været Hr. Daniels Hustru, stadfæster sig som rigtig efter en Optegnelse af Lauritz Nilsen, Borgmester i Tønsberg, som var bemeldte Maren Nilsdatters Broder, og som er aftrykt i Personalfhist. Tidsskrift 1ste Bind Side 153, hvori det bl. a. heder: „Anno 1604 den 24 Junij stodt mijn søster Maren Nijls dotters brullup medt hederlig mandt her Daniel Jørensønn ij Stauanger“, og Side 5 i Optegnelsen: „Anno 1610 denn 23 junij S Hans baptijste affttenn kom mijn kjerre suoger och broder her Danijel Jørensøn sogneprest tijl Hijelmelans preste gjel ij Riffølke ij Stauanger stefftt hijdt tijl byenn medt hans kjerre broder her Samuel Jørensøn sogneprest ij Mandal och kom de begge same tijdt fra høllingen som stodt ij Opslon.“ Ovennævnte Optegnelser give forøvrigt gode Oplysninger om Hr. Daniels Hustrus Familieforhold, hvorfor vi henviser til samme. Hr. Daniel selv, som tillige

var Provst i Ryfylke, sees efter Faye Side 220 at være født i Stavanger og i sin Ungdom at have studeret paa forskjellige Steder i Tyssland, og den 20de Febr. 1628 at have været tilstede ved et Kirke-møde i Stavanger. Daniels Broder Samuel blev 1608 Sognepræst til Mandal, hvor han skal være død 1650 eller 1651 (Faye S. 197). Den Hylbning, som de overvar i Dslo, maa have været Hylbningen af den unge Prinds Christian, Christian IV's ældste Søn, der imidlertid døde Maret før sin Fader (1647), 44 Aar gammel.

7. **Jacob Nilsson Høeg**, 1635—1638, fil ¹⁴/₆ 1625 Kapitlets Samtykke til at være personel Kapellan hos Daniel Jørgensen, „uagtet han ei havde Alderen“. I denne Stilling forblev han til 1628, da han afløstes af **Peder Christensen**, hvorpaa han blev Sognepræst 1635 og var rimeligvis gift med en Datter af Daniel Jørgensen, da han havde en Søn, som hed Daniel (se Vigedal), døde antagelig 1638.

(Slægten Hjelm Side 4.)

8. **Hans Rasmusen Piil***, 1638—1639, var gift med Formandens Enke, Madame Høeg, men blev ca. 1639 forflyttet til Vigedal (se Vigedal).

9. **Jens Jonassøn** (Hjelm), 1639—1648, har antagelig været en Søn af Magister og Sognepræst til Stavanger Jonas Jenssen Hjelm og Sønnesøn af den under 5 nævnte Præst Jens Pedersen, antages at være død 1648 og gift med en Datter af Biskop i Stavanger Jørgen Erichsen, Margrethe Jørgensdatter, † Juledag 1659, der som Enke blev gift med Mandens Kapellan, nedennævnte Jens Simonsen Morsing.

(Slægten Hjelm Side 6.)

10. **Jens Simonsen Morsing**, 1655—1680. Efter at have bestyret Sognepræstembedet i 7 Aar indfattes han ²⁵/₅ 1655 som virkelig Sognepræst. Efter

*) Ikke Rasmus Rasmusen, som feilagtig er blevet angivet under Vigedals Præster Side 106.

et kostbart Epitaphium over denne Præst, som nu hænger paa den nordre Væg i Hjelmelands Kirke, men som i den gamle Kirke hang i Koret, findes hans og hans 4 Hustruers Billeder afmalede. Epitaphiets Inscription er følgende:

„Salve Lector.

Thill en stedsevarende Ihukommelse haffuer hæderlige og vellærde Mand Hr. JENS SIMONSEN MORSING kaldet her til Gjeldet til Sognepræst Aar 1655 den 1ste Søndag Trinitatis, huilket sit Kald oc Embede hand haffuer lønligen forstaaet til Aar 1680, hand døde sin oc sine Kjære nu Salige Hustruer de ærlige og Gud fryctige Matroner S MARGRETTE JØRGENDATTER som døde Juledag A. 1659. S KAREN TRANE som døde St. Hans Aften Aar 1663 S SARA GUDMUNSDATTER som døde den 27de November A. 1677 Disse tre ligger med hannem begraften oc har den Ærlig dyderig og Gudfryctige Matrone ELLEN HENRICHSDATTER REIMER*) hendis begrauffelse. Gud giffue dennem Alle en glæderig opstandelse for Christi Skyld Amen. Vale lector Philip I 21. Christus mihi vita Mors lucrum Anno 1680.

Hjelmelands Kaldsbog anfører, at flere af Præstegjeldets bedre Familier, navnlig fra Gaardene Løge-land, Dgland, Bormeland og Gjesfjeld, regne sig at nedstamme fra ovennævnte Morsing. Navnet Jens er almindeligt i disse Familier, og Ansigtstrækkene hos de fleste af dem have kjendelig Lighed med hans Portræt, hvoraf kan sluttet, at dette maa have lignet Originalen. Morsing skal have været en meget fornuende Mand, hvilket ogsaa kan sluttet af den meget kostbare og stærkt forgyldte store Kamme, der omgiver hans og hans Hustruers Portrætter. Kirkerne ere i hans

*) Maasse Datter af Stiftsprovst i Stavanger Henrich Reimer og Bispedatteren Johanna Humble. Hun ægtebe ¹⁴/₁₃ 1682 Hartvig Godken, f. ¹⁰/₈ 1649, begr. ¹⁸/₁₁ 1733, resid. Kapellan til Stavanger. Hun døde 1722.

Tid undergaaet en Hovedreparation, hvorved hans Navn baade er udffaaet og malet i Prædikestolen, der for over 200 Aar endnu er uforandret.

11. **Jonas Jenson Hjelm**, 1680—1697, Provst i Nybylle, † $28/8$ 1697, var Formandens Kapellan og formentlig hans Stedson, deltog ogsaa i Kjøbenhavns Forsvar 1658, fik Bevilling af $19/8$ 1667 paa at succedere Formanden fremfor Andre, dog mulig tidligere Expectancebrev undtagen, og fik $15/11$ 1670 kongelig Konfirmation herpaa. Han var 1686 Eier af 1 Bund Korn i Bundnæs paa Hjelmeland. * Brynhilde Brønele Knudsdatter, som 1701 boede som Enke paa Bundnæs i Hjelmeland. Af deres 5 Børn, om hvilke nærmere Underretning findes i Genealogiske Efterretninger om Slægten Hjelm, nævnes kun her Margrethe, som blev gift med Estermanden, Peder Sørensen, og Elen Sofie, om hvem der berettes følgende Sagn:

„Denne Elen Sofie var født ca. 1681 og gift med Gaardbruger Børge Børgesen Totland, f. ca. 1656, † 1720. I hendes Velmagtsdage maatte der aldrig i hendes Hus findes en sort Ko; sorte Kjør kunde hun ikke udstaa. Paa en Kirkereise opstod der haardt Veir, og da Vaaden var temmelig stærkt lastet, blev der Tale om, at man i Nødsfald maatte gribe til at faste nogen overbord, og hertil mente Elen Sofie, at det i saa Fald var klart, at man maatte udlaste en Fattiglone, som havde faaet Lov at være med paa Vaaden. Hertil indvændtes, at man fandt dette at være haardt, og at Elen Sofie ogsaa kunde blive fattig. Herover blev hun vred, rev en Guldring af Fingeren og kastede den ud i Jøsefjordens med de Ord, at „ligesaa lidt kunde hun blive fattig som denne Ring nogeninde kom tilbage igjen!“ Men Ringen kom igjen, og Konen blev fattig, inden hun vandrede bort herfra; thi en Torff havde slugt den blanke Gjenstand, bliver senere fangen, og under Rensningen triller Ringen frem. Og hun, der paa hin Tid var saa rig og eiede flere

Gaarde i Vormedal, blev saa fattig, at hun tilfaldt boede i en Husmandshytte og kun eiede en sort Ko." Vormedølingerne vare Leilendinge, og de maatte møde paa Totland hver med sin Aare paa Skulderen, hver Gang der var „Præl“ ved Hjelmeland, for at ro Borges Tæring med Herstabet i til Kirke, og det var paa en af disse Reiser, at den skjæbnsvangre Ring blev udkastet. (Kaldsbogen, Slægten Hjelm m. m.)

12. Peder Sørensen, 1697—1730, født i Lister Len ca. 1655, † paa Hjelmeland $\frac{2}{12}$ 1730, formenes at være Søn af Stifts skriver paa Lister Søren Peder sen, der $\frac{24}{3}$ 1662 udnævntes til Bysskriver i Stavanger. Hr. Peder var først Præceptor hos Jonas Jensen Hjelm i Hjelmeland, blev derpaa pers. Kapellan hos ham, udnævntes efter hans Død 1697 til Sognepræst sammesteds og blev 1689 gift med hans Datter, Margrethe Hjelm, født paa Hjelmeland $\frac{11}{2}$ 1674, † ca. 1741. De havde 8 Børn, som optog Moderens Familienavn (se Slægten Hjelm); blandt dem nævnes her kun 1) Janiche Hjelm, der blev gift med den residerende Kapellan til Stavanger Henrik Caspersen Rosenkilde og efter hans Død med Sognepræst til Banse Mikal Nilsen Tyrholm. 2) Søren Hjelm, der senere blev Sognepræst til Rennesø og Hjelmeland. 3) Brynhilde Hjelm, gift med Estermanden Jakob Pavels. 4) Peder Hjelm, res. Kapellan til Strand.

(Slægten Hjelm m. m.)

13. Jakob Pavels, 1731—1748, født i Christiana $\frac{12}{4}$ 1697, † paa Hjelmelands Præstegaard $\frac{7}{11}$ 1748, Søn af Sognepræst til Finns*) (?) Claus Christian Pavels, † 1716, og Christine Vinzenzdatter Lyhne, blev 1717 dimitteret fra Stavanger Skole af Rektor Hans Lindal, 1720—21 var han Kollega i

*) Denne Angivelse maa være en Feiltagelse; thi Finns Kaldsbog opgiver ingen Præst af dette Navn. Sandsynlig er ovennævnte Præst af samme Familie som den bekjendte Claus Pavels, † $\frac{16}{2}$ 1822 som Biskop i Bergen, der stammer fra Banse Præstegjeld paa Lister.

Stavanger, blev $22/4$ 1722 ordineret til pers. Kapellan hos ovennævnte Sognepræst Peder Sørensen Hjelm, hvis Datter, Brynhilde (Brønella) Hjelm, han ægtede $29/6$ 1723. Hun var født paa Hjelmeland ca. 1701, † paa Sande $18/1$, begr. Seragesima $27/1$ 1788. Om deres 7 Børn se Slægten Hjelm Side 11 o. f. v.

14. Søren Pederien Hjelm, 1748—1758, født $10/4$ 1697 paa Hjelmeland, Søn af Sognepræst til Hjelmeland Peder Sørensen (se ovenfor) og Margrethe Hjelm, blev Cand. $23/2$ 1719 med bedste Karakter til alle Examina, $5/6$ 1721 pers. Kap. til Undal hos Sognepræst Mag. Schytte, hvorpaa han fik Konfirmation med Succession $30/8$ 1728, blev $2/6$ 1737 befordret til Sognepræst til Rennesø og $27/12$ 1748 Sognepræst til Hjelmeland efter sin Svoger, ovennævnte Jakob Pavels, for, som han siger i sin Ansøgning, „at være sin Søster, Formandens Onke, med hendes 7 uforsørgede Børn til nogen Hjælp“. Menigheden søgte samtidig om den afdøde Præsts Søn, Peder Jacobsen Pavels, „som til Foraaret bliver klar fra Akademiet og faar sine fulde Aar, maatte nyde dette Kald“. Den 30te Oktober 1758 resignerede ovennævnte Søren Hjelm til Fordel for sin Svigerføn og døde paa Sande i Hjelmeland $20/11$ 1767. * Gidsken Kristine Storch, f. i Undal 1694, † 83 Aar gammel paa Sande i Hjelmeland $9/11$ 1777, Datter af pers. Kapellan til Undal Johannes Storch, † 1707, og Birgitte Riberg. Blandt deres 7 Børn ægtede Birgitte Kristine Hjelm Estermanden, Peder Pavels (se nedenfor). Biskop Kærup siger om Søren Hjelm: „Han beviser sig i alle Maader at være gode Gjærningers Exempel i Lærdom og Uforsjærenhed, ærlig og sund Tale, at jeg har fremsat ham som et Exempel at opmuntre og opvække Andre med. Han har med Aarvaagenhed og Flid præsteret Alt, hvad der kan ventes og ættes af en god og duelig Lærer.“ (Slægten Hjelm Side 8 og 9.) En Gravplade fandtes med følgende Inscription: „Over den i Livet Velædle, Velbyrdige og Høylærde nu i Døden salige Hr. Søren

Hjelm fordam Sognepræst for Hjelmelands Præstegjeld.
 Fød paa Hjelmelands Præstegaard 16de April 1697.
 Død paa Gaarden Sande i Hjelmelands Sogn den
 20de November 1767.

Her lagdes ned en trofast Præst
 Og vaagen Sjælehyrde
 Til Gud og Hjorden Hjerte læst.
 Sit Kalds og Legems Byrde
 En Ærlig From og Dydig Mand
 I Troen Een sand Christen
 I Troens Lærdom sund og sand
 Her lagdes i Dlig-Kisten
 Hans liv og Lærdom vidt bekjendt.
 I Roes og Rygte svæver
 Af Overhyrden Løn er sendt.
 I Fryd og Fred han lever,
 Her skyder Rygtet Blomster-Green
 Her stjules Livets Byrde
 Der stinner Sjælen Engleren
 Hos Hjordens Over-Hyrde.

15. Peder Pavels*), 1758—1777. Hans Levet
 net erfares af Pladen, som laa paa hans Sigfiste, der
 bar følgende Indskrift:

„Her under gjemmes af Navn Velædle, Velær-
 værdige og Høylærde PEDER JAKOBSEN PAVELS
 Provst over Ryfylke og Sogne Præst for Hjelm-
 lands Menighed. Hans ankomst til Verden beste-
 med den 5te Maj 1724 paa Hjelmelands præste-
 Gaard en værdig Søn af Hr. JAKOB PAVELS
 fordam Sognepræst til Hjelmeland og hans nu
 efterladte og i Livet sørgende Moder Madme
 BRONELLE fød HJELM. Han blev udseet af

*) Ifølge en Familietradition stal ved Peder Pavels An-
 sættelse som Sognepræst til Hjelmeland 7 Præster af Familien
 have fulgt umiddelbart efter hinanden. Navnene skulle have
 staaet indstrevne i Bindueskarmen eller Posten i den gamle for
 flere Aar siden nedrevne Kirke, og Sagnet om disse Præsters
 umiddelbare Sukcession svarer ganske rigtig, naar Jens Jonassen
 antages at være Jonas Jenssøn Hjelm's Fader.

Gud, benaadet af Kongen til Personelle Kapellan til Aas Præstegjeld i Agerhus Stift 1750, residerende Kapellan Sammesteds 1751, til Sognepræst til Hjelmelands Menighed den 28 October 1758 og Provst over Ryfylke 1771*). Ano 1760 indgik han et fornøieligt Ægteskab**) med sin i Livet troe elskede nu dybt sørged og efterladte Huustroe Madame BERGITTA CHRISTINA fød HJELM velsigned med 9 Børn, hvoraf 3 efterladte Sønner og 2de Døttre maae tillige begræde og savne en ophyg-gelig og kjær Fader, en elskværdig Ægtemand, en from Søn, en trofast Ven, en retskaffen og benaadet Lærer og god Christen da han endte sine Dage her i Verden den 19de April 1777.

See Menighedens Lys og Glæde
 bortrev da grumme Død
 een Hyrde i Guds tempel Sæde
 en trofast Ven i Rød
 i Dødens Kamp han Sejer vandt.
 da han til Himlen gik
 Han vist sin Gud i Raade fandt
 og Livsens Crone fik.

(Dels efter private Meddelelser, dels efter Gen. Optegn.
 om Slægten Hjelm, Raldsbogen m. m.)

16. Jens Christopherien Munthe, 1777—1806,
 er født i Hafslo den 29de Marts 1719, hvor hans Fader var Provst og Sognepræst. Efter at han i mange Aar havde været personel Kapellan til Lyster, blev han 1775 Sognepræst til Suldal og 1777 til Hjelmeland, hvilket Kald han betjente til 1806, hvorefter han resignerede med 300 Rigsdaler Pension af

*) Cand. theol. ca. 1749, udnævnt $\frac{8}{11}$ og ordineret $\frac{15}{11}$ 1751, Sognepræst til Aas $\frac{24}{8}$ 1752.

**) Gift $\frac{19}{2}$ 1760 med Bergitte Christine Hjelm, en Datter af sin Formand, Soren Pedersen Hjelm, født paa Kenness ca. 1740; gift 2den Gang $\frac{9}{8}$ 1780 med Nils Friis, Sognepræst til Nærstrand (se Nærstrand), og døde i Gloppen i sit 81de Aar 5te Januar 1820. Hun blev 1785 tildelt første Sølvmedalje for Huslid i Henseende til Tjerss Forfærdigelse.

Embedet og døde i Bergen 9de Mai 1813, 94 Aar al. Han negligerede Embedet, førte Ministerialbøgerne med stor Skjodesløshed, ligesom de ældre Ministerialbøger og formodentlig flere til Kaldet hørende Dokumenter sandsynlig ere bortkomne under ham. Han var omtrent et Aars Tid Provst i Nysylke. Hans personelle Kapellaner vare **Christopher Munthe**, hans Søn, født i Lyster, blev ca. 1786 personel Kapellan hos sin Fader og forblev i denne Egenkab til 1794, da han forskjøttedes som Sognepræst til Sogndal i Dalerne, hvor han nogen Tid efter døde som Provst. **Christopher Munthe Juel**, f. ca. 1767, Kapellan fra 1794—1801, da han udnævntes til Sognepræst til Lye paa Fæderen, hvor han døde 3dje Juli 1804. Han var gift med ovennævnte Provst J. C. Munthes Datter **Mette Andrea Christine**, f. ca. 1765, der døde 17de April 1805 af Sorg, 42 Aar gammel. **Jens Peter Hveding**, født paa Færøerne ^{28/6} 1777, blev derefter 1801 Kapellan og bestyrede Kaldet i Balancen, efterat Munthe havde resigneret, var derpaa nogen Tid pers. Kapellan i Skjold, blev senere Sognepræst til Lundaas, hvor han tillige nogle Aar var Provst, og døde den 4de Oktober 1828, gift med **Jorgine Marie Barth**.

17. **Claus Fredrikse**, født 1757, blev først pers. Kapellan til Sigdal, derpaa forrettende Præst til Aal og ^{1/9} 1797 resid. Kapellan til Sparboen, reiste om Sommeren 1804 til Kjøbenhavn for at sollicitere, blev ca. 1806 Sognepræst til Hjelmeland, hvor han efter Hjelmelands Kaldsbog døde saa Uger efter sin Ankomst 1ste Juledag 1806. Under Opholdet i Kjøbenhavn giftede han sig med **Christine Olsen**, en Bødkers Datter sammesteds, med hvem han havde 3 Børn, 1. **Hans Georg F.**, f. ^{20/9} 1799. 2. **Kirstine Caroline**, f. ^{17/6} 1801. 3. **Maren Mathea**, f. ^{4/6} 1803.

(Dødsfagelig efter Erlandsen S. 320—21 a.)

18. **Rasmus Henrik Tonning**, 1807—1823, er født 4de August 1744 i Indvigens Præstegjeld i Nordfjord, hvor Faderen, **Peder Tonning**, var Landhandler.

Moderen hed Cathrine Lund. Han blev 1777 personel Kapellan til Førde hos sin Morbroder Jens Lund, 1786 residierende Kapellan til Dås, 1793 Sognepræst til Vigør i Hardanger og 1807 til Hjelmeland. Han resignerede 1823 med 300 Spd. Pension af Kaldet og tilbragte fra 1824 sine sidste 11 Aar paa en liden Eiendomsgaard Hellelø, $\frac{1}{2}$ Mil fra Stavanger, hvor han døde i August 1835. Han ligger begravet ved Siden af Provst Knud Bessel Brown paa Høilands gamle Kirkegaard ved Stavanger. Tonning var gift med Ulida Marie Fasting, Datter af Major Kristian Fasting og Ulida Marie v. Krogh. Tonning er ogsaa, som mange andre, bleven en Præst, der lever i Folkesagnet, og gamle Folk beretter, at han var den sidste Præst i Hjelmeland, som havde „Svarteboksa“. Han havde endog to, og dem kunde han udenad fra Ende til Ende, fra Perm til Perm, og ofte gif han til Kirken og blev der hele Natten og kom ikke hjem, førend Hanen gøl, og da var han ganske gjennemvaad af Sved.

(Kaldsbogen og mundtlig Meddelelse.)

19. **Voul Knudsen**, udnævnt til Sognepræst, men tiltraadte ikke Kaldet (se Jelse).

20. **Hugo Laurentius Hjorthøy**, 1824—1829, er født den $\frac{25}{9}$ 1777 paa Fron i Gudbrandsdalen, hvor hans Fader, Hugo Fredrik Mortensen Hjorthøy*), dengang var Præst, blev Student 1796, Cand. 1803,

*) Stamsfaderen for Slægten Hjorthøy var efter Meddelelse fra denne Familie en indfødt Fransmand Hugo . . . ?, der efter Pariserblodbrylluppet $\frac{24}{8}$ 1572 emigrerede til Danmark, hvor han senere kjøbte Godslet Hjortholm paa Lolland, lod sig naturalisere og kaldte sig Hjorthøy til Hjortholm. Hans Sønnesøns Søn Morten Hjorthøy til Hjortholm var Fader til Hugo Fredrik Mortensen Hjorthøy, født i Lolland $\frac{17}{9}$ 1700, † $\frac{30}{1}$ 1741 som Sognepræst til Klep. Gift med Inger Beate Schrøder. Dennes Søn, Hugo Fredrik Hjorthøy, f. $\frac{8}{5}$ 1741, gift med Maren Braag, Sognepræst til Fron, senere til Nykirken i Bergen og døde som Sognepræst til Sund og Provst i Provstiet og ovennævnte H. L. Hjorthøys Fader.

samme Aar personel Kapellan til Sund, 1806 Sognepræst til Mo, 1816 til Suldal, 1824 til Hjelmeland, 1829 til Lindaas, 1837 til Arendal, tog Afsked 1846 og døde den 2den Mai 1849. * i Holmestrand med Severine Petronelle Tonning, født $28/4$ 1789, † $20/12$ 1877, en Datter af ovennævnte Provst Rasmus H. Tonning. En Søn af dem, Hugo Henrik Fasting Hjorthøy, var Sognepræst til Jelse og derpaa til Skjold (se Skjold); en Datter af ham, Alida Maria Fasting Hjorthøy, f. $12/12$ 1813, † $6/7$ 1847, gift med Jacob Hveding, f. 1810, der fra 1833—1844 var resid. Kapellan til Lindaas, derpaa til Haug og fra 1848 Sognepræst til Lindaas, tog Afsked 1890, lever endnu i Lindaas. Han var en Søn af Jens Peter Hveding, persf. Kapellan hos Provst Munthe (se ovenfor).

21. Johan Gottlieb Thaulow, 1829—1858, er født den 27de December 1797 paa Moss af Forældre daværende Sognepræst sammesteds Hans Henrik Thaulow, f. $10/1$ 1754, † $20/9$ 1823 som Provst og Sognepræst til Suldal i Thelemarken og dennes 2den Hustru Marie Magdalene Elisabeth Wilde paa Moss, † $26/4$ 1811, 33 Aar gammel, paa Barjelseng med sit 10de Barn. J. G. Thaulow blev Cand. 1827 og $5/11$ f. A. residerende Kapellan til Haug i Nordhordlen, $2/6$ 1829 Sognepræst til Hjelmeland, hvilket Embede han tilflyttede Oktober f. A. Her levede han et lykkeligt Familieliv og bar med Taalmodighed i de senere Aar den Sorg, som beskaffedes ham af Herren ved 2de Børns og 1 Svigersøns Dødsfald. I hans Embedstid opstod i Anledning af religiøse Rivninger inden Menigheden Misforhold mellem denne og dens Præst, der ikke led liden Mis kjendelse. Han havde dog den Glæde, at Alt ordnede sig til et venligt Forhold mellem dem, hvilket ogsaa fik sit Udtryk i det talrige Sørgeføige af Menigheden, der fulgte Sognepræsten til hans sidste Hvilested. Han døde paa Hjelmelands Præstegaard den 15de April 1858 efter en kort Sygdom, sandsynlig forvoldt ved et Fald af Hesten paa

Reisen til Aardals Annekirke 2den Paasfedag ad den meget mislig holdte Vej til denne Kirke. * 1828 Magdalene Margrethe Greve, født 21de Mai 1804, † 22de Septbr. 1880, en Søster af Pastor Jan Greve (se Lysvær). Deres Datter, Maria Magdalene Thaulow, blev gift med Pastor Hjorthøy (se Skjold).

(Hjelmelands Kaldsbog m. m.)

22. Paul Nejen Hofgaard, 1858—1880, er født i Sigdal ved Kongsberg 19de Marts 1806 af Forældre daværende Sognepræst dersteds Andreas Hofgaard og Mette Abigael Peterzen. Fra hans 9—11 Aar var han i Huset hos Sognepræst til Sande, senere Biskop Johan Storm Munch, gift med hans Søster Else Petronelle Hofgaard (f. 1790) og fra 13—14 i Gjerpen hos den anden Svoger, senere Stiftsprovst Edvard Munch, gift med hans anden Søster Johanne Sophie Hofgaard. P. N. Hofgaard blev Student 1825, 1827—29 var han Huslærer hos Børkseier N. Løvenskjold ved Borsgrund, 1830—31 i Krydsbjerred, Annek til Sigdal, blev manuduceret til Embedsramen af daværende residerende Kapellan, senere Professor og Biskop J. M. P. Kaurin, Cand. 1832, $21\frac{1}{2}$ 1832 pers. Kapellan hos Sognepræsten til Bamble, $26\frac{1}{2}$ 1836 pers. Kapellan til Drangedal, $29\frac{1}{3}$ 1838 resid. Kapellan til Vestby, $1\frac{1}{4}$ 1844 til Fron i Gudbrandsdalen, $30\frac{1}{9}$ 1848 Sognepræst til Jelse, tiltraadte Kaldet St. Hansdag 1849 med 5 Vorn, blev $21\frac{1}{2}$ 1855 Provst i Nyfylke og $1\frac{1}{8}$ 1858 Sognepræst til Hjelmeland, entl. 1880. Den 22de Februar 1887 feirede han og hans Hustru, Karen Elise Wright, f. $11\frac{1}{11}$ 1815 (Datter af Kjøbmand og Ridder Wright i Langefund), deres Guldbryllup i Stavanger, men ere senere flyttede til Christiania.

(Jelse og Hjelmelands Kaldsbøger m. m.)

23. Dominicus Nagel Lemvig Brun, 1880—1890, født 30te Decbr. 1831, Søn af Oberstløjtnant Dominicus Nagel Lemvig Brun (f. $1\frac{1}{10}$ 1790, † i Strinden $20\frac{1}{2}$ 1874) og Christiane Lund Finkenhausen

(f. $13/1$ 1794, † i Trondhjem i Thomas Angels Hus $1/3$ 1878, Datter af Lars Lund Finkenbagen, Sognepræst til Surendalen, der døde 1851, 94 Aar gammel). D. N. L. Brun blev theol. Cand. 1857, pers. Kapellan til Stangvigen $6/4$ 1859 og ordineret $10/6$ samme Aar i Trondhjems Domkirke, Stiftskapellan i Tromsø $2/3$ 1861, Sognepræst til Balsfjorden $12/10$ 1861, til Nærø $5/5$ 1870, valgt til Provst for ytre Namdals Provsti $1/1$ 1873, Sognepræst til Hjelmeland $17/4$ 1880 og flyttede did Septbr. f. A., tog paa Grund af Sygdom Afsked 1890. Om hans literære Arbejder se Halvorsens Forfatterlexikon S. 473. * $8/5$ 1862 Aadel Greve, Datter af Provst til Midthordland Johan Frikner Greve, f. 1ste Oktober 1799, † 18de Novbr. 1883, Sognepræst til Sund i 49 Aar, en Broder til Fru Thaulow (se ovenfor) og Pastor Jan Greve, Sognepræst til Tysvær (se Tysvær). Kapellaner, som have bistaaet Provst Brun under hans Sygdom, ere: 1) Johannes Olsen Børke, født 1856, Cand. 1879, blev efter en Tid at have været Lærer ved Christiania Borgerstole 1881 pers. Kapellan til Hjelmeland, 1885 entl. paa Bartpenge, 1886 pers. Kapellan til Næs i Hedemarken. * Aadel Brun, f. $27/7$ 1866, Datter af ovennævnte Provst Brun. 2) Emil Bischoff Riis (se Skjold S. 101). 3) Hans Anton Strøm, f. 1852, Cand. 1886 og 1888 pers. Kap. til Hjelmeland. En Stamtafle over Slægten Brun findes aftrykt i personalthistorisk Tidsskrift III 4de Hefte Side 360—361, hvortil henvises.

24. Wilhelm Frimann Koren, Søn af Sognepræst til Selo Wilhelm Frimann Koren (f. $20/3$ 1801, † i Chr.ania $3/5$ 1891), og Sonneføn af Ulrich Wilhelm Koren, f. $4/4$ 1747, † $9/2$ 1826, der var Amtmand i Stavanger Amt fra 1803 til 1810, og Maren Laurentze Stub, f. 1772, † $30/10$ 1804. Den yngre Pastor Korens Moder var Aletta Petronelle Elisabeth Boyesen, f. $1/6$ 1808, † $23/1$ 1885, Datter af Sognepræst Boyesen til Ullensaker. Han selv er født paa Selo Præstegaard

21de Februar 1842, blev privat dimitteret og Student med Haud 1861, foretog Aaret efter af Helbreds-hensyn en Søreise paa et halvt Aars Tid, paa hvilken han besøgte Sverige, Danmark, Holland, Middelhavet, tog 1864 Andeneramen og Juni 1867 theol. Embeds-examen med Haud, blev 1868 pers. Kapellan hos sin Fader og $14/3$ 1874 Sognepræst til Lenvig og var 1878—80 Provst i Senjen, $18/10$ 1879 Sognepræst til Fjeld. I 1881 foretog han sig en Reise gjennem Tyskland, Italien, Grækenland, Lilleasien, Egypten og Palæstina, blev $1/11$ 1890 udnævnt Sognepræst til Hjelmeland, holdt sin Tiltrædelsesprædiken der den 3dje Søndag efter Trinitatis (14de Juni) 1891 og indsattes samme Dag af Biskop Heuch, som netop da var paa Visitsats der. 2 Gange gift, * 1) $28/4$ 1868 Marthe Louise Margrethe Schmidt, f. i Leganger Sogn $10/9$ 1846, † i Lenvig $20/5$ 1880, Datter af fhv. Landhandler Ole S. fra Bergen, † 1889, og Thora Andrea Frimann, født i Kjøbenhavn 1820, † 1850. * 2) $4/9$ 1884 Juliane Constance Mohn, Diaconisse (f. $15/6$ 1849), Datter af Kjøbmand i Bergen Christian Joachim Mohn, f. $23/8$ 1802, og Hustru Elisabeth Rieber, f. i Ebingen i Würtemberg $17/11$ 1813. Kjøbmand C. J. Mohn og Hustru feirede 15de Decbr. 1890 deres Diamantbryllup og leve endnu i Bergen. Kjøbmand Mohns Farsfar af samme Navn var født i Rostock $12/7$ 1729, kom til Bergen 1746, var Kjøbmand paa Bryggen, eiede Enhjørningen og døde dersteds $16/9$ 1792. (Halvorsens Forfatterlexikon, Stamtafle.)

Jelse.

Indbefatter Jelse og Grfjord Kirkesogne.

1. Peter Niculasson, prest a Jelsa, nævnes i et Vidisje af et Brev af 19de Marts 1345.

2. **Beder Heinrichsen Hørligh** havde forhen været Rektor i Stavanger og foraarjagede som saadan sin Biskop Jørgen Erichsen megen Sorg og Uleilighed, hvorom nærmere kan læses i Hayes Bispehistorie Side 177, 194 og 218 og Theol. Tidsskr. II 266 og 270. 1611 nævnes han som Sognepræst til Jelse og deltog i Kapitlet $27/4$ 1618. Han døde 1621, 56 Aar gammel. Hørligh med Hustru og deres 11 Børn stode forhen affkildrede, alle isørt sorte Klæder, med Bibetraver i Jelse Kirkes Kor. (Kaldsbogen m. m.)

3. **Marcus Pedersen** (Marcus Petri), dim. $9/12$ 1616 og styrede Kaldet i Moderens Naadsensaar, blev, skjønt han ved Faderens Død endnu ikke havde fyldt sit 25de Aar, allernaadigst udnævnt til hans Eftermand. Han havde en Konkurrent (Korske Rigsreg. V 1ste Hefte) som Ansøger til Kaldet, Erling Olafsen, der søgte at fortrænge ham. Sit $15/1$ 1632 Brev paa Jordstykket Østre (Korske Rigsreg. VI 2). Den 26de Februar 1623 blev Marcus Pedersen anklaget, fordi hans Hustru, Sophie Jensdatter, havde havt Barn til Daaben paa Kyndelsmessedag, alligevel deres Bryllupshøitid stod 10de Søndag efter Trinit. Paa godt Folks Forbøn blev denne Sag saaledes dispenseret, at han for denne Forargelse skulde give til Hospitalet 25 Rd. in specie, bøde til Kongen 80 Rd. in specie og begge staa aabenbar Skrifte og af Provsten publice afsluttes i den Kirke, Forargelsen er skeet. Dog alt paa Kongens gode Behag. (Se endvidere om denne Præst Hane Side 228 og Side 251—52 o. s. v.) Hr. Marcus deltog i et Kirkemøde i Stavanger 20de Februar 1628, døde som Provst og har nok i mange Aar været Præst paa Jelse, da han endnu nævnes 8de Decbr. 1661 og 22de Novbr. 1663.

4. **Dominicus Franciscus** er under 22de Juli 1664 meddelt kongelig Bevilling paa at nyde Jelse Kald ved Balance eller andet ledigblivende Sognekald i Stavanger Amt. Han har ikke tiltraadt Kaldet.

(Jelse Kaldsbog.)

5. Mathias eller Mads Taujan, 1668—1672, se Finnø.

6. Søren Sørensen er under 22de Januar 1672 befuldmægtiget til Sognepræst. Af ham og hans Hustru Martha, født Hagedorn, er givet til Jelse Kirke en Sølv Brødæske. Under 6te Mai 1672 erholdt den i Kaldet værende personelle Kapellan Nils Mikkelsen Bevilling at være Hr. Sørensen's Medhjælper. (Kaldsb.)

7. Nils Allant (Allant eller Allant), Søn af Sørenskriver i Nyfylke Michel Nilsen og Christine Thornsdatte Schive (Datter af Byfoged i Stavanger Thorn Schive?), er maaske identisk med den ovenfor nævnte Kapellan Nils Mikkelsen. Nævnes i Personalhistorisk Tidsskrift II Side 211 som Sognepræst, er maaske bleven Hr. Søren Sørensen's Eftermand? skjønt han ikke som saadan findes optegnet i Kaldsb.

8. Niels Hansen Tyrholm, 1695—1716, havde forhen været Kapellan hos sin Svigerfader, Provst og Sognepræst til Haabøl Michel Mogenssøn, men blev $\frac{30}{7}$ 1695 Sognepræst til Jelse, men maatte $\frac{14}{4}$ 1716 paa Grund af Uenighed med Almuen og sin bekjendte Ufredelighed bytte med nedennævnte Sognepræst til Evje Menz Blix. Forunderlig nok nævnes han af Faye Side 299 endnu 1721 som Præst til Jelse, hvilket maa være en Trykfeil, hvad Aarstallet angaar. Tyrholm døde paa Evje Præstegaard den 24de Februar 1724. * Malene Michelsdatter Haabøl, Datter af ovennævnte Sognepræst Michel Mogenssøn. Tyrholm og Hustru skænkede 1711 en Sølv Brødæske til Sand Kirke, som dengang var annekeret til Jelse, og 1717 (sandsynlig ved Afreisen) en Lysekrone til Jelse Kirke, hvilke Gjenstande endnu findes i disse Kirker. Hans Søn, Michael Tyrholm, f. $\frac{8}{6}$ 1691 paa Gaarden Skjolden i Haabøl (ikke i Evje), døde som Sognepræst til Banse $\frac{24}{4}$ 1767. En Søn af sidstnævnte, Peter Christian Tyrholm, f. $\frac{15}{6}$ 1727, † i Tr.hjem $\frac{19}{4}$ 1794, Sørenskriver i Guldalen. (Faye 293—299, Pers. Tidsskr. II 222, Kaldsbogen, Const. Flood: „Visterlandet“ m. m.)

9. Menz Blix, 1717—1743, er født i Trondhjem 14de August 1660, Søn af Mogens Blix, Præst til Domkirken der, † 1663, og Gidsken, Datter af Mag. Menz Christophersen (Darre), Stiftsprovst og Sognepræst til Trondhjems Domkirke. Menz Blix blev 1688 Kapellan hos Sognepræsten til Evje, Christopher Pedersen, og 1691 feirede han sit Bryllup paa Evje med ovennævnte Præsts Datter Karen Christophersdatter, i hvilket Ægteskab han blev Fader til 3 Sønner, hvoraf de to døde i Barndommen og ligger begravne i Byglands Kirke, og 1692 blev han Sognepræst, da hans Svigerfader paa Grund af Alderdom resignerede, blev 1708 Provst i Provstiet, 1716 indgik han Magekiste med ovennævnte Niels Hansen Tyrholm, og den 9de April 1717 forlod han Evje for at overtage Jelse Skald. Her virkede han til sin Død 25de Februar 1743, efter at have levet 83 Aar og været Præst 55. Han overlevede sin eneste Søn, den dygtige **Mogens Blix**, der allerede $22\frac{2}{5}$ 1723 var bestillet til Vice-Pastor i Jelse og som døde den $2\frac{3}{3}$ 1740. 1738 tilstrev Biskop Rærup ham, da han 78 Aar gammel nedlagde Provste-Embedet, og takkede ham for „den gudsrngtige, nidkjære, oprigtige, akurate førte Conduite, Vigilance og Trofasthed i det provstelige Embede og for retsindig Lære og Leve-maade.“

(Graalnsjen, Faye Side 393—94, Perf. Tidsstr.
3dje Bind Side 84 m. m.

10. Hans Arenz, 1743—1767. Han var en Søn af Hans Petersen Arenz*), f. 1670, † 1720 som Sognepræst til Stadsbygden, og Susanne Schreuder,

*) Hans Petersen Arenz var atter en Søn af Peter Henriksen Arenz, f. $1\frac{1}{3}$ 1633, † $25\frac{2}{9}$ 1710, Sognepræst til Kvinherred, og Sara Hansdatter Taraldsen, f. i Kvinherred $3\frac{2}{3}$ 1644, † $19\frac{1}{6}$ ib. 1720, Datter af Sognepræst til Kvinherred Hans Taraldsen. Peter Henriksen var atter en Søn af Henrik Arenz, indvandret fra Tyskland, † i Bergen 1644 «filius Episcopi Bremensis»
(Lassens Stamtaavler.)

Datter af Otto Hansen Schreuder, Sognepræst til Nykirken i Bergen, og Anna Schelderup, Datter af Biskop Jens Schelderup den Yngre i Bergen. Efter Hr. Arenh's Død ægtede hans Enke ^{18/7} 1721 Eftermanden i Kaldet, Hr. Michael Stub, f. 1683, † som Provst og Sognepræst til Stadsbygden ^{25/12} 1758. Ovennævnte Hans Arenh er født i Stadsbygden ^{31/7} 1713. Han var en Broder til Frederik Arenh, f. 1702, der døde som entl. Biskop i Bergen 1779. Han dimitteredes fra Trondhjems Skole 1732, tog theol. Embedseramen 1735, blev pers. Kapellan hos Stedfaderen, Provst og Sognepræst til Stadsbygden Michael Stub, Dattersøn af den berømte Kjeld Stub, Sognepræst til Ullensafer, 1737, Sognepræst til Jelse 1743, Provst 1749, Sognepræst til Stavanger ^{20/2} 1767, ankom til Stavanger ^{9/4} i. A. Her virkede han i 15 Aar, indtil han, 69 Aar gl., ^{18/9} 1782 udnævntes til Sognepræst til Diestad. Han holdt sin Afskedsprædiken i Stavanger den Søndag efter Paaste 1783 og døde i Diestad ^{26/8} 1790, efter at have fejret sit præstelige Jubilæum. * 1. Anne Marie Krogh, † ^{24/3} 1758, Søster af Truls Christian Krogh, Provst og Sognepræst til Skudsnæs (se Skudsnæs). * 2. 1760 Abel Kathrine von Krogh, f. 1734, Datter af Oberst Christopher von Krogh til Haagenvig i Vigedal. Hans Son, Hans Sigward Arenh, f. ^{2/7} 1751, † ^{5/9} 1820, Major og Krigskommissær, gift med en Datter af Provst Jens Bull paa Lye, hvis Son, Kapt. Jens Bull Arenh, f. ^{12/10} 1792, † ^{20/4} 1836, var Fader til Valentin Arenh, f. ^{13/7} 1828, Student og Telegrafist, og Hans Sigward Arenh, f. ^{12/3} 1831, Agent og Kjøbmand, som lever endnu i Stavanger.

(Lassens Stamt., Fjæve Side 422, Klotter Smiths Dagbog m. v.)

11. Hans Hansen Abel, 1767—1777, se Vigedal.

12. Henrik Opdal Celius, 1777—1779, Son af Hans David Celius, † 1756, 83 Aar gl., Sognepræst til Skjærstad, og Johanne Opdal, † 1721. Henrik D. Celius blev ^{9/6} 1742 ordineret til Kapellan til

Sundal, reiste 1754 til Kjøbenhavn, blev $2\frac{1}{3}$ 1755 Sognepræst til Skaanevig og 1777 til Jelse, hvor han 1779 døde ved Anneret Sand, hvorhen han var reist i Embedsforretninger. Han har forfattet et Digt over Malstrømmen, indført i „Bergens Adressecontoirs Efterretninger“ 1774 No. 27—30. To Gange gift, 1) med en Datter af Provst Nils Andersen Brønlund, Sognepræst til Hadjel. 2) med Edvardine Magdalene Margrethe Koren, Søster til Stiftamtmand W. F. Koren, Møster til Bispinde Hagerup, Enke efter Dr. Eiler Hagerup i Christianssand. H. D. Celius's Fader var Foged i Søndsfjord, men sidstnævntes Fader en Lysker. Skaanevigs Raldsbog oplyser, at Henrik D. Celius har berettet, at hans Oldefader kom op til Norge som Bergbetjent, og Historien ved ogsaa at berette, at Michael Celius tilligemed Doktor Justus Jonas begge var nærværende hos salig Dr. Morten Luther, da han døde. Ligeledes finder man, at En ved Navn Hans Celius var Diaconus ved Domkirken i Magdeburg. Heraf sees, at denne Stamme er gammel lige fra Reformationens Tid.

(Erlandsen Side 435 a og Side 135 b)

13. Christopher Brodersen, 1779—1786, havde først været Kapellan hos sin Fader i Mandal, blev 1758 Sognepræst til Klep og $27\frac{1}{1}$ 1779 forflyttet til Jelse, hvor han antagelig er død 1786. Hans Hustru overlevede ham og byggede sig efter hans Død et Hus til Enkesæde, der endnu staar og beboes af Postaabneren og Gjestgiveren dersteds. Christopher Brodersen var Søn af Claus Brodersen; denne var født i Kjøbenhavn $\frac{2}{9}$ 1689, dimitteret fra Roskilde Skole, tog Examen philos. 1709, men da Pesten berøvede ham hans Forældre (Kjøbmand Syvert Brodersen, * Marie Jonsdatter) og gjorde ham længe svag, fik han ikke Examen theol. førend 1712, blev 1716 Feltpræst og 1718 Sognepræst til Holme og blev Christi Himmelfartsdag i. A. indsat af Vice-Provsten, Sognepræst til Søgne, Hr. Daniel Schive. Her virkede han 37 Aar, da han

13/1 1755 blev syg paa Prædikestolen i Holme Kirke, hvorfra han maatte bæres hjem, og døde paafølgende Lørdag den 19de Januar og blev begravet inden Koret i Holme Kirke. Han skildres som en reiskaffen Mand og utrættelig Lærer, spædlemmet og liden af Vært. Christopher Brodersens Moder var en døbt Jødinde, født i Fredericia; hendes oprindelige Navn var Sara Abrahamsdatter, og der fortælles, at hun i sin Ungdom fik saadan Lyst til den kristelige Religion, at hverken Forældrenes Bønner eller Trusler kunde hindre hende deraf. Hun rømte fra sine Forældre, og da Dronning Louise, Fredrik den Fjerdes Gemalinde, fik høre dette, tog hun sig af hende og betalte for hendes Undervisning og Opdragelse i Professor Lodbergs Hus. Denne var da Stiftsprovst i Kjøbenhavn. I Daaben fik hun Navnet Louise efter Dronningen, som ogsaa siden bekostede hendes Bryllup, da hun ca. 1719 blev gift med Pastor Claus Brodersen. Efter Mandens Død flyttede hun til Mandal, hvor hun eiede et lidet Hus i Nærheden af Kirken. Hun døde ³¹/₁₀ 1765 og blev begravet ved sin Mand's Side. Af deres 13 Børn kjendes, foruden ovennævnte Præst Christopher Brodersen, kun 2 andre Sønner, nemlig Sivert Brodersen, der blev Magister og døde som Sekretær hos Guvernøren paa St. Croix i Vestindien, og Abraham Brodersen, der var Styrmand og praktiserende Læge, samt en Datter, Anne Marie Brodersen, der blev gift med Sognepræsten til Søgne, Daniel Schive.

14. Mathias Lind, 1786—1792, er født i Bergen 1743. Hans Fader, Gunder Gundersen, havde en Løkke til Forpagtning, kaldet Lindberghavn, hvoraf han havde sit Tilnavn, som ved hans Indtrædelse i Bergens Kathedralskole blev ham givet af daværende Rektor og som han siden har beholdt. Hans Moder hed Martha. Begge Forældrene vare fødte i Søndsfjord. Efter at have frekventeret Skolen i 7 Aar deponerede han Aaret 1763. Examen philos. tog han det følgende Aar og reisste kort derefter til Liers Præstegaard,

hvor han var engageret som Informator hos Sognepræsten, Hr. Kreidal, og forblev der til 1768. Imod Slutningen af dette Aar modtog han en Huslærerpost hos Fogden over Rysylke, Kammerraad Garmann. I denne Tjeneste forblev han til 1772. To Aar efter blev han kaldet til Kapellan for Østre Molands Præstegjæld. Efter 7 Aars Forløb reiste han til Kjøbenhavn for at sollicitere. Den $26/5$ 1786 udnævntes han til Sognepræst til Jelse, hvorfra han i Januar 1792 forflyttedes til Indvigens Kald i Bergens Stift og $12/1$ 1798 til Førde, blev 1817 udnævnt til Provst over Søndsjord Provsti, hvilket Hverv han frasagde sig 1822. Aaret derpaa sølte han sig svækket paa Sjæl og Legeme i den Grad, at han nødsagedes til at søge om Entledigelse fra Embedet under Betingelse at erholde aarlig af Eftermanden 30 Boger Smør, 50 Tdr. Havre, 50 Spd. og fri Afbenyttelse . . . (?), hvilket naadigst blev ham bevilget. Han flyttede nu til sin Søn, Proprietær Andreas Gunnerus Lind, hvor han opholdt sig og nød en hjærlig Pleie til sin Dødsdag den 26de Februar 1829. * 1786 i Kjøbenhavn med Wilhelmine Graabech. Han efterlod sig ovennævnte Søn og 5 Døtre, af hvilke den ene var gift med Provst Rennord til Indre Holmedal. De øvrige 4 uforsørgede. Han var en meget velstuderet Mand, havde især grundig dyrket det latinske Sprog, saa at han med Rette blev af sin Tid anset for en af de bedste Stilister. I sin Embedsførelse som i sin ganske Vandel var han en ordentlig, from og retsflaffen Mand, hvorfør han var agtet og elsket ei alene af sin Menighed og Embedsbrødre, men og af enhver, der kjendte ham. (Hoveds. efter Førde, Indvigens og Jelse Kaldsb.)

15. **Christopher Meyer**, 1792—1798, Søn af Abraham Meyer, f. $20/3$ 1720 i Helsingør, † som Sognepræst til Bolsø og Provst i Romsdalen $20/2$ 1786, og Wilhelmine Dorothea Aagaard, † $30/10$ 1784, 59 Aar gl., Datter af Willum Aagaard, resid. Kapellan til Korskirken i Bergen, † $24/9$ 1725, og Anne Sophie

Swiger. Christopher Meyer blev dimitteret fra Helsingør Skole og blev ²⁵/₁₁ 1780 pers. Kapellan hos Faderen, ⁹/₃ 1792 Sognepræst til Jelse og 1797 eller 1798 til Toksvord, Østруп St., Sjælland, hvor han døde 25de Septbr. 1830. * 1791 med en Datter af Konferentsraad Heinrich i Kjøbenhavn, og er han rimelig kaldet af sin Swigerfader til sidstnævnte Embede, da ovennævnte Konferentsraad paa den Tid eiede Herregaarden Sparresholm i Toksvord Sogn, hvortil han sagtens har havt Kaldsret, ligesom ogsaa Konferentsraadinde Heinrich nævnes som Gudmor ved hans ældste Barns Daab i Toksvord, hvor der efter hans Ankomst did fødtes ham 7 Børn.

(Erlandsen Side 492 og 498 a samt Jelse og Toksvord Kirkebøger, efter velvillig Meddelelse af Pastor Olivarius i Toksvord.)

16. Jacob Meyer, 1798—1799, er født i Christianssand den 12te Oktober 1745 af Forældre Tobaksspinder Claus Meyer og Inger Skaaning. Efter 7 Aars Skolegang paa denne Bys Latinskole blev han Student 1763. Efter at have undertastet sig den filologiske Embedsexamen 1764 vendte han tilbage til Norge, hvor han tog Kondition hos Helle Juell Wisløf, Sorensskriver over Dore Romeriae, 1767 begav han sig til Kjøbenhavn, hvor han samme Aar tog theologisk Embedsexamen. „Jeg reiste da“, fortæller han i sin Levnetsbeskrivelse (som findes i vestre Nedenæs Provstearkiv), „til Norge i Tanke at antage Kondition, og da var det, at jeg saa utænkt kom til Arendal. Saa som jeg fra min Ungdom havde lagt mig efter Musikken, og Organist-Tjenesten sammesteds nylig var bleven vakant, saa blev jeg paa min Ansøgning antaget og beskiftet af Doct. Hagerup, som da var Sognepræst til Arendal, til at betjene Orgelet, i hvilken Station jeg blev indtil 1779, da jeg paa høibemeldte min store og uforglemmelige Belgjører Hr. Biskop Hagerups Refommandation blev af Hr. Hans Speilberg i Holt antagen til at være hans personelle Medhjælper.“ Da

Hr. Meyer med sin Familie ikke uden Vanskelighed havde funnet bo paa Præstegaarden, kjøbte Menighederne efter Hr. Speilbergs Dødske ham et lidet Hus i Tvedestrand. Da der efter Speilbergs Død ved et Reskript af 1ste Februar 1793 blev oprettet et residerende Kapellani i Holts Præstegjeld, blev Hr. Meyer dertil bestiftet den 15de Marts 1793. Enkesædet i Holt, Dybvaag Gaard, blev ham udvist til Bolig, men da der ikke fandtes Huse, kjøbte Menighederne nogle gamle Huse, som tilhørte en Leilænding, for 200 Rdlr. og forærede Hr. Meyer dem. Han levede nu her indtil 1798, da han blev Sognepræst til Jesse. Ved hans Forslyttelse afsjøbte Menighederne ham for 250 Rdlr. de Huse paa Dybvaag, som de havde givet ham til Eiendom, for at tjene den i Kaldet residerende Kapellan til fast Bopæl i Fremtiden. Hr. Meyer var en meget retskaffen og omjængelig, men lidet begavet og svagelig Mand. Han døde paa Jesse 22de Decbr. 1799. * Marthe Søsling, med hvem han havde 4 Børn.

(Faye: „Bidrag til Holts Præsters Historie
Side 70—71)

17. Poul Knudsen, 1800—1837, er født 14de Mai 1764 i Hvideseid Præstegjeld, hvor Faderen, Johannes Knudsen, var Prokurator. Moderen, Anna Christine Paujs, var en Datter af Sorenstriver Paujs i Thelemarken. Han dimitteredes fra Roskilde Skole 1781. Sommeren 1784 reiste han til Norge for at besøge sin Slægt, og lille Juleaften samme Aar blev han ved Hr. Professor og Rektor Soren Monrads Forslag af Biskop Hagerup bestiftet til Lærer ved Christiansands lærde Skole. Samme Aar blev han forlovet med Dorthe Margrethe Arendrup, en Datter af Raadmand Lars Arendrup i Christiansand, tog Embedsexamen 1789, blev $10\frac{1}{2}$ 1790 residerende Kapellan til Stod i Trondhjems Stift, ordineret 7de Mai s. A. af Biskop Tybring og ægteviet samme Dag med sin ovennævnte Brud af Pastor Stockfleth. Den 4de Søndag efter Trinitatis (24de Juni) s. A. holdt

han sin Tiltrædelsesprædiken i Stod. Den 4de April 1800 udnævntes han til Sognepræst til Jelse, og efter at have holdt sin Afskedsprædiken for Stods Menighed 1ste og 2den Pinsedag 1800 kom han til Jelse i August samme Aar og holdt sin Tiltrædelsesprædiken i Jelse $14/8$ (10de Søndag efter Trinitatis), blev $30/5$ 1803 Provst i Rysylke. Efter sin Hustrues Død 7de Mai 1810 indgik han anden Gang i Ægteskab 17de August 1811 med Johanne Margrethe Hagerup (f. $29/7$ 1778), en Datter af Biskop Eiler Hagerup. Den 15de Juni 1835 afskedigedes han fra Provsteembedet og døde den (25de?) 21de Februar 1837, begravet 7de Marts s. A. efter at have været Sognepræst til Jelse i 37 Aar. Sønnen, Hans Christian, Kaptein og Prokurator, døde $21/8$ 1824, 34 Aar gl., paa Jelse Præstegaard. (Kaldsbogen m. m.)

18. **Edvard Vilhelm Vedøe**, 1837—1848, Søn af Kardemager Vedø, er født i Christiania 11te Septbr. 1805, Student fra Christiania Latinskole 1823, Cand. theol. 1828. Efter i nogen Tid at have beskæftiget sig med Undervisning i et privat Institut blev han 18de Juni 1831 Sognepræst til Suldal, $10/6$ 1837 Sognepræst til Jelse og 1848 til Birid, hvor han endnu 1891 levede, efter at han 1862 havde taget Afled. * 1829 Augusta Antoinette Bergeland, en Søster af Digteren Henrik Bergeland.

19. **Paul Resen Hofgaard**, 1848—1858, se Hjelmeland.

20. **Hugo Henrik Fasting Hjorthøy**, 1858—1871, se Skjold Side 99—100.

21. **Johan Frederik Mourad**, 1871—1877, Søn af Sognepræst Knud Claus Mourad (se Vigedal), er født i Skien 24de Juni 1837, blev Student fra Skiens Skole 1857 (Laud), tog Examen philos. Juni 1858 (Laud) og blev theologisk Candidat 10de Juni 1863 (Haud), praktisk Prøve Januar 1868 (Haud), vikarierende Lærer ved Kongsbergs Middelskole Januar 1864, blev Bestyrer af den Tordenstjoldiske Middelskole

i Holmestrand Septbr. 1865, Sognepræst til Jelse 13de Juli 1871, ligesaa til Aal 2den August 1877, Provst i Ringerige og Hallingdals Provsti 22de Novbr. 1884. * i Vigedal $\frac{6}{11}$ 1865 Christine Lindemann Bull, født i Stavanger 20de Mai 1842, Datter af Sorenstriver i Nysylke Jakob Christian Lindemann Bull, født i Surendalen $\frac{4}{12}$ 1800, † paa Sorenstrivergaarden Dypal i Vigedal $\frac{6}{8}$ 1883, og Henrikke Marie Sundt, født i Stavanger $\frac{30}{4}$ 1804, † i Vigedal $\frac{26}{2}$ 1854, Datter af Kjøbmand i Stavanger Herkules Weyer Sundt, født i Egersund $\frac{8}{9}$ 1771, † i Stavanger $\frac{19}{5}$ 1856, og Sybilla Sophia Helt, † i Stavanger $\frac{4}{2}$ 1838, 64 Aar gl. (Stamtavle over den trønderste Slægt Bull.)

22. Ferdinand Hetting Tischendorf, 1877—1882, født $\frac{12}{7}$ 1849, Cand. $\frac{15}{6}$ 1864, blev 1875 personel Kapellan til Vestre Lhoten, 1877 Sognepræst til Jelse, entlediget 1882. * Oktober 1875 Marie Amalie Frøyland, f. $\frac{5}{8}$ 1852, Datter af Kjøbmand i Christianssand Elling Frøyland, f. 1818, og Elisabeth Kirsebom, f. $\frac{23}{7}$ 1827.

23. Einar Borchgrevink, 1882—1890, se Skuesnæs Side 62.

24. Joakim Oge Kobro, født den 8de April 1853, en Broder til Pastor Karl Mathias Kobro (se Høle eller Høgsfjord Side 21—22), blev Cand. $\frac{4}{6}$ 1878, 1879 persf. Kapellan til Manger, 1884 Stiftskapellan i Tromsø Stift, 1886 residerende Kapellan til Gloppen i Nordfjord, 1890 Sognepræst til Jelse. * $\frac{16}{7}$ 1886 Lydia Marie Schave, Datter af Toldbetjent Christian Fredrik Schave og Anna Martha, født Strand.

Sand.

Oprettet 1858, indbefattende Sand og Saude Kirkesogne.

1. Ulrik Wilhelm Koren Tornøe, 1858—1876, er født i Bergen $\frac{7}{7}$ 1820 af Forældre David Tornøe,

Kjøbmand sammesteds (f. $17\frac{1}{7}$ 1794, † 1838) og Hustru Ulrida Christine Koren, f. $28\frac{1}{12}$ 1796, Datter af Ulrich Wilhelm Koren, Amtmand i Stavanger Amt fra 1803—1810, men boede i Egersund, og Maren Laurence Stub. U. W. K. Tornøe blev Cand. $7\frac{1}{6}$ 1848, pers. Kapellan til Finnaas 1856, Sognepræst til Sand 1858 og til Haaland 1875. Han interesserede sig meget for kommunale Arbejder og var næsten alle Aar, han var paa Sand, Medlem af Herredsstyrelsen. I Amtstinget var han Formand i Landbrugskomiteen og tildels ogsaa i Skolekomiteen. I Haaland var han Valgmand 1876, men deltog ellers udenfor Skole- og fattigvæsenet ikke i Behandlingen af kommunale Sager. Døde paa Sønne Præstegaard 30te Juli 1884 og begravet paa Sole Kirkegaard. * Martine Eitzen, Datter af Postmester Eitzen i Tønsberg. 7 Børn.

2. Anton Christian Marius Holst, 1876—1885, Søn af Proprietær F. Holst paa Velsvaag (Helgeland i Nordland) og Hanna Krogh, en Datter af Tromsø Stifts første Biskop Mathias Bonfach Krogh (f. $4\frac{1}{10}$ 1754, † $2\frac{1}{9}$ 1828) og Antonette Møldrup, Datter af Lauritz Møldrup, som 1789 døde som Sognepræst til Aflsvold i Bergens Stift. Pastor A. C. M. Holst er født 1832, Student fra Bergens Skole 1851, Cand. $14\frac{1}{12}$ 1860, 1861 vikarierende Lærer ved Tromsø Skole, 1864 pers. Kapellan til Selsø, 1868 Sognepræst til Sortland, 1876 til Sand, 1885 til Bestre Slidre. * Petra Adelaide Sofie Koren, en Søster af Pastor W. F. Koren i Hjelmeland (se Hjelmeland).

3. Ole Martinus Peter Synnæs, født 1842 i Harhams Præstegjeld, hvor hans Fader var Gaardbruger, blev Seminarist fra Stord's Seminarium 1863, derefter en Tid Huslærer og Almuskolelærer, efter privat Forberedelse Student 1867, som Student atter Huslærer, Cand. $2\frac{1}{6}$ 1874, pers. Kapellan i Silgjord 1875, i Baage 1878, resid. Kapellan til Gloppen 1879, Sognepræst til Sand 1886. * 1875 Marie Næs fra Høland. Af 5 Børn lever 4 Døtre. (Privat Medd.)

Suldal.

Indbefatter Suldal Hovedsogn med Næsflatens Kapel.

Suldal har været en isoleret Dal, som Navnet Su eller Sveve betyder, og var ufremkommelig indtil forrige Aarhundrede. Folket bar sine Varer og Fornødenheder paa Ryggen til og fra Søen paa en ubanet Vej i Hylsdalen, hvor der blot paa et Sted var lagt et Træ til Gangsti over en Afskrud. Men denne isolerede Dal har nok ogsaa opfostreret Kjemper; saaledes nævner Sagnet en Lars Røinevarli, som 3 Gange efter hverandre bar en Tønde Rug i Hylsdalen, og efter dette Arbejde endnu roede en Mil til sit Hjemsted, uden at smage hverken Vaadt eller Tørt. Flere Sagn om Gaardes Oprindelser og deres Navne ere endnu opbevarede, og ser vi os istand til at gjengive nogle af disse. Saaledes skal Gaarden Sukka i Suldal have sit Navn efter en Mand, som hver Morgen fastende lagde sig paa Knæ og bad til Gud om et langt Liv og god Helbred; denne Bøn opfyldtes ogsaa, idet han opnaaede den respektable Alder af 112 Aar, og efter ham har Gaarden faaet Navnet Sukka. En af hans Etlinger, Ole Paulsen, var med i Krigen i Danmark og var den første, der indførte Blandsage; thi før hans Tid kløvede man altid Tommeret.

Efter den sorte Død var der i Suldal kun een Mand tilbage, som boede paa Gaarden Bakke, ved Navn Nils; han gav sig ifærd med at søge efter Folk, og efter lang Tids Forløb traf han endelig en Kvinde fra Nobygdelaget, hvis Fader hed Osmund. Han giftede sig med hende, og de bosatte sig paa Bokke, og fra den Tid har Gaarden uafbrudt gaaet i Arv fra Fader til Søn med de afvejlende Navne Nils og Osmund.

Engang St. Olaf opholdt sig paa Vestlandet, hastede han med at komme til Østlandet, men havde ei Tid til at seile Kysten rundt.

„Han stevned da sit Skib mod de Djerge blaa,
Med Gud han haabede Raalet at naa.“

Paa denne Maade er Hylskaret og Køllevæien fremkommen, som er Mærke efter Kjølen paa St. Olafs Skib.

Efterretningerne om Præsterne i Suldal fra de ældste Tider ere derimod saare ufuldstændige, da Præstegaarden i Pastor Bodtchers Tid ganske afbrændte, hvorved alle Kaldets Papirer tilintetgjordes. Den første bekjendte Præst kjendes kun af Fornavn, nemlig:

1. **Hr. Jacob.** Den 21de Oktober 1579 mødte for Kapitlet Hr. Jacob i Suldal og hans Kapellan **Peder Stud** (se Strand Side 12) med deres Klammerrier. Her kom for Dagen Hr. Jacobs grove Forsømmelse i Kald og Jdrætter, idelig Drukkenskab, og at nogle vare bortdøet uden Sakrament. Han blev afsat udi 3 Aar fra Embedet, men bevilget at bo i Saude Sogn og at nyde Renten deraf til Underholdning, medens Hr. Peder gjorde al præstelig Tjeneste. Følgende Aar 8de Marts maatte han atter møde for Kapitlet, fordi han havde herbergeret en Kvinde, der gif i Mandfolkklæder og tilforn havde tjent Hr. Peder paa Fane og sat Jld paa hans Gaard med Vilje. Hr. Jacob, som intet havde vidst derom, blev frifjendt, men Bigen førtes til Bergen, hvor hun aflivedes.

(Theol. Tidsskr. I Side 260, Faye Side 182 og Kaldsbogen.)

2. **Hr. Niels** nævnes ogsaa af Sagnet som Præst i Suldal. Han skal være født paa Gaarden Fissetjøn i Nærheden af Præstegaarden og formedelst sit Nemme og Lyst til at læse af daværende Præst være bleven holdt til Studeringer. (Kaldsbogen.)

3. **Knut Nielsen**, maaske dennes Søn? Han blev 1613 af Biskop Scavenius i Stavanger tilligemed flere andre Præster i Rysylke indstevnet for ulovlig Tømmerhandel. I en gammel Alterbog i Røldals Kirke fandtes følgende: „Anno Christi 1609 die . . . August e Pastore hujus parochie Dnr. Canuti Nicolai F. Soledalis est. hic liber in usum. ecclesiae Røringdal comparatur.“

4. **Rasmus Michelsen.** I den gamle Suldals Kirke fandtes paa Bæggen i Korets søndre Side anført: „Dions D. Erasmus Michaelis F. natus MDLXXXVIII vocatur MDCXVI mortuus LII ecclesiae Solevalinae annos praefuit XXXI (o: født 1588, faldet 1616, død 1652, begravet Suldals Kirke 31. Mar). Paa et af Binduerne læstes ogsaa „Dr. Erasmus Michaelis, Fama semper munet“, og desuden indbrændt eller malet Rygtet med sin Basun. * Helene Jonasdatter fra Stavanger. Deres Søn John Rasmusen se Strand Side 13.

5. **Jacob Anderson Hassje** har Rygte for at have været en brav Mand. Paa en af Ruderne i Suldals gamle Kirke kunde man læse: „Dr. Jacobus Andreæ Hassius 1657“, og paa en anden: „Elena Rasmusdatter“. Hassje havde mange Stridigheder med sin Kapellan, Jens Wegner, der forarsagede ham meget Bryderi, blev suspenderet, reiste til Kjøbenhavn, blev igjen indsat til Præst, fik Succesjon paa Suldals Kald og blev hans Eftermand. Om deres Stridigheder kan nærmere læses i Fages Bispehistorie Side 238—39. Efter „Slægten Hjelm“ Side 34 var Hassje gift med Elisabeth Eliasdatter (maaske hans anden Hustru?) og havde med hende en Datter, Karen, f. 1684, † 1762, der 1709 blev gift med Hospitalsforstander Knud Jonassen Hjelm i Stavanger, † 1746. „Dr. Jacob i Suldal“ nævnes som Fadder $2\frac{1}{2}$ 1680, og en „Bernille Jacobsdatter i Suldal“ nævnes som Fadder $2\frac{1}{9}$ 1676, har sandsynlig været hans Datter.

6. **Jens Wegner**, født 3dje Juli 1634, Søn af Biskop i Stavanger Thomas Cortson Wegner og hans anden Hustru Anna Christensdatter Trane. Hr. Jens blev Hassjes Eftermand 1685 og døde ugift i Suldal. En Broder af ham var Thomas Wegner, Sognepræst til Torvestad (se nærmere Fage Side 238—39).

7. **Jørgen Clausen Friis**, 1710—1748, er født i Stavanger 1680, blev Præst til Suldal $28/7$ 1710 og døde $4/10$ 1748. To Gange gift, * 1) 1725 Elisabeth

Betulia Pedersdatter Rose, en Datter af Pastor til Strand Peder Rose (se Strand Side 14). * 2) 1733 Johanna Godtzen, f. 1687, begr. 7/11 1760, Datter af Hartvig Godtzen, f. 1649, † 1733, og Elen Keimer, † 1722, Datter af Heinrich Keimer, Stiftsprovst i Stavanger, og Bispedatter Johanne Humble. Jørgen Friis lever endnu i Sagnet under Navnet Hr. Jørgen og har efterladt sig en vidt forgrenet Slægt rundtom i Bygden og bekjendt for sin — efter den Tids Forholde — store Rigdom, baade paa fast og rørligt Gods; han skulde saaledes have samlet en hel Fjerding fuld af Sølvpenge. Men hans Søn Peder, der blev Lensmand, skulde have et ligesaa stort Talent til at forøde som Faderen til at spare, iaa at han døde som en fattig Mand. Peder boede paa en Gaard i Suldal og var gift 2 Gange. Hans første Hustru var en Husmandsdatter fra en Plads under Gaarden Gautun, kaldet Vallesvig, og været ualmindelig vakker. Han skulde have stiftet Bekjendtskab med hende paa følgende Maade: De vare begge i et Bryllup paa Gaarden Koalkvam, hvor der tilfældigvis dengang var nogle Taterne (Fanter) tilstede. Disse havde faaet Lyst til den sagne Kvinde og anvendte derfor sine Tryllekunster, iaa hun var paa Bei til at følge dem; men iaa var nok Præstefønnen saapas kyndig i den samme ædle Kunst, at han fik hende paa andre Tanker. Taterne maatte give slip paa sit Bytte, og i sin Harm derover skulde da Taterne have spaaet: „Peder Præsteføn skal maatte lade sig nøie med en ikke federe Steg end denne Husmandsdatter.“ Saaledes gif det ogsaa, hun blev hans Hustru. — En Datterføn af dem døde for nogle Aar siden som Folgemand paa Gaarden Nordmark, nær 100 Aar gammel. Han hed Peder efter Bedstefaderen og var en af disse gammeldagsse, haardsføre Ræger, der blive mere og mere sjeldne nutildags, og om hvem man endnu har mange Smaatræk at fortælle. Han havde engang slem Tandpine, men Peder stod ikke raadløs, fordi ingen Tandlæge var tilstede. Han

gik bort i Smedjen, fandt frem et lidet Stempel, støttede Hovedet mod Ambolten, satte Stemplet paa den syge Tand, et Slag med Smedjehammeren og — Tandten maatte ud. En anden Gang havde han skamslaaet en Fod, især var en Taa haardt medfaren, saa den værkede i den Grad, at han maatte holde Sengen, og en Dag, han var nede i Stuen og Bærken var paa det værste, lægger han Taaen paa Sengekanten og med et Hug stilte han sig af med samme. Engang kom han fra en Byreise og bar som sædvanlig en Ristebomme paa Ryggen; han satte sig til at hvile og støttede sin Ryg mod Rækverket paa en Bro, der var bygget over et dybt Djuv. Idet han støttede Bommen mod Rækverket, blev denne for tung, vippede Peder baglænds med sig over Rækverket, og begge begyndte paa den svimlende Fart nedover mod Elveleiet. Til al Lykke blev dog ikke Reisen saa lang; lidt nedeunder og paa Siden af Broen laa nemlig en gammel fældt Træstamme tværs over Djuvet; der kom i Farten Peder og Bommen paa hver sin Side og blev hængende efter Træstammen. Det var ikke saa ligetil at redde sig ud af en saa fortvilet Stilling, men Peder klarede ogsaa dette Skjær. Forresten laa denne haardsføre og forvovne Natur i Slægten. En Søster af Peder, der boede paa Gaarden Blekestad, gif saaledes engang, ovenikjøbet i høist frugtsommelig Tilstand, over Elven mellem Blekestad og Lufsteskog om Baaren, da Elven var paa det største og Broen var under Reparation, paa to smale, runde Stykker med et Smørgrødsfad i Hænderne, som hun skulde bringe til en Bondkone paa Lufsteskog. En Søsterdatter af disse 2 fornævnte, der var gift med den blinde Thormod Thormodsen Noalkvam, som for nogle Aar siden fik en Baastjønne for Flid og Udholdenhed, var ogsaa mere end almindelig haardsfør og udholdende til at taale alle Slags Strabadser og Veir. Hendes Døbenavn er Elisabeth eller Elisa Marie, det første Navn efter hendes Tipoldemoder, Hr. Jørgens første Hustru

Elisa Bethulia Rose. Slægten efter den anden af Peder Præstestens Hustruer har ogsaa udmærket sig ved Flid og Orden og flere ogsaa ved gode Aands-evner. Saaledes er for Tiden 1 Missionspræst og 2 Skolelærere af denne Slægt.

8. **Emanuel Fredrik Rose**, 1748—1764, sandsynlig beklægtet med Pastor Peder Rose til Strand (se Side 14), skal efter gamle Familieoptegnelser have været en Søn af Stadskirurg i Christiania Frederik Immanuel Rose og Hustru Kirstine Kramer. Sønnen C. F. Rose blev $\frac{6}{12}$ 1738 ordineret til pers. Kapellan i Land paa Hadeland og $\frac{6}{12}$ 1748 Sognepræst til Suldal, hvor han, bekjendt som en brav Mand, forblev til sin Død $\frac{11}{8}$ 1764. Hans Hustrus Navn kjendes ikke, men han skal have haft følgende Børn: 1. Jens Kraft Rose, Studiosus; 2. Hans R., Betjent hos Fogden i Rysylke; 3. Jonas R., E.ørmand; 4. Immanuel Fredrik R., hos Rjøbm. Laur:z Smith i Stavgr.; 5. Jørgen Fredrik R., f. 1752, Styrmand; 6. Maren Kristine R., † 1783, gift med Poul Holby, der 1773 blev Sognepræst til Bardal (se Skjold Side 92); 7. Anna Sophie R., f. 1756. Ovennævnte Stadskirurg F. J. Rose skal have haft en Broder, Jørgen Fredrik Rose, resid. Kapellan til Skien, entl. $\frac{4}{1}$ 1776, † $\frac{24}{8}$ 1782.

9. **Frederik Adrian Bødtker**, 1764—1775, Søn af Henning Rasmussen Bødtker (en Bondesøn fra Danmark, der erholdt Sands Præstegjeld i Senjen efter Tilbud af Trondhjems Biskop, Dr. Peder Krog) og Anna Dorothea Bremer, Datter af Foged Fredrik Adrian Bremer og Broderdatter af ovennævnte Biskop Krogs Hustru. Fredrik Adrian Bødtker er født Baaske-aften 1729 og blev faderløs ved 10 Aars Alderen, nød derpaa Undervisning af Faderens Eftermand, Jens Schelderup, kom derpaa 1744 i Bergens Skole, hvorfra han 1749 dimitteredes, blev $\frac{2}{3}$ 1753 personel Kapellan hos den 73-aarige Provst Henning Junghans i Tromsø, ordineret dertil 3dje Søndag efter Trinit.

f. A. i Tromsø Kirke af Trondhjems Biskop Fredrik Rannestad, medens denne var paa Visitats der, virkede der som Kapellan til $29/6$ 1761, blev derpaa ordineret til Missionær til Finnerne og $14/12$ 1764 Sognepræst til Suldal, hvor ved en Students Uforsigtighed hans Præstegaard afbrændte, ved hvilken Ulykke han mistede alt, hvad han eiede, og med Nød og neppe reddede Livet. $9/2$ 1775 udnævntes han til Sognepræst til Skien; her fristede han ogsaa Ildbrand, da Skien Høsten 1777 lagdes i Aske, hvorefter han og hans Familie fik Husly i Hospitalet. $17/3$ 1784 fik han Boldens Kald paa Søndermøre ved Magestifte med Tellef Stub og blev 1792 præpositus honorarius. Saalænge Bødker var i sin Manddoms fulde Kraft havde han Ord for at være en duelig Præst i alle sine Forretninger, navnlig i sin Maade at undervise Ungdommen; de af dem, som kunde skrive, måatte i Fritiden affkrive, hvad de havde hørt af Præsten, for desto bedre at kunne indprente det i Hufommelsen, og for Guds Ære var han ivrig og nidkær, ligesom han heller ikke manglede poetiske Gaver. Saaledes skrev han, medens han var paa Bolden, følgende Vers til Ære for sin Ven Biskop Ole Jrgens, da denne var paa en Visitatsreise der 1788 eller 1792, medens de roede over Bjørkedalsvandet:

Himlen give
Bispen blive
længe hjæl i Sundheds Stand.
Hvor han farer,
Gud bevarer
denne rette Fædresmand.

Fædresmanden
af Forstanden
og af Dyd han kaldes maa.
Bisp omstiftet
her i Stiftet
gid vi derhos silde faa!

Den saa brave,
vi nu have,
leve hos os Aar for Aar!
Jungen bedre
vi kan hævde,
mere værdig ei attraar.

Men Bødkers gode Egenskaber fordunkledes af andre, mindre elskværdige, og navnlig var han i sine

ældre var stivsinnet og umedgjørlig. I Bølden laa han i Strid med Almuen om de saakaldte „Troløvelsespenge“, som denne negtede at yde ham, og da hans Kapellan, Fredrik Arenz, tog Almuens Parti, blev denne ogsaa indviklet deri. Striden endte med, at Lauritz Augustinus Rodtvidt den 5te August 1800 blev kongelig konfirmeret til at være Bødtfers Kapellan istedetfor Arenz. Bødtfer døde allerede $25\frac{1}{2}$ 1801, men Striden fortsattes ogsaa noget efter Rodtvidts Ankomst, idet Menigheden modsatte sig denne antaget til Kapellan, men ved den konst. Biskop Bruns mandige Indskriden lagde den sig lidt efter lidt. Bødtfer var to Gange gift, 1) i Oktober 1754 med Elisabeth Dischington, en Kjøbmandsdatter fra Bergen. Hun døde paa Barselseng med det 12te Barn $25\frac{1}{2}$ 1776. 2) Oktober 1777 med Maren Leth Schøning, Datter af Arnt Schøning, Skipper i Stegen, og Datterdatter af Provst Ole Meldal, Sognepræst til Bødø.

(Erlandsen S. 156 og 188 b, „Ugebladet“
No. 34—39 1890 inkl., trykt paa Egsjæt.)

10. Jens Christopher Munthe, 1775—1777, se Hjelmeland Side 136—137.

11. Hans Christopheren Ovale, 1778—1789. Af en Blade, som sandsynlig har lagt paa hans Ligkiste, erfares følgende af hans Levnet: Han er født 1735 i Vanse Præstegjeld af Forældre Christopher Ovale og Esther Philipsdatter. I sit 12te Aar blev han sat i Christiansands Latinskole, blev Student 1757, var pers. Kapellan til Evje i Kobygdelaget fra 1768 til 1777, udnævntes til Sognepræst til Suldal $14\frac{11}{11}$ 1778, tiltraadte Kaldet $25\frac{1}{8}$ 1779. Han skal have været en from og brav Mand. * 1775 Jacobine Schytte.

12. Erich Ancher Brun, 1789—1800. Han er født i Christiania 23de Oktober 1722 af Forældre Overtoldbetjent Simon Brun, f. ca. 1685, og Karen Eriksdatter Ancher, f. 1689, beqr. $11\frac{1}{2}$ 1744. Denne berøgtede Præsts Færd og Vandel er oftere behandlet

og navnlig i Faxes Christiansands Stifts Stift- og Bispehistorie Side 383, 403—404, 407 og 420 samt i Erlandsens nordensjeldske Geistlighed S. 417—418, hvortil henvises, og tilføies kun, at han ved Højesteretsdom af 6te Mai 1803 blev dømt til at have sit Embede forbrudt, hvorpaa han begav sig til sin Søn, Simon Peter Ancher Brun, Sognepræst til Bygland, hvor han 2 Aar derefter døde, 82 Aar gl. * 1753 Mette Anna Benedicte Kolderup, født 1732, † $14\frac{1}{3}$ 1797, og havde med hende ovennævnte Søn Simon Peter Ancher Brun, f. 1763, $12\frac{1}{4}$ 1785 pers. Kapellan til Evje, 1792 Sognepræst til Trysil i Østerdalen, $2\frac{3}{10}$ 1798 Sognepræst til Bygland, $10\frac{10}{10}$ 1818 Provst i Kobygdelaget. Endte sit Liv 60 Aar gl., da han 19de Januar 1823, 2den S. efter H. 3 R., paa Hjemveien forulykkede i Fsen. Efter Bruns Entledigelse vikarierede den ligesaa berygtede og driftfældige

13. Peter Dürborg til 1806, da han ansattes til at bestyre Gaalands ledige Sognekald paa Jæderen. Om ham kan læses nøiagtigere i Constantius Floods Bog „Listerlandet“ Side 188—192. Han døde i Fatigdom paa en liden Plads i Lynadal 1848.

14. Georg Wilhelm Willumsen, 1805—1815, er født 27de Mai 1768 i Sorø i Sjælland. Faderen hed Urban Willumsen, Moderen Mette Marie Ferslow (f. $12\frac{1}{1}$ 1748, † 1819), siden gift med Lagmand Jacob Benzen Hveding i Stavanger, f. i Trondhjem 1736, † 1819. G. Willumsen blev efter 6 Aars Undervisning i Fredriksborg Skole, Student derafra 1787, tog 1788 Examen philos., var derefter 3 Aar Informator hos Baron Fredrik Krag-Huel-Wind paa Lolland, blev theol. Cand. $8\frac{3}{8}$ 1793, $20\frac{3}{8}$ f. A. pers. Kapellan hos Christen Hveding, født $31\frac{1}{1}$ 1731, † $27\frac{2}{2}$ 1802, Stedfaderens Broder, pers. Kap. til Støren, $16\frac{5}{5}$ 1800 res. Kap. i Vega paa Helgeland, $12\frac{7}{7}$ 1805 efter Ansøgning Afsted fra dette Embede med Bartpenge, entl. $12\frac{7}{7}$ 1805; blev $18\frac{10}{10}$ f. A. Sognepræst til Suldal, hvorhen han flyttede 1806; $18\frac{9}{9}$ 1815 Sognepræst til Bø i Nedre

Thelemarken, hvorhen han flttede 1816; blev $17\frac{1}{2}$ 1827 Sognepræst til Sigdal og døde der 19de Juli 1834. * paa Berg i Støren $9\frac{1}{1}$ 1800 Martha Angell Throne, f. i Støren $18\frac{1}{8}$ 1777, † i Sigdal $22\frac{1}{11}$ 1844, Datter af Oberst Johan Christian von Throne, f. $24\frac{1}{5}$ 1722, † $30\frac{1}{1}$ 1810, og Anna Margaretha Lønder Bernhoft, f. i Meldalen $3\frac{1}{2}$ 1758, † $25\frac{1}{1}$ 1834. Pastor Willumsen og Hustru havde 9 Børn; om dem findes nærmere Underretning i Stamtavlen over Slægten Bernhoft Side 189—193, hvorfra disse Rota for Størstedelen er tagne.

15. Hugo Laurentius Hjorthoy, 1816—1824, se Hjelmeland S. 138—139.

16. Rasmus L yng, 1824—1831. Han er en Søn af Markus Sodemann L yng, født i Stod 1760. Han var fra 1794—97 Foged i Kobylgdalaget, 1797—1814 (?) Foged i Søndre Gudbrandsdalen, blev $29\frac{1}{10}$ 1813 Kammerraad, senere Foged i Akker og Follo, † paa Lomsen i Akker $28\frac{1}{1}$ 1831. * 1795 med Martha Christine Bonnevie, døbt i Mandal 1769, † i Christiania 1837. Foged L yngs Fader var Proprietær Rasmus L yng, f. $24\frac{1}{3}$ 1734, antagelig paa L yng i Bærdalen, † i Stod $13\frac{1}{11}$ 1769. Ovennævnte Pastor Rasmus L yng selv er født 18de Marts 1801, Student fra Christiania Skole 1820, Cand. $14\frac{1}{6}$ 1824, Sognepræst til Suldal $21\frac{1}{10}$ f. A., resid. Kapellan til Eker $25\frac{1}{1}$ 1831, Sognepræst til Faaberg $5\frac{1}{5}$ 1836. Her var han i 34 Aar og døde her 8de Decbr. 1870. 2 Gange gift, * 1) i Bø $18\frac{1}{8}$ 1824 Urbina Jakoba Willumsen, født i Suldal $24\frac{1}{9}$ 1806, † i Faaberg $8\frac{1}{11}$ 1844, Datter af ovennævnte Sognepræst G. W. Willumsen. * 2) i Faaberg 1845 Henrikka Olava Parelins, født i Gravens Præstegaard $4\frac{1}{1}$ 1812, Datter af Handelsmand i Hitteren Rasmus Bull Parelins og Fredrikke Elisabeth Molde, Datter af Præsten Molde i Stod. Af 1ste Ægteskab havde L yng 12 Børn, hvoraf 6 opnaaede den voksne Alder; af det 2det Ægteskab havde han 4 Døtre. (Stamt. over Sl. Bernhoft S. 191.)

17. **Edvard Vilhelm Vedoe**, 1831—1837, se Zelse Side 152.

18. **Carl Andreas Hansen**, 1837—1845, født i Vestfossen i Eker 9de Juli 1805, Cand. $\frac{1}{9}$ 1831, blev efter i noget over 7 Aar at have været pers. Kapellan hos daværende Sognepræst til Stoffe Gustav Mlem den $\frac{10}{12}$ 1837 Sognepræst til Suldal, ankom $\frac{5}{8}$ 1838 dertil, blev $\frac{18}{2}$ 1845 Sognepræst til Bang i Valders, entlediget 1866, † 1872.

19. **Jacob Andreas Mohr**, 1845—1855, er efter sine egne Optegnelser i Suldals Kaldsbog født i Kjøbenhavn (ikke paa Mojs) den 30te Novbr. 1813 af Forældre Musikus F. C. Mohr og Wilhelmine født Clausen, nød privat Undervisning i Mojs, hvor Faderen siden 1824 var Organist, blev privat dimitteret 1830 og theol. Cand. $\frac{9}{9}$ 1835, konstitueredes 1841 som Adjunkt ved Kongesberg Middelskole, hvilken han efter M. C. Hansens Død $\frac{16}{3}$ 1842 bestyrede, blev $\frac{16}{7}$ 1845 Sognepræst til Suldal og tiltraadte Embedet Septbr. samme Aar. I 1854 og 55 bestyrede han tillige Provsteembedet, blev $\frac{6}{8}$ 1855 Sognepræst til Thingvold og forlod Suldal i Mai 1856, † paa Thingvold 27de Januar 1884. * paa Kongesberg $\frac{26}{12}$ 1842 Wilhelmine Fredrikke Sægaard, f. i Baage $\frac{22}{2}$ 1814, † i Thingvold 21de Novbr. 1857, Datter af Sorenskriver i Valders Nasmus Sægaard og Ingeborg Virgitte Munch. (Langes Forfatterl. og Suldals Kaldsb.)

20. **Christian Selmer**, 1856—1867, født 15de Februar 1814 i Næs i Hedemarken af Forældre Kaptein og Overtoldbetjent Jens Andreas Selmer, f. 1776, og Maria Magdalene, født Gløersen, Datter af Sorenskriver Gløersen. Efter i $3\frac{1}{2}$ Aars Forløb at have nydt Undervisning ved Møllers Institut i Christiania blev han dimitteret 1833. For at kunne fortsætte sine Studeringer var han nødt til som Informator at søge Erhverv paa Landet, tog 1838 theol. Embedsexamen, var derefter 4 Aar Informator hos forskellige Familier, indtil han $\frac{14}{7}$ 1843 blev udnævnt til personel

Kapellan hos Sognepræsten til Haa, Jan Theodor Kielland, og ordineret i Stavanger Domkirke $15/9$ f. A. Efter Pastor Kiellands Død $1/12$ 1844 bestyrede han Haa Sognekald til Trinitatis-Søndag 1845, paa hvilken Dag han tog Afled med Haa Menighed, blev derefter 4 Maaneder Hjælpepræst hos Gabriel Kirsebom Kielland, Sognepræst til Lyngdal, ovennævnte J. Th. Kiellands Broder, $19/8$ 1845 pers. Kapellan hos N. B. Aall, Sognepræst til Sogndal i Dalerne, $13/2$ 1856 Sognepræst til Suldal. Den Søndag efter Paaske 1868 tog han Afled med Suldals Menighed og forlod Suldal $28/4$ f. A., efter at han Aaret forud, $10/9$ 1867, var bleven udnævnt til Sognepræst til Klep, blev 1874 Sognepræst til Vikør i Hardanger, entl. 1886 og er nu bosat i Stavanger. * 1845 Trine Tobine Namodt, Datter af Sognepræst til Lyngdal Christen Thorn Namodt, f. i Kvinnesdal $24/10$ 1770, † $8/5$ 1836, en Søn af Guldsmed Namodt i Kvinnesdal.

21. Claus Johan Andreas Jessen Hausmann, 1868—1878, født i Christiania 1814, Cand. $17/12$ 1844, blev 1845 Huslærer, 1852 Lærer ved en Privatskole i Tønsberg, 1863 Førstelærer ved Borger-skolen og 1856 Timelærer i Tromsø, 1857 Sognepræst til Maaso, 1862 til Bindalen, 1868 til Suldal, fra hvilket Embede han 1878 paa Grund af Sygelighed nødtes til at tage Afled, † i Christiania $10/8$ 1891.

22. Gustav Ambrosius Selmer, 1878—1885, Søn af ovennævnte Præst Christian Selmer og Trine Tobine født Namodt, er født 17de April 1846 i Sogndal i Dalerne, hvor hans Fader dengang var pers. Kapellan, og Broder til Jens Chr. T. Selmer, Sognepræst til Høle (se Høle). Fra 1856 tilbragte han sin Barndom i Suldal; 1858 blev han optagen som Elev ved Stavanger Latinskole, hvorfra han i Aaret 1863 dimitteredes til Universitetet. 3 Studenteraarene virkede han Vinteren 1864—65 som vikarierende Lærer ved Skudsnæs havns høiere Almue-skole og var i Aarene 1866—67 Huslærer hos daværende Sognepræst i

Sogndal i Dalerne P. C. B. Lund. 3 December 1870 afsløvere han Embedsexamen og fungerede derefter Vinteren 1871—72 som vikarierende Bestyrer af Hvideseid Seminarium under dets Bestyrer Joh. Jensens Udenlandsrejse. 1872 blev han ansat som Klasselærer ved Drammens Latinskole og blev 1874 pers. Kapellan hos Pastor Jversen paa Høiland, blev 1878 Sognepræst til Suldal, 1881 Provst i Ryfylke, 1885 Sognepræst til Sogndal i Dalerne og tog Afsted med Suldals Menighed 7de Søndag efter Trinitatis s. A. * 1874 Helga Luise Bordoer, Datter af Bøtgermester J. B. Bordoer i Christiania.

(Dovebsjagelig efter Suldals Kaldsbog.)

23. Even Evensen, født i Stavanger 1854, Søn af Forstander D. Evensen og Hustru Marie født Reinholtsen, blev Cand. ²⁸/₅ 1878, derpaa Lærer i Arendal ²¹/₂ Mar, 1881 pers. Kapellan hos Sognepræst Ridderbold i Ullensvang, 1885 Sognepræst til Suldal. * 1880 Gunhild Margrethe Benzen.

Medens Bogen har været under Pressen har følgende Forandringer fundet Sted:

Caro Øftedal, se Side 10, forhenværende Kaldskapellan til Hetland, fra 1885 Sognepræst til St. Petri Menighed i Stavanger, har i November 1891 erholdt Afsted fra sidstnævnte Embede. *uden Naad*

Henrik Bauer Moses, se Side 20, Sognepræst til Strand, er 31te Oktober 1891 udnævnt til Sognepræst til Sandøledal.

Rasmus Mathias Rasmussen, Side 74, Sognepræst til Augvaldsnæs. Hertil suppleres: Efter sin Ordination af Biskop Heuch prædikede han over Joh. 1, 36. 10de Søndag efter Trinit. ²/₈ 1891 holdt han sin Tiltrædelsesprædiken i Augvaldsnæs Kirke efter at være indsat af den konst. Provst L. D. Zwilgmeyer.

Tillæg af Folkesagn.

Foruden de faa allerede nævnte Sagn fra Kennesø, Nærstrand, Hjelmeland og Suldal vil maaske ogsaa efterfølgende Sagn af endel Læsere læses med Interesse.

Sagn fra Mostersø.

(Kennesø Sogn.)

Et Sagn fra Mostersø vil vide, at Haakon Abeltens Moder, Thora Mosterstang, var fra denne Ø i Kennesø Præstegjeld, ikke, som almindelig antaget, fra Mostersø i Søndhordland. Som Hjemmel for denne Paastand anføres, at det er en bekjendt Sag, at Harald Haarfager i sin Alderdom boede paa det nærliggende Utstein, hvor han ofte kunde have god Anledning til at blive bekjendt med Thora, men at man neppe nogen- sinde kan paavise, at han boede paa Mostersøen i Søndhordland. Dette samme Sagn beretter ogsaa, at Haakon til Vre for sin Moder skal have paabegyndt en Kirke paa hendes Fødested, Gaarden Hougvaldstad*) paa denne Ø, der dog aldrig blev fuldført; thi som bekjendt havde Haakons Forfædre paa at indføre Kristendommen ingen Fremgang. For henved 20 Aar siden stod endnu Ruinerne af et Skapel paa Mostersøen, nemlig den ene Sidemur og Brystmur, som Sagnet melder

*) Ogsaa den bekjendte Missionsøen Jon Hougvaldstads Fødested.

skal have været Ruiner af det paabegyndte Kapel. Et andet Sagn beretter derimod, at Kapellet skal være bygget af en rig og mægtig, men stridbar Frue, som boede paa Houvaldstad. Hun blev Uvenner med Prioren og Munkene paa Utstein, saa at hun ikke kunde befremme sig til at gaa i Kirke paa Utstein. Af denne Grund byggede hun et Kapel for sig selv og fik Til-ladelse af Bisppe i Stavanger til at holde Guds-tjeneste der for sig og sine Venner og fik en særskilt Præst, som hun selv lønnede.

Sagn fra Bru.

(Kennesø Sogn.)

Da en af de oldenborgske Konger var paa et Besøg i Stavanger, maatte han paa sin Reise til Bergen paa Grund af stærk Modvind tage iland i Bru. Manden, hos hvem Kongen overnattede, havde en vakker Datter, og da det er en bekjendt Sag, at de gamle Oldenborgere netop ingen Kvindehadere vare, ønskede han at indlede en Elskovsforbindelse med sidstnævnte, hvilket blev ham bevilget. Som Vederlag for denne Gønstbevisning fik Bru Skattefrihed og de unge Karle bleve fri for Kongetjeneste. Det sidste skal være faktisk, at Bru var skattefri før 1814 og de unge Mænd fri for militær Tjeneste.

NB. Et lignende Sagn fortælles ogsaa om Christian V, da han paa sin Norgesreise til Trondhjem 1685 besøgte Gaarden Røvi i Surendalen, hvor han indtog et Maaltid; men det var nemlig ikke Datteren, men den unge Kone i Huset selv, som Kongen da pleiede Elskovsforbindelsen med. Et andet Sagn beretter derimod, at Konen var i velsignede Omstændigheder, og at Kongen lod sig paa Forhaand indskrive som Fadder og gav en klækkelig Fadder gave til den

vordende lille Verdensborger in spe. En Tavle over Husdøren paa nævnte Gaard oplyser ogsaa baade om Datoen, da Kongen aflagde Besøget, som ogsaa om Navnene paa de Embedsmænd, der var i hans Følge.

Jotulen paa Lou.

Et Par Kilometer fra Stavanger ligger den lille Ø eller Holme Høje, gennem hvilken der gaar et Skaar. Dette skal være opkommet paa følgende Maade: Da Stavanger Domkirke skulde bygges, blev som sædvanlig alle Mørkets Magter, Trolde, Underjordiske o. s. v. yderst forbitrede. Navnlig var der en Jotul paa Lou (Strands Sogn), $1\frac{1}{2}$ Mil fra Stavanger, som i sin Harmes derover rev et stort Stykke af Bjørheimsfjeldet, som han kylede efter Kirkens Taarn; men han sigtede for lavt og streifede ovennævnte lille Ø, hvilket foraarfagede det Skaar, som endnu sees.

Huldrebruden fra Høle.

For langt tilbage i Tiden bemærkede Folkene paa en Sæter i Frøfjorddalen (Fosfan), at Høsaaterne bleve saa ilde medfarne efter hver Lørdag, naar de reiste hjem, og ingen kunde begribe Aarsagen dertil. Endelig var der en Gut, som var mere modig end de andre, og han tilbød sig da at blive tilbage i Høladen paa Sæteren hver Lørdag Aften for at efterspore, hvad Aarsagen dertil kunde være. Efter en Stund saa han gennem en Revne i Løden en stor brandet Kø med svære Horn med Messingklokker; denne havde en stor Melkebøtte mellem Hornene og efterfulgtes af flere andre Kjør, og disse begyndte nu at sætte Hornene i Høsaaterne, saa det søg rundt omkring dem. Men efter

Rjørene fulgte to Kvinder, Moder og Datter. Moderen sagde til Datteren: „Nu maa du blive her tilbage og passe Rjørene, medens jeg gaar hjem. Men vogt dig, for i Laden ligger en ung Gut, og ham maa du ikke se paa; den første Gang lader han som ingenting, men gaar du tre Gange derhen, saa tager han Skejabeltet og kaster over dig, og da maa du være hans, enten du vil eller ikke.“ Da Moderen var gaaet, kunde ikke Pigen holde sig for Nysgjerrighed, men maatte endelig se, hvor Gutten laa. Det gif, som Moderen havde sagt, og da denne kom tilbage, saa hun Datteren sidde paa Guttens Knæ. Da sagde hun: „Ja, nu kan jeg ikke længer have dig hos mig; vi maa derfor skilles.“ „Men“, sagde hun til Gutten, „er du god mod hende, saa skal det gaa dig godt, men ellers vil det blive tunge Dage for dig.“ Da Pigen var vakker at se til, vilde han tage hende til Kone, og der blev da lavet til Bryllup, og de skulde da vies i Høle Kirke, som ligger 2 Mil fra Frøsfjord, men før at komme did maatte de i Baad, og Bruden sagde: „Reis du i Forveien, saa kommer jeg bagefter.“ Han reiste da med sit Følge, og da han kom til Høle, sad Bruden der allerede. De bleve nu ægteviede og levede baade længe og lykkelig sammen, avlede flere Børn, men hvergang Konen skulde gjøre Barsel, kom der Guldfresfolk for at hjælpe hende; de fik klæffelige Gaver og bleve meget rige, og endnu den Dag idag skal Otten leve og være meget velstaaende.

Bjørnehuden i Høle Kirke.

Den gamle i 1860 nedrevne Kirke i Høle var antagelig bygget i Slutningen af det 16de eller Begyndelsen af det 17de Aarhundrede, da man har fundet Aarstallet 1616 indskaaet dersteds. Paa Knæfaldet rundt i denne Kirke var der lagt et loddent Skind,

men af saa høi Velde, at man neppe kunde udfinde, til hvilket Dyr det hørte. Om dette Skind fortælles følgende Sagn: Paa Gaarden Njaaland i Fosian boede engang en Mand, som havde havt stor Ulykke med sine Heste, idet han i 3 paa hinanden følgende Aar havde fundet 3 af dem dræbt paa samme Sted. Dette blev ham meget paafaldende, og han besluttede da at skjule sig i Nærheden for at efterspore Aarsagen. Han havde ikke længe været i Skjul, før en stor Bjørn kom lussende og anfaldt Hesten. Til al Lykke havde han en ladet Rifle og skød efter Bjørnen, men saarede den kun. Da Bjørnen nu saa, at Manden ladede Riflen paany, begyndte den at tale og sagde: „Naar du har skudt mig og taget Skindet af mig, skal du finde en Livgjord om min Bug; den skal du beholde, men Skindet skal du give til Høle Kirke.“

d.

„Jesjaa“.

Mulaviken kaldes en bred Bugt i Lysefjorden, lidt nordenfor Gaarden Sangesand, men over paa den anden Side midt op i Lien for denne Vig staar en flere Meter høi Fjeldspids, kaldet „Jesjaa“, 3: Gidsken eller Gidske. Om denne fortæller Sagnet, at det er en Jættekvinde, der paa en af sine natlige Udflugter ikke kunde naa tilbage til det nærliggende Fjeld, før Dagen brød frem, og da blev til Sten. Gidsken har en mærkelig Lighed med en Kvinde, der holder et Barn paa Armen. Nede ved Fjorden er der en stor Affats, der kaldes Gidskesædet. At dette ogsaa engang har været knyttet til Sagnet, synes at fremgaa af Navnet; men dette er for længe siden forglemt.

Kjærlighedsdjuvet.

Et Par Kilometer længer inde i Fjorden er der et Djuv, som bærer det poetiske Navn „Kjærlighedsdjuvet“. Her skal en Gut have taget Veien op igjennem for at besøge sin Kjæreste paa Sodastølen. Det var en Snarvei, men det lodrette Stup, der udgjør Djuvets øverste Del, vilde selv for en fjeldvant Lysefjording gjøre det betænkeligt at vælge en saadan Ve.

Sjoormen eller Dlen.

For mange Aar tilbage laa et Sjøuhyre og spærrede Sjøveien for alle, som vilde til eller fra Hjelmeland. Man kaldte det Sjoormen eller Dlen, og det optog hele Bladsien fra Ølsundet midt imellem Fister og Hjelmeland til Jøssensæset, altsaa en god $\frac{1}{2}$ Mil. I lang Tid varede denne Afspærring, og da det i de Tidder kun var daarlig bevendt med Landeveie, begyndte man at frygte for Hungersnød. Man besluttede derfor at holde en almindelig Bededag for at faa Uhyret bort. Da Præsten og Menigheden havde forladt Kirken i denne Anledning, kom der en stor Havhest ind i Fjorden forbi Halsnøen i Fister; denne vrinskede med en saadan Styrke, at et stort Stykke af Egejeldet faldt ud. Dlen skulde da have lettet paa sig, der opstod da en frygtelig Kamp mellem denne og Havhesten, i hvilken den sidste seirede; men hele Hjelmelandsfjorden blev farvet af Blod, og man blev derpaa fri for denne Plage. Men Ølsundet har deraf faaet sit Navn.

(Fortalt af Johan Fister.)

Om Ormemanere i Suldal.

I gamle Dage vare flere Egne i Suldal plagede af Orme, men der fandtes ogsaa paa den Tid Troldmænd, der forstod mod gode Ord og Betaling at bortmane disse. Disse Ormemanere dannede da en stor Ring; i Midten af denne lode de antænde et stort Baal og stillede sig tæt ved samme. Alle Orme, som fandtes inden Ringens Grændser, manede de ind i Ilden, hvor de alle opbrændtes. Alle de Distrikter, hvor disse Ormemanere have manet, ere siden blevne fri for denne Plage, men Lindormene formaaede de ikke at vinde Bugt med, og flere Ormemanere have maattet bøde med Livet i Kamp mod disse. Lignende Ormemanere omtales ogsaa i Norske Bygdesagn af L. Daae II Side 100.

(Meddeelt af Thore Straabø.)

Bildt fra Biskop Jørgen Erichsen i Stavanger.

Som bekjendt forefindes der i Stavanger Domkirke endnu et gammelt Maleri af Byens 3dje lutheriske Biskop Jørgen Erichsen. Et lignende Maleri findes ogsaa i Hjelmelands Kirke med den Forskjel, at Biskopen her holder et Par Handsker i Haanden, medens han i Stavanger fremstilles holdende en Bog og et hvidt Klæde i Haanden. Sandsynlig har Maleriet i Hjelmeland tilhørt Bispens Søn, Daniel Jørgensen, som var Præst der, og er efter dennes Død bleven ophængt i Kirken tilligemed hans eget. Bispens Billede bærer følgende Inscription:

„Viva effigies d. magister Georgii Erii, episcopi dioecescos Stavangriensis Anno Christi 1589 Aetalis vero suæ 54.“

Bispen udgav en i Kvart trykt Bog: „Forflaring over Profeten Jonas i 24 Prædikener, af Jørgen Erichsen, Superintendent i Stavanger, 1592“. Deri ytrer han sig blandt andet om Stavanger: „Vi have vel udi denne lille By Exempel hos os selv, hvilken paa denne korte Tid, tyve Aar, som jeg haver været, ligesom den er baade med Borgere og Bygning saa forbedret, at den mere end paa den halve Del er større, end han var tilforn, saa er den vel paa den halve Del voret og formeret udi Synd og Ondskab, hvilket gamle og gudfrygtige Folk kunde vel bære Vidnesbyrd om.“

Jørgen Erichsen, f. 1535, var Biskop i Stavanger fra 1571 til sin Død 1604.

Randasjetta.

(Fra Fister.)

I gamle Dage, da Huldrene færdedes, havde de navnlig Tilhold paa Randoen i Fister, og paa selve Gaarden Randa turede de hver Zulehelg, saa at Hujets Folk maatte flytte ud. Men saa fik de en Tjenestegut paa Randa, som var mere behjertet og ikke frygtede for Huldrene. Han havde faaet fat i en Flaske indviet Altervin, og med denne gjemte han sig i en Krog en Stund for at se paa Tilstelningen, naar Huldreselskabet kom. Det varede ikke længe, før dette indfandt sig. „Guttetu, her lugter af Kristensfolk!“ jagde nogle af Selskabet; andre mente, det havde intet at betyde, det var blot, fordi Folket ikke havde lustet saa godt ud. Derpaa gav de sig tiltaals. — Der skulde nu dækkes paa Bordet; de begyndte derpaa at skjænke af Flaskerne og først og fremst til Thord, som var deres Anfører. Derpaa raabte Drengen i Krogen: „Ja, nu skjænker jeg ogsaa!“ og saa begyndte han at

stvætte Altervin over hele Flokken. Men da blev der en Uro og Forfærdelse blandt Skaren; thi ingen af dem kunde taale Lugten af Altervinen, og paa Døren gik de i stor Hui og Hast. Næste Mars Jul, da en Mand fra Randa gik forbi det nærliggende Fjeld, hørte han en Røst fra dettes Indre: „Er Mandafjetta hjemme iaar?“ „Ja“, svarede Manden. Derpaa blev Døren i Fjeldet slaaet i med en saadan Kraft, at dette rystede, og fra den Tid har man aldrig mere seet noget til Guldrene paa Randa.

(Fortalt af Johan Fister.)

Oprindelsen til Navnet Kopervik.

Efter en i Eggen gjængs Forflaring skal dette Sted have faaet sit Navn paa følgende Maade: I gamle Dage boede der en Mand, som hed Per, og denne Mand havde en Ko, hvis Arsfag han gik under Navnet Ko-Per. Hans Gaard eller Plads laa ved en Vik, og da denne Vik senere fra Ringhed kom til Værdighed, fik den ganske naturlig Navnet af Ko-Per-Vik.

(„Stavanger Avis.“)

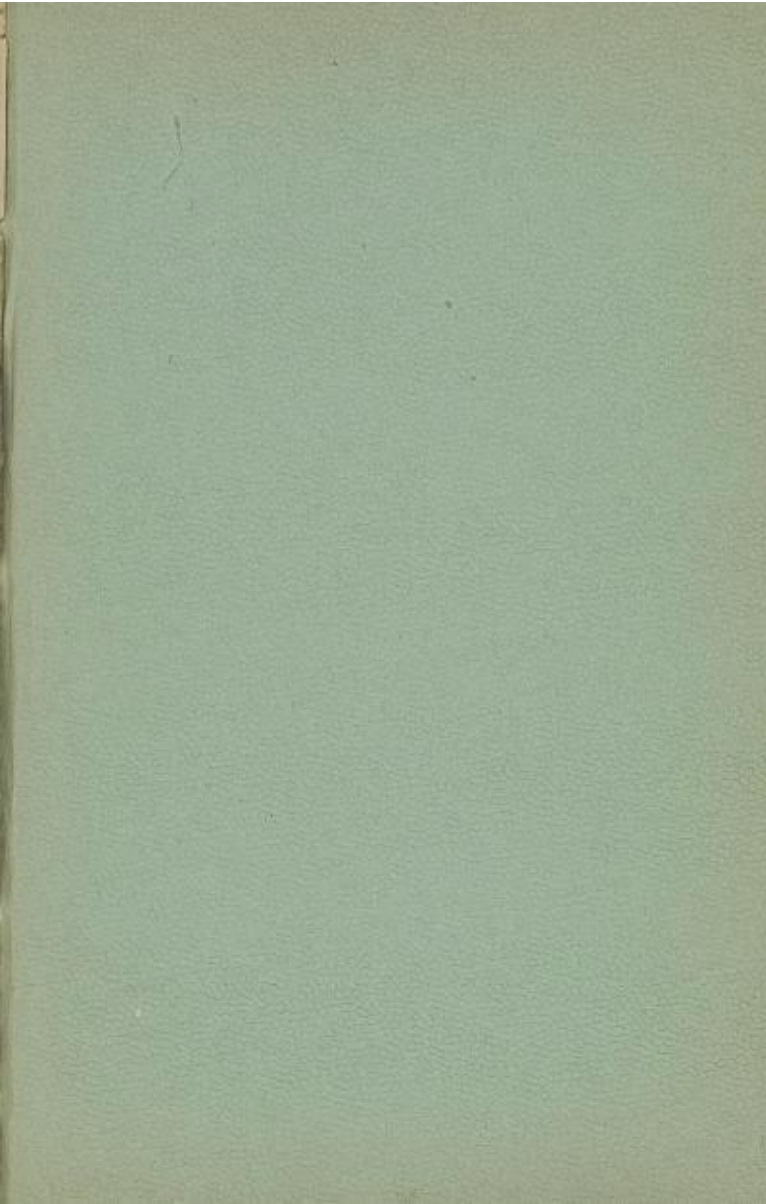
Trykfeil og Rettelser.

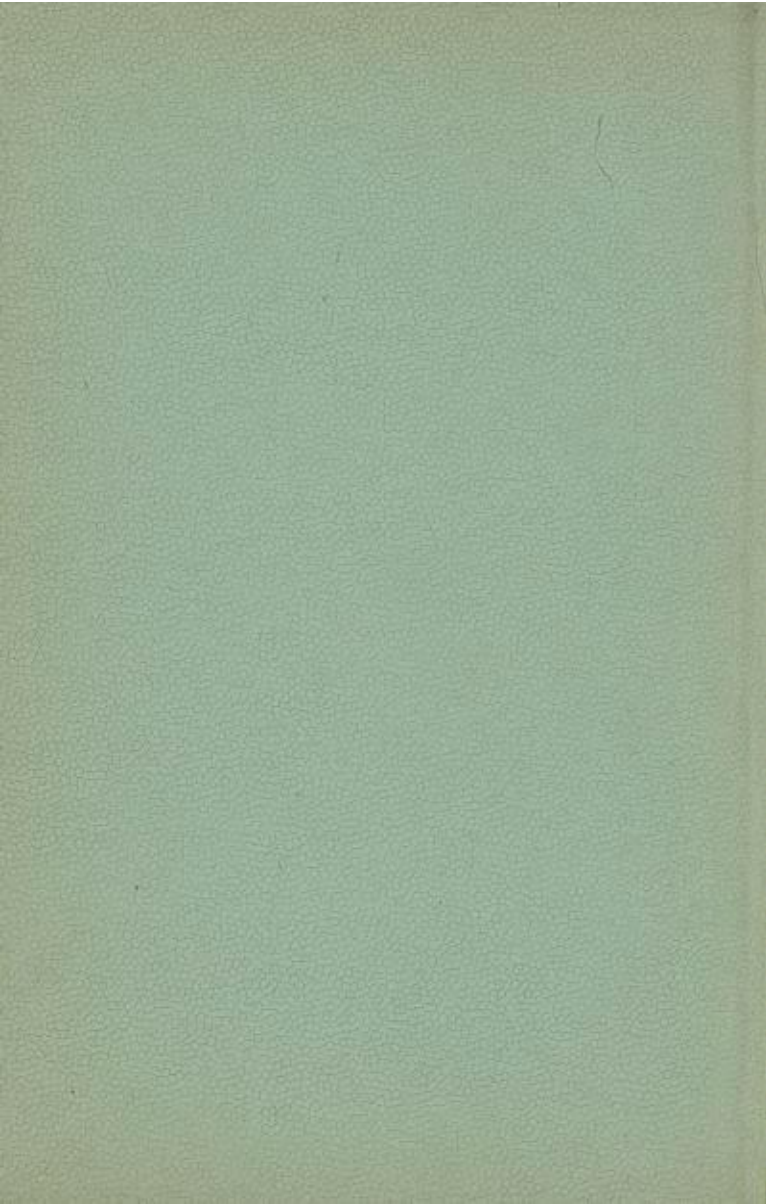
Side 3, Linie 11 fra neden: 1874, læses: 1814.

— 85, — 2 : — Henrich Andreas Magnus, læses:
Morten Henrich Magnus.

— 78, — 14 : oven: Slaare, læses: Staane.

— 106, — 7 : — Rasmus Rasmussen Piiil, læses:
Hans Rasmussen Piiil.

Depotbiblioteket

76sd 40 481

W.A. Lambert

Fræskis
Historie

og Saga
frá
Rykylla